

วัตถุประสงค์

วารสารกฎหมายและสังคมรังสิตเป็นวารสารวิชาการของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าทางด้านกฎหมายและสังคมและเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษา เพื่อสนับสนุนการศึกษา การสอน การวิจัยและงานวิชาการในมหาวิทยาลัยรังสิต และจากสถาบันภายนอก รวมทั้งนักวิชาการและผู้สนใจ โดยเน้นสาขานิติศาสตร์ และสาขาสังคมศาสตร์ เปิดรับบทความภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน บทความที่เสนอจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อพิมพ์ลงในวารสารอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะระบบการอ้างอิงและรูปแบบการนำเสนอ

ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร ทศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทัศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มาให้ถูกต้อง กำหนดออกวารสารปีละ 3 ฉบับ (ราย 4 เดือน)

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – เมษายน

ฉบับที่ 2 เดือน พฤษภาคม – สิงหาคม

ฉบับที่ 3 เดือน กันยายน – ธันวาคม

เจ้าของ

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

52/347 อาคารอุไรรัตน์ (ตึก 3) ถนนพหลโยธิน เมืองเอก ตำบลหลักหก

อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี 12000

โทร. 02-997-2222 ต่อ 1294 โทรสาร. 02-997-2222 ต่อ 1264

Email: RJLS@rsu.ac.th

ประธานที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์พิเศษ วิชา มหาคุณ

คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ดร.คณิต ฒ นคร

อดีตอัยการสูงสุด, นักวิชาการอิสระ

ศาสตราจารย์ณรงค์ ใจหาญ

อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

รองศาสตราจารย์ ดร.โกเมศ ขวัญเมือง

กรรมการบริหารหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธานี วรภัทร์

ผู้อำนวยการหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

ดร.กฤษฎา แสงเจริญทรัพย์

อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

อาจารย์อนิสา มานะทน

อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

กองบรรณาธิการ

ผศ.ดร.สัญญาพงศ์ ลิ่มประเสริฐ

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

ผศ.ดร.อิงครัต ดลเจิม

อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พระครูวินัยธรสุริยา สุริโย(คงคาไหว), ดร.

ประธานหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

นางสาวปัญญาดา จงละเอียด

ผู้อำนวยการส่วนสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

อาจารย์วิเชษฐ์ สิ้นประสิทธิ์กุล

อาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ดร.จิรวุฒิ ลิปิพันธ์

รองผู้อำนวยการบัณฑิตศึกษา สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัศกร ไชยพงษ์

หัวหน้ากลุ่มวิชากฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรม หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะ
นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกวลิณ ต่อปัญญาชาญ

อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนกฤต ทุริสุทธิ์

อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

รองศาสตราจารย์ ดร.รัชชนันท์ อิศรเดช

อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ฝ่ายกฎหมาย

ผศ.ดร.สัญญาพงศ์ ลิ่มประเสริฐ

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

ฝ่ายประสานงานและจัดการ

นางสาวชนิษฐา จันยัง

เจ้าหน้าที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

ออกแบบปก/จัดรูปเล่ม

นางสาวจุติมา สิริจารุธร

เจ้าหน้าที่คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

พิมพ์ที่

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรังสิต

52/347 ถนนพหลโยธิน เมืองเอก ตำบลหลักหก อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี 12000

Tel. 02-997-2222 ต่อ 5231

RJLS

Rangsit Journal of Law and Society
วารสารกฎหมายและสังคมรังสิต

บทบรรณาธิการ

วารสารกฎหมายและสังคมรังสิต ฉบับนี้เป็นฉบับที่ 2 ประจำปีพุทธศักราช 2565 บทความที่ได้รับการคัดเลือกให้เผยแพร่ในวารสารฉบับนี้ เป็นบทความวิชาการจำนวน 5 เรื่อง เล่มนี้เป็นปีที่ 4 ของจัดทำวารสารของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต และเพื่อเป้าหมายของการทำวารสารให้เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI เพื่อรองรับการประเมินจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) ให้คุณภาพของบทความเป็นไปตามเงื่อนไข และกติกาสากล จึงเปิดโอกาสให้นักวิชาการ นักวิจัย นักศึกษา คณาจารย์ ได้เผยแพร่บทความทางวิชาการหรือบทความวิจัย

กองบรรณาธิการวารสารกฎหมายและสังคมรังสิต ขอขอบคุณท่านผู้เขียน และท่านผู้อ่านที่ให้ความสนใจวารสารของเราและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความที่ได้เลือกสรรมาตีพิมพ์จะมีประโยชน์ต่อผู้อ่านทุกท่าน บรรณาธิการขอขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำอ่านและแนะนำการปรับแก้บทความวิจัยให้มีคุณภาพทางวิชาการยิ่งขึ้น ตลอดจนทีมงานทุกท่านที่เกี่ยวข้องจนวารสารได้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ทุกประการ

สุดท้ายนี้กองบรรณาธิการหวังอย่างยิ่งว่าเนื้อหาในวารสารฉบับนี้ จะให้มุมมองและแง่คิดต่างๆ ต่อยอดความคิดที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านบ้างตามสมควร หากผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธานี วรภัทร์

บรรณาธิการ

สารบัญ

บรรณาธิการ (ก)

บทบรรณาธิการ (จ)

บทความวิชาการ : Academic Articles

ความจำเป็นที่ต้องร่างประมวลกฎหมายแพ่งใหม่ในประเทศไทย 1

THE NEED TO DRAFT A NEW CIVIL CODE IN THAILAND

เกียรติกำจร มีชนอน

บทบาทของศาลในการบังคับโทษจำคุกในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี 19

THE ROLE OF COURTS IN ENFORCING PRISON SENTENCES IN THE FEDERAL
REPUBLIC OF GERMANY

การยลสิริ อิมโฆษฐนากร

มาตรการทางกฎหมายในการปลูกและการใช้กัญชา: กรณีประเทศอูรูกวัย 36

LEGAL MEASURES FOR THE CULTIVATION AND USE OF MARIJUANA: URUGUAY

พลฐวัช วงษ์พิริยชัย

การแก้ไขพฤติกรรมผู้ต้องขังด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลในช่วงเวลาที่อยู่ในเรือนนอน 49

CHANGING THE BEHAVIOR OF INMATES WITH DIGITAL TECHNOLOGY DURING THEIR
TIME IN THE PRISON DORMITORY

ธานี วรภัทร์

การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวผู้ต้องโทษยาเสพติดของประเทศญี่ปุ่น 64

PREPARATIONS FOR THE RELEASE OF DRUG CONVICTS IN JAPAN

พลอยลดา เพชรศิริ

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน 77

ความจำเป็นที่ต้องร่างประมวลกฎหมายแพ่งใหม่ในประเทศไทย*

THE NEED TO DRAFT A NEW CIVIL CODE IN THAILAND

เกียรติกำจร มีชนอน

Keatkhamjorn Meekanon

วิทยาลัยนานาชาติศิลปการ

Silpakorn University International College, Thailand

E-mail: Meekanon_k@silpakorn.edu

บทคัดย่อ

ประเทศไทยปฏิรูประบบกฎหมายมานานกว่า 100 ปีมาแล้ว โดยรับเอากฎหมายแบบแอ่งโกล-แซกซอนจากอังกฤษมาใช้ก่อนจะรับเอากฎหมายแบบโรมันจากภาคพื้นยุโรป โดยเริ่มแรกพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงแต่งตั้งคณะกรรมการร่างประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ปปพ.) เป็นคณะแรกในปีพ.ศ.2451 แต่ร่างเสร็จในปีพ.ศ. 2468 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องจากคณะกรรมการร่างกฎหมายไม่เข้าใจหลักการและแนวคิดต้นตอของกฎหมายที่ตัวเองลอกเลียนมาจึงทำให้ตีความประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้ยาก คณะกรรมการไม่ได้แยกประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ออกจากกันเหมือนกับของฝรั่งเศส เยอรมนีและญี่ปุ่นซึ่งเป็นประเทศต้นแบบของประมวลกฎหมายนี้แต่รวมเข้าไปแบบประมวลกฎหมายแพ่งและหนี้ของสวิส นอกจากนี้กฎหมายแบบแอ่งโกล-แซกซอนได้หยั่งรากลึกในระบบกฎหมายไทยทำให้มีการใช้นิยามในกฎหมายแบบแอ่งโกล-แซกซอนเข้ามาในประมวลกฎหมายแพ่งทำให้เกิดความสับสนในการตีความ การที่จะร่างประมวลกฎหมายแพ่งขึ้นมาใหม่โดยแยกกฎหมายพาณิชย์ทั้งหมดเข้าเป็นประมวลกฎหมายพาณิชย์แยกต่างหาก ผู้ร่างกฎหมายแพ่งไทยควรจะไปดูประเทศที่มีการร่างประมวลกฎหมายแพ่งขึ้นมาใหม่ล่าสุดโดยจัดโครงสร้างต่างจากประมวลกฎหมายแพ่งฝรั่งเศส เยอรมนีหรือสวิตเซอร์แลนด์ที่เคยใช้เป็นแบบร่างประมวลกฎหมายแพ่งฉบับเก่าของประเทศตนอย่างเช่น เนเธอร์แลนด์ บราซิล เปรูและมณฑลควิเบก ประเทศแคนาดา และใช้หลักการและแนวคิดต้นตอกฎหมายแบบโรมันจากเขตปกครองที่ใช้กฎหมายแบบโรมันในประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ เช่น สกอตแลนด์ในสหราชอาณาจักร รัฐหลุยส์เซียนาในสหรัฐอเมริกา และแอฟริกาใต้มาเป็น

* Received 01 June 2022; Revised 01 August 2022; Accepted 21 August 2022

บทบัญญัติต่างๆ ในประมวลกฎหมายแพ่งใหม่นี้ทั้งในภาษาไทยและการแปลเป็นภาษาอังกฤษเข้าแทนที่หลักการและแนวคิดต้นตอของกฎหมายแบบแบบแอ่งโกล-แซกซอนที่ปะปนอยู่ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ฉบับเดิม

คำสำคัญ: กฎหมายเอกชนไทย, ประมวลกฎหมายแพ่ง, การปฏิรูปกฎหมาย

ABSTRACT

Thailand reformed its legal system around a century ago. In the first place, the nation adopted an Anglo-Saxon English legal system before drafting civil laws with several legal codes. King Chulalongkorn appointed a committee to draw up a civil and commercial code in 1908. With 3 more subsequent committees, Thai Civil and Commercial Code (TCCC) was finished in 1925 during the reign of King Vajiravudh. The drafting committee's lack of knowledge about the imported rules and concepts and an adopted method led to confusion in construing the rules and concepts in the code. The committee paid little attention to commercial part of TCCC. A prominent member of this committee claimed that TCCC was modelled after German Civil Code (BGB) through Japanese Civil Code (JCC). However, the committee did not separate civil and commercial codes as in France, Germany and Japan, the countries of original models of TCCC. Moreover, Anglo-Saxon laws have been deeply embedded in Thai legal system. As TCCC includes many Anglo-Saxon legal definitions and concepts, the mixture of these definitions and concepts from different legal systems often lead to misinterpretation. To draft a new civil code and a commercial code separately, the legislators should look at the countries that have recently enacted the new civil codes as a breakaway from the old structures in French, German or Swiss civil codes as their main original templates. These countries comprise the Netherlands, Brazil, Peru and Quebec Province of Canada. The drafters need to import principles and concepts of Roman laws from English-speaking jurisdictions, such as Scotland in the UK, Louisiana State in the US, and

South Africa to draw up provisions in the new Thai civil code in English first before translate these provisions into Thai. These principles and concepts will replace all Anglo-Saxon legal definitions in the old code.

Keywords: Thai Private Law, Thai Civil Code, Legal Reform

บทนำ

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ปพพ.) ได้ถูกบังคับใช้มากกว่า 100 ปีแล้วโดยมีการแก้ไขเพิ่มเติมหลายครั้งซึ่งมีการนำบทบัญญัติต่างๆมาจากสหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศสบ้าง ทำให้มีบทบัญญัติและนิยามที่ไม่สอดคล้องกันปะปนกัน และโครงสร้างในฉบับปัจจุบันนั้นไม่ทันสมัย ปพพ.ได้ใช้ประมวลกฎหมายแพ่งเยอรมนี (Bürgerliches Gesetzbuch = BGB) ผ่านประมวลกฎหมายแพ่งญี่ปุ่น (Japanese Civil Code = JCC 民法) ซึ่งไม่มีบทบัญญัติกฎหมายพาณิชย์อยู่ แต่ในปพพ.บทบัญญัติกฎหมายพาณิชย์จะอยู่ตอนท้ายบรรพ 3 เอกเทศสัญญา ในเรื่องห้างหุ้นส่วน บริษัท การสอบบัญชี การควบกิจการ เป็นต้น คล้ายคลึงกับส่วนที่ 3 ในประมวลกฎหมายหนี้ของสวิสเซอร์แลนด์ (Swiss Code of Obligation = SCO) ที่แยกออกมาจากประมวลกฎหมายแพ่งต่างหาก ทำให้กลายเป็นกฎหมายลูกผสม เยอรมนีได้มีการยกร่างประมวลกฎหมายแพ่งขึ้นมาใหม่บังคับใช้ในปีพ.ศ.2543 และญี่ปุ่นก็กำลังยกร่างอยู่เนื่องจากการแก้ไขเพิ่มเติมหลายครั้งทำให้บทบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมจากยุคสมัยต่างๆที่ใช้สำนวนภาษาต่างกันไม่มีความสอดคล้องกันทำให้ผู้อ่านประมวลกฎหมายแพ่งสับสน ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องร่างใหม่ทั้งหมดโดยแยกประมวลกฎหมายแพ่งและประมวลกฎหมายพาณิชย์ออกจากกันเหมือนฝรั่งเศส เยอรมนีและญี่ปุ่นเพื่อเป็นการสะดวกในการนำไปใช้ โดยถือว่าประมวลกฎหมายแพ่งเป็นเรื่องทั่วไปและประมวลกฎหมายพาณิชย์เป็นเรื่องเฉพาะ โดยในการร่างใหม่นี้จำเป็นต้องศึกษาประมวลกฎหมายแพ่งจากประเทศที่มีการร่างขึ้นมาใหม่ และศึกษาการจัดหมวดหมู่บทบัญญัติจากการวิจัยกฎหมายเปรียบเทียบในหลายๆประเทศเพื่อให้ประมวลกฎหมายแพ่งของไทยฉบับใหม่ (ปพม.) มีความรัดกุม ทันสมัยและเข้าใจง่ายต่อไป ในบทความนี้ผู้เขียนจะใช้คำว่ากฎหมายแบบโรมันแทนคำว่า Civil law เพราะกฎหมายเก่าของไทย จีน อินเดีย อิสลาม และอื่นๆก็มีการใช้ประมวลกฎหมายเขียนเป็นมาตราๆเป็นลายลักษณ์อักษรแต่ไม่ได้มีที่มาจากกฎหมายโรมัน และใช้คำว่ากฎหมายแบบแองโกล-แซกซอนแทนคำว่า Common law เพราะมีกฎหมายจารีตประเพณีในหลายประเทศเช่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย

หลายประเทศในแอฟริกาและอื่นๆที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษรแต่ไม่ได้มีที่มาจากกฎหมายแองโกล-แซกซอน

ปัญหาของกฎหมายแพ่งในประเทศไทย

ประเทศไทยใช้กฎหมายลายลักษณ์อักษรมาแล้วอย่างน้อย 500 ปีหรืออาจจะเป็น 1000 ปี (Huxley. A., 1996) พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมีพระบรมราชโองการประกาศใช้กฎหมายตราสามดวงในปีพ.ศ.2348 โดยเป็นกฎหมายหลักของประเทศก่อนที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจะปฏิรูปกฎหมายไทยแต่ในช่วงต้นรัชสมัยของพระองค์ได้ใช้กฎหมายอังกฤษเป็นต้นแบบ โดยมีแนวคิดทางกฎหมายอย่าง หลักฐาน (Evidence) ล้มละลาย (Bankruptcy) ต่อมาพระองค์ได้ทรงมีกระแสพระราชดำริว่าการนำกฎหมายจารีตแบบอังกฤษมาใช้ไม่เหมาะสม เพราะคนทั่วไปไม่สามารถอ่านกฎหมายได้ (Meekanon. K., 2013) พระองค์จึงทรงตัดสินพระทัยที่จะปรับเอาระบบประมวลกฎหมายของภาคพื้นยุโรปมาใช้ร่างประมวลกฎหมายต่างๆของไทยเพราะเข้ากันได้กับกฎหมายดั้งเดิมของไทยที่เป็นลายลักษณ์อักษรแบ่งเป็นมาตราๆ พระองค์ได้โปรดเกล้าแต่งตั้งคณะกรรมการร่างปพพ.ชุดแรกในปี พ.ศ.2451 จนมาถึงปีพ.ศ.2468 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดเกล้าแต่งตั้งพระยามานวราชเสวี (ปลอด วิเชียร ณ สงขลา) เป็นกรรมการในคณะกรรมการร่างปพพ.4 ซึ่งจบกฎหมายจากอังกฤษ โดยที่กรรมการส่วนใหญ่เป็นคนไทย ท่านได้มีบทบาทสำคัญในการเอา BGB ฉบับพ.ศ.2443 เข้ามาเป็นแม่แบบหลักในการร่างแทนประมวลกฎหมายแพ่งฝรั่งเศส พ.ศ.2347 โดยผ่าน JCC พ.ศ.2441 โดยใช้วิธีการคัดลอกที่ท่านเรียกว่า “วิธีแบบญี่ปุ่น” ท่านเลือกวิธีนี้เพราะท่านเชื่อว่า JCC ลอกแบบมาจาก BGB ฉบับร่าง พ.ศ.2440 (Pongsapan. M., 2021) ในความเป็นจริงแล้ว JCC ประกาศใช้ก่อน BGB 2 ปี และท่านเองก็ไม่คุ้นเคยกับระบบกฎหมายแบบภาคพื้นยุโรปเท่าที่ควร คณะกรรมการร่างปพพ.ไม่รู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์และแนวคิดที่ญี่ปุ่นนำมาใช้ทำให้การตีความกฎเกณฑ์และแนวคิดในปพพ.นั้นยาก (Pongsapan. M., 2021)

จากการศึกษาของอาจารย์ชิโอริ ทามูระ (Tamura, S., 2013) พบว่าปพพ.บรรพ 2 คัดลอกมาตรามาจาก JCC 105 มาตรา BGB 92 มาตรา ฝรั่งเศส 2 มาตรา SCO 13 มาตราและร่างประมวลเดิมก่อนที่พระยามานวราชเสวีจะเข้ามาร่าง 32 มาตรา ซึ่งร่างประมวลเดิมได้รับอิทธิพลจากกฎหมายแพ่งฝรั่งเศสมาก จึงพบว่าปพพ.ไม่ได้คัดลอกมาจาก BGB ผ่าน JCC

ทั้งหมด ตามที่พระยามานวราชเสวีได้กล่าวอ้าง เพราะปพพ.แบ่งเป็น 6 บรรพแต่ BGB กับ JCC แบ่งเป็น 5 บรรพแต่บรรพ 2 และ 3 ของ BGB และ JCC จะสลับกันโดยของ BGB เอาหนึ่มาก่อนทรัพย์ส่วน JCC เอาทรัพย์มาก่อนหนึ่ เพราะ JCC ก็ได้รับอิทธิพลจากประมวลกฎหมายแพ่งฝรั่งเศสเช่นเดียวกัน (Pongsapan. M., 2021)

เมื่ออ่านบรรพ 2 และ 3 ของปพพ.อย่างละเอียดจะพบว่าหนึ่และสัญญาทั่วไปจะเขียนแยกจากเอกเทศสัญญาอย่างชัดเจนไม่เหมือนกับใน BGB กับ JCC ที่จะเขียนหนึ่ สัญญาทั่วไปและเอกเทศสัญญาให้กลมกลืนในบรรพเดียวกัน ศาสตราจารย์ออยเก้น บูเคอร์ (Bucher, E., 2004) ศาสตราจารย์ทางกฎหมายของสวิสเซอร์แลนด์กล่าวว่า บรรพ 2 ของปพพ. คัดลอกมาจาก SCO (p.103) แต่บทบัญญัติเรื่องหนึ่และสัญญาทั่วไปในปพพ.ยังเขียนบทบัญญัติตามโครงสร้าง BGB ฉบับเก่าไม่ใช่ตาม SCO ดังนั้นคำกล่าวของศาสตราจารย์ท่านนี้จึงถูกบางส่วน แม้ว่าบทบัญญัติ การจัดหมวดหมู่ การเรียงมาตรา และโครงสร้างในประมวลทั้งสองจะไม่เหมือนกันเลยทีเดียวกัก็ตาม แต่วิธีการเขียนแยกหนึ่และสัญญาทั่วไปกับเอกเทศสัญญานั้นเขียนในแนวทางเดียวกัน โดยถือว่าหนึ่และสัญญาทั่วไปเป็นบทบัญญัติทั่วไปและเอกเทศสัญญาเป็นบทบัญญัติเฉพาะ (เกียรติกำจร มีখনอน, 2565) ปัญหาหลักคือประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ เช่นอังกฤษ อเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย ฯลฯ ไม่ใช่ระบบกฎหมายโรมัน นักกฎหมายที่เรียนจบมาจากประเทศเหล่านี้นักจะไม่เข้าใจภาษากฎหมายอังกฤษแบบกฎหมายโรมันและมักจะไม่ได้พูดถึง Rechtsgeschäft หรือ นิติกรรมในภาษาเยอรมันซึ่งไม่ได้นิยามอยู่ใน BGB แต่ให้นักกฎหมายตีความกันเอาเอง (Pimngam, S., 2019) JCC ใช้คำว่า juridical act และ juridical person เมื่อแปลคำว่านิติกรรมและนิติบุคคลเป็น (Japanese Law Translation, 2022) เหมือนกับในประมวลกฎหมายแพ่งของรัฐหลุยส์เซียนาในสหรัฐอเมริกา (LSU Law, 2022) แต่ปพพ. ใช้คำว่า juristic act และ juristic person เมื่อแปลคำว่านิติกรรมและนิติบุคคลเป็นภาษาอังกฤษซึ่งใช้อย่างเป็นทางการในกฎหมายแพ่งของแอฟริกาใต้ (LezaLegalwise, 2022) ดังนั้นมุมมองทางกฎหมายอาจจะไม่ครอบคลุมแง่มุมของกฎหมายแพ่งต่างๆในโลกได้ทั้งหมด การจะร่างปพพ.จำเป็นที่จะต้องดูแบบการร่างประมวลกฎหมายแพ่งในหลายๆประเทศ

ตัวอย่างประเทศที่มีการร่างประมวลกฎหมายแพ่งขึ้นมาใหม่

เยอรมนีเองก็ประกาศใช้ BGB ฉบับใหม่เมื่อปีพ.ศ.2543 และญี่ปุ่นก็กำลังยกร่าง JCC ฉบับใหม่อยู่ในขณะนี้ แต่บทความนี้ไม่ได้นำมาอภิปรายเนื่องจากยังคงโครงสร้างเดิมอยู่

เนเธอร์แลนด์ บราซิล เปรูและมณฑลควิเบก ประเทศแคนาดาได้มีการปฏิรูปประมวลกฎหมายแพ่งครั้งใหญ่ที่สุดในประเทศหรือเขตปกครองที่ใช้ระบบกฎหมายแบบโรมันทั่วโลก โดยประกาศใช้ประมวลกฎหมายแพ่งฉบับใหม่โดยยกเลิกประมวลกฎหมายแพ่งฉบับเดิมที่ลอกแบบมาจากประมวลกฎหมายแพ่งของฝรั่งเศส เยอรมนีและสวิสที่เคยใช้อยู่เดิม โดยจัดโครงสร้างใหม่ทั้งหมดจนมีมากกว่า 3-5 บรรพในประมวลเก่าที่ยกเลิกไป โดยอาศัยการศึกษาวิจัยกฎหมายเปรียบเทียบของประเทศต่างๆอยู่หลายปีจนได้แนวคิดใหม่ๆมาใช้ในการร่างประมวลกฎหมายแพ่งของตน โดยบราซิลเป็นประเทศที่ประกาศใช้ประมวลกฎหมายแพ่งฉบับใหม่ล่าสุดแทนที่ฉบับเก่าในปีพ.ศ.2545 ดังนั้นจะกล่าวถึงความเป็นมาของการใช้ประมวลกฎหมายแพ่งในเนเธอร์แลนด์ มณฑลควิเบก ประเทศแคนาดา เปรู และบราซิลตามลำดับ

ประมวลกฎหมายแพ่งเนเธอร์แลนด์ (Burgelijk Wetboek = BW)

ประเทศเนเธอร์แลนด์ใช้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่ไม่เป็นประมวลเรียกว่ากฎหมายโรมัน-ดัตช์ หลังจากจักรวรรดิฝรั่งเศสผนวกเนเธอร์แลนด์ในปีพ.ศ.2353 ฝรั่งเศสได้นำประมวลกฎหมายแพ่งพ.ศ. 2347 มาบังคับใช้แทนกฎหมายโรมัน-ดัตช์เดิมจนถึงปีพ.ศ. 2381 เมื่อเนเธอร์แลนด์ร่างประมวลกฎหมายแพ่งของตนเองตามแบบประมวลกฎหมายแพ่งของฝรั่งเศสจึงใส่บทบัญญัติโรมัน-ดัตช์เดิมเข้าไปเพื่อให้สอดคล้องกับประเพณีของตน (Van Vliet, L., 2014) BW ได้รับการแก้ไขเพิ่มเติมหลายครั้งก่อนที่นายเอดูอาร์ด เมเยอร์ (Eduard Meijers) จะเข้ามาร่างใหม่ทั้งหมดในปี พ.ศ.2490 โดยรวมกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เข้าเป็นประมวลกฎหมายเดียวกัน เป็นการร่างที่ใช้ระยะเวลายาวนานโดยทำการศึกษากฎหมายแพ่งในประเทศต่างๆมาเปรียบเทียบอย่างละเอียด ในปีพ.ศ.2535 ได้มีประกาศใช้ BW ฉบับใหม่ที่เอาเทคนิคการจัดหมวดหมู่จาก BGB ซึ่งมีบรรพเกี่ยวกับมรดกเพิ่มเข้ามา แต่รวมบุคคลและครอบครัวเป็นบรรพเดียวกันแบบประมวลกฎหมายแพ่งสวิสเซอร์แลนด์ดังนั้น BW ฉบับใหม่นี้มีวิธีการเขียนที่เป็นระบบและเป็นนามธรรมมากขึ้น โดยเขียนอย่างกว้างๆเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้พิพากษาใช้คำพิพากษาเป็นบรรทัดฐานแทนที่จะต้องแก้ไขเพิ่มเติมเป็นประจำเพื่อให้ทันกับสถานการณ์โดยแบ่งเป็น 10 บรรพดังนี้ (Van Vliet, L., 2014) (Lawyrup, 2022) (Dutch Civil Law, 2022)

บรรพ 1 บุคคลและครอบครัว (Personen- en familierecht)

บรรพ 2 นิติบุคคล (Rechtspersonen)

บรรพ 3 ทรัพย์สิน (Vermogensrecht)

บรรพ 4 มรดก (Erfrecht)

บรรพ 5 สิทธิแท้จริงในทรัพย์สิน (Zakelijke rechten)

บรรพ 6 หนี้ (Verbintenissenrecht)

บรรพ 7 และ 7A เอกเทศสัญญา (Bijzondere overeenkomsten)

บรรพ 8 ขนส่ง (Verkeersmiddelen en vervoer)

บรรพ 9 ทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectueel eigendom)

บรรพ 10 กฎหมายเอกชนระหว่างประเทศ (Internationaal Privaatrecht)

เมื่อเปรียบเทียบบรรพ 6 และ 7 ของ BW และบรรพ 2 และ 3 ของปพพ.เรื่องหนี้และเอกเทศสัญญาตามลำดับจะพบว่าวิธีเขียนเป็นไปในแนวทางเดียวกันคือเขียนแยกเอกเทศสัญญาออกจากหนี้เหมือนกับ SCO แสดงว่า BW ได้รับอิทธิพลจาก SCO

ประมวลกฎหมายแพ่งมณฑลควิเบก ประเทศแคนาดา (Code Civil du Québec = CCQ)

ในปีพ.ศ.2498 รัฐบาลมณฑลควิเบกได้ตั้งสำนักงานปฏิรูปประมวลกฎหมายแพ่งขึ้น โดยแต่งตั้งอดีตผู้พิพากษา ทิโบโด แร็งเฟรต์ (Thibeaudeau Rinfret) (ดำรงตำแหน่ง พ.ศ. 2498-2504) เป็นผู้อำนวยการคนแรก ได้เริ่มแต่งตั้งคนร่างในปีพ.ศ.2503 โดยมีผู้อำนวยการคนต่อมาคือ อังเดร นาโด (André Nadeau) (ดำรงตำแหน่ง พ.ศ.2504-2507) และปอล-อังเดร เครโป (Paul-André Crepeau) (ดำรงตำแหน่ง พ.ศ.2507-2520) เป็นผู้ยกร่างประมวลกฎหมายแพ่งใหม่แทนประมวลกฎหมายแพ่งแคนาดาดำ พ.ศ. 2408 ต่อสภานิติบัญญัติมณฑลควิเบกก่อนพ้นจากตำแหน่ง แต่ร่างนี้ผ่านกระบวนการพิจารณาเป็นเวลาหลายปี ในที่สุดนายซิล เรมิลลาร์ด (Gil Remillard) รัฐมนตรียุติธรรมมณฑลควิเบกในขณะนั้นได้ยกร่างประมวลกฎหมายแพ่งใหม่ต่อสภานิติบัญญัติมณฑลควิเบกเพื่อให้ลงมติในวันที่ 18 ธันวาคม พ.ศ.2533 โดยประกาศใช้เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ.2534 และมีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2537 บทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งมณฑลควิเบกฉบับล่าสุดได้หลุดพ้นจากแนวประมวลกฎหมายแพ่งฝรั่งเศส (Pierre, B., 1997) และในบรรพ 5 นั้นเขียนแยกหนี้และสัญญาทั่วไปกับเอกเทศสัญญาอย่างชัดเจนเหมือน SCO และแยกบรรพบุคคล ครอบครัว มรดก ทรัพย์สิน และหนี้ตามแบบ BGB โดยแบ่งเป็น 10 บรรพดังนี้ (LégisQuébec, 2022)

บรรพ 1 บุคคล (Des personnes)

บรรพ 2 ครอบครัว (De la famille)

บรรพ 3 มรดก (Des successions)

บรรพ 4 ทรัพย์สิน (Des biens)

บรรพ 5 หนี้ (Des obligations)

บรรพ 6 บุริมสิทธิและการจำนำจำนอง (Des priorités et des hypothèques)

บรรพ 7 หลักฐาน (De la preuve)

บรรพ 8 อายุความ (De la prescription)

บรรพ 9 การเผยแพร่สิทธิ (De la publicité des droits)

บรรพ 10 กฎหมายเอกชนระหว่างประเทศ (Du droit international privé)

ประมวลกฎหมายแพ่งเปรู (Código Civil peruano = CCP)

หลังจากเปรูได้แยกตัวออกจากโบลิเวียแล้ว จึงได้ตั้งอันเดรส มาร์ติเนซ เด ออริอวยลา (Andrés Martínez de Orihuela) เป็นประธานคณะกรรมการร่างประมวลกฎหมายแพ่งในปี พ.ศ.2390 ทำการร่างอยู่จนถึง พ.ศ.2391 แล้วจึงประกาศใช้ในวันที่ 29 ธันวาคมพ.ศ.2394 และมีผลบังคับใช้ในวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ.2395 โดยได้รับอิทธิพลมาจากประมวลกฎหมายแพ่งฝรั่งเศสพ.ศ.2347 ในวันที่ 30 สิงหาคมพ.ศ.2479 ได้มีการประกาศใช้กฎหมายแพ่งฉบับใหม่ที่ได้รับอิทธิพลมาจากประมวลกฎหมายแพ่งฝรั่งเศส อาร์เจนตินา เยอรมนี สวิสเซอร์แลนด์ และบราซิล ในปีพ.ศ.2508 เหล่านักกฎหมายในเปรูได้เริ่มต้นการศึกษาอย่างละเอียดที่จะทำการปรับปรุงแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งจนเกิดการตั้งคณะปฏิรูปกฎหมาย (Parodi, F. O., 1983) จนเกิดประมวลกฎหมายแพ่งฉบับล่าสุดเมื่อพ.ศ.2527 โดยแบ่งเป็น 10 บรรพดังนี้ (lpderecho.pe., 2022)

บรรพ 1 บุคคล (Derecho de las Personas)

บรรพ 2 นิติกรรม (Acto Jurídico)

บรรพ 3 ครอบครัว (Derecho de Familia)

บรรพ 4 มรดก (Derecho de Sucesiones)

บรรพ 5 ทรัพย์สิน (Derecho Reales)

บรรพ 6 หนี้ (Las Obligaciones)

บรรพ 7 ที่มาของหนี้ (Fuente de las Obligaciones)

บรรพ 8 อายุความ (Prescripción y Caducida)

บรรพ 9 การจดทะเบียนตามกฎหมาย (Registros Público)

บรรพ 10 กฎหมายเอกชนระหว่างประเทศ (Derecho Internacional Privado)

ประมวลกฎหมายแพ่งบราซิล (Código Civil Brasileiro = CCB)

หลังจากบราซิลได้แยกตัวจากโปรตุเกสในปีพ.ศ. 2365 รัฐธรรมนูญของบราซิลกำหนดให้ร่างประมวลกฎหมายแพ่งขึ้นมาเพื่อแทนที่กฎหมายเก่าของโปรตุเกสที่ใช้บังคับอยู่ในเวลานั้น โดยจักรพรรดิตั้ง แปรูที่ 2 ทรงมีพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายเอกุสตู ไทโซรา ดี ไพรตาส (Augusto Teixeira de Freitas) ให้ทำการรวบรวมกฎหมายแพ่งต่างๆ ที่มีอยู่ในบราซิลในวันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2402 เพื่อเตรียมร่างประมวลกฎหมายแพ่งโดยอาศัยแนวคิดจากประมวลกฎหมายแพ่งฝรั่งเศส (Teixeira de Freitas, A., 1864) แต่ความวุ่นวายทางการเมืองของบราซิลทำให้โครงการนี้ชะงักงันถึงปีพ.ศ. 2444 เมื่อนายโคลวิส เบอิลากัว (Clóvis Beviláqua) ได้รื้อฟื้นโครงการร่างประมวลกฎหมายแพ่งอีกครั้งโดยอาศัยแนวคิดจาก BGB ที่มีบุคคล ครอบครัว ทรัพย์สินและมรดกจนเสร็จได้ประกาศใช้เป็นฉบับแรกเมื่อปีพ.ศ. 2459 โดยมีผลบังคับใช้เมื่อ 1 มกราคม พ.ศ. 2460 (Beviláqua, C., 1927) ต่อมาในปีพ.ศ. 2526 นายมิเกล รีโอลลี (Miguel Reale) อดีตอธิการบดีแห่งมหาวิทยาลัยเซาเปาลูและรัฐมนตรียุติธรรมของรัฐเซาเปาลูได้ชักชวนนักกฎหมายในบราซิลมาร่วมกันร่างประมวลกฎหมายแพ่งฉบับปัจจุบันโดยเป็นผู้ดูแลคณะกรรมการร่างประมวลฉบับใหม่นี้จนได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ 10 มกราคมพ.ศ. 2545 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 11 มกราคม พ.ศ. 2546 โดยประมวลกฎหมายแพ่งแบ่งเป็น 2 ส่วนเช่นเดียวกับฉบับแรก คือส่วนทั่วไปและส่วนเฉพาะ แต่ฉบับล่าสุดเพิ่มบรรพเกี่ยวกับบริษัทเข้ามาดังต่อไปนี้ (Presidência da República, 2022)

ส่วนทั่วไป (Parte Geral)

บรรพ 1 บุคคล (Das Pessoas)

บรรพ 2 ทรัพย์สิน (Dos Bens)

บรรพ 3 ข้อเท็จจริงทางกฎหมาย (Dos Fatos Jurídicos)

ส่วนเฉพาะ (Parte Especial)

บรรพ 1 หนี้ (Do Direito das Obrigações)

บรรพ 2 บริษัท (Do Direito de Empresa)

บรรพ 3 ทรัพย์สิน (Do Direito das Coisas)

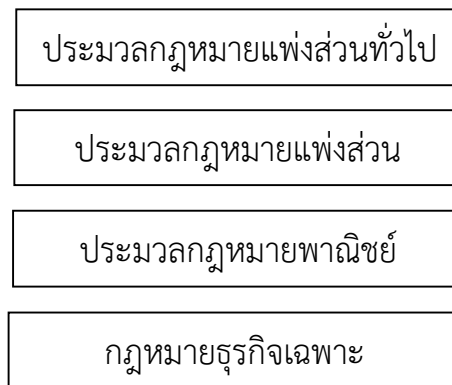
บรรพ 4 ครอบครัว (Do Direito de Família)

บรรพ 5 มรดก (Do Direito das Sucessões)

การร่างประมวลกฎหมายแพ่งฉบับใหม่ของไทย (ปพม.)

ปพม.ควรจะเป็นพื้นฐานของกฎหมายเอกชนทั้งหมด โดยที่ประมวลกฎหมายพาณิชย์ และประมวลกฎหมายหรือพระราชบัญญัติธุรกิจเฉพาะเป็นกฎหมายลูก โดยร่างปพม.ก่อนโดยมีการแบ่งกลุ่มบทบัญญัติออกเป็นส่วนตัวไปและส่วนเฉพาะแบบ CCB จากนั้นจึงร่างประมวลกฎหมายพาณิชย์ที่ครอบคลุมเรื่องวิสาหกิจประเภทต่างๆ เช่น ห้างหุ้นส่วน บริษัทเอกชนและมหาชน สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกิจกรรมทางธุรกิจของวิสาหกิจเหล่านี้ตั้งแต่ก่อตั้งจนกระทั่งเลิกกิจการ เอกสารทางธุรกิจ และประเภทของธุรกรรมต่างๆ เป็นต้น แล้วตามด้วยกฎหมายธุรกิจเฉพาะซึ่งจะทำให้มีลำดับการร่างจากกฎหมายเอกชนทั่วไปสู่กฎหมายเอกชนเฉพาะดังนี้

ภาพที่ 1 ลำดับการครอบคลุมของกฎหมายเอกชนและธุรกิจ

จากแผนภาพที่ 1 ประมวลกฎหมายแพ่งฉบับใหม่สามารถจัดหมวดหมู่ได้ตามตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 1 การแบ่งส่วนประมวลกฎหมายแพ่งไทยฉบับใหม่

ส่วนตัวไป	ส่วนเฉพาะ
-บุคคล -ทรัพย์สิน -ข้อเท็จจริงหรือหลักฐานทางกฎหมายและการพิสูจน์ -อายุความ -นิติกรรม -การเผยแพร่สิทธิและการจดทะเบียนตามกฎหมาย	-ทรัพย์สิน -หนี้ -ครอบครัว -มรดก

-สภาพบังคับของกฎหมายเอกชนระหว่างประเทศและการขัดกันของกฎหมายของประเทศต่างๆที่เกิดขึ้น	
--	--

โดยส่วนทั่วไปรวบรวมบทบัญญัติทั่วไปที่กล่าวถึงเรื่องแนวคิด นิยามและบทบัญญัติเบื้องต้นส่วนทั่วไปที่ครอบคลุมกฎหมายเอกชนและกฎหมายแพ่งทุกประเภทอาจจะแยกเป็นหลายบรรพ หรือรวมเป็นบรรพเดียวกันเพื่อขยายเนื้อหาให้ครอบคลุมประเด็นหลักการและแนวคิดทางกฎหมายที่เป็นหลักทั่วไปครอบคลุมกฎหมายเอกชนทั้งหมดเข้าด้วยกัน โดยนำบทบัญญัติที่ทันสมัยของ BW, CCP, CCB และ CCQ เช่น ข้อเท็จจริงหรือหลักฐานทางกฎหมายและการพิสูจน์ การเผยแพร่สิทธิและการจดทะเบียนตามกฎหมายและสภาพบังคับของกฎหมายเอกชนระหว่างประเทศและการขัดกันของกฎหมายของประเทศต่างๆที่เกิดขึ้น ประกอบกับการปรับปรุงบทบัญญัติให้ทันสมัยของ BGB และ SCO เช่นนิติกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ธุรกรรมการเงินคริปโต เป็นต้น มาเขียนเป็นบทบัญญัติตามโครงสร้างในตารางที่ 3 ข้างต้น

จากตารางที่ 1 ส่วนเฉพาะจะแบ่งเป็นหมวดต่างๆดังนี้เช่น ทรัพย์สิน หนี้ ครอบครัวและมรดก บทบัญญัติเกี่ยวกับทรัพย์สินควรจะแบ่งเป็น 2 ส่วนใหญ่ๆคือทรัพย์สินและสิทธิแท้จริงในทรัพย์สินแบบประมวลกฎหมายแพ่งเนเธอร์แลนด์บรรพที่ 4 และ 6 เพื่อให้เกิดความชัดเจนเนื่องจากทรัพย์สินเป็นสิทธิที่แท้จริง (Real right) เนื่องจากบทบัญญัติเรื่องทรัพย์สินใน BGB และปพพ.ที่ลอกแบบจาก BGB ผ่าน JCC มีการเขียนที่เป็นแบบหมวดปมที่อ่านแล้วเข้าใจยากไม่ได้แยกแยะระหว่างทรัพย์สินที่มาของทรัพย์สิน การสูญเสียทรัพย์สินและสิทธิต่างๆในทรัพย์สินอย่างชัดเจน ดังนั้นจึงควรรวบรวมบทบัญญัติใน BW, SCO และ CCQ ซึ่งการเขียนที่ชัดเจนโดยประเภทของทรัพย์สินอาจจะแบ่งให้ชัดเจนแบบกฎหมายแพ่งสก๊อตแลนด์ที่แบ่งทรัพย์สินออกเป็นสังหาริมทรัพย์มีตัวตน (Corporeal movable property) สังหาริมทรัพย์ไม่มีตัวตน (Corporeal movable property) อสังหาริมทรัพย์มีตัวตน (Corporeal movable property) อสังหาริมทรัพย์ไม่มีตัวตน (Corporeal movable property) หรือจะแบ่งกว้างๆแค่สังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์แบบ BW และ CCQ เพื่อความยืดหยุ่นก็ได้ ส่วนประเภทและนิยามและส่วนสิทธิแท้จริงในทรัพย์สินควรรวบรวมจากกฎหมายแพ่งในหลายๆประเทศสก๊อตแลนด์ แอฟริกาใต้ สวิสเซอร์แลนด์ เนเธอร์แลนด์ ฝรั่งเศส เยอรมนี เป็นต้น เพื่อให้ครอบคลุมประเด็นต่างๆทั้งหมดเกี่ยวกับทรัพย์สินในกฎหมายแพ่ง ก่อนที่จะเลือกนิยามที่เหมาะสมมาใช้มาจัดหมวดหมู่ใหม่ตามตารางที่ 2 ข้างล่างนี้

ตารางที่ 2 การเขียนบทบัญญัติเรื่องทรัพย์สินและสิทธิในทรัพย์สินออกจากกัน

ทรัพย์สิน	สิทธิแท้จริงในทรัพย์สิน
-ประเภทของทรัพย์สิน	-กรรมสิทธิ์
-การได้มาซึ่งทรัพย์สิน	-อยู่อาศัย
-การครอบครองและรักษาทรัพย์สิน	-ใช้สอย
-ดอกผลจากการบริหารทรัพย์สิน	-สิทธิเหนือพื้นดิน
-ทรัพย์สินส่วนรวม	-ให้เช่า
	-ใช้เป็นหลักประกันในการชำระหนี้
	-ภาระจำยอม
	-การจำกัดสิทธิในทรัพย์สินบางประเภท
	-สิทธิในการเก็บกิน
	-สิทธิในการฟ้องร้อง
	-สิทธิและหน้าที่รับผิดชอบต่อทรัพย์สินเพื่อนบ้าน
	-สิทธิในการบริหารทรัพย์สินเพื่อให้เกิดดอกผล
	-สิทธิในการจัดการทรัพย์สินของผู้อื่น
	-สิทธิในอาคารชุด
	-ทรัพย์สินอสังหาริมทรัพย์

หมวดที่ 3 บทบัญญัติเกี่ยวกับหนี้ เนื่องจากหนี้เกี่ยวข้องกับสิทธิส่วนบุคคล (Personal right) จึงแยกย่อยเป็น ที่มาของหนี้ ผลของหนี้ การสิ้นสุดแห่งหนี้ บุริมสิทธิ์หรือสิทธิเหนือทรัพย์สินและสิทธิที่เกี่ยวกับหลักประกันของเจ้าหนี้และเอกเทศสัญญา บทบัญญัติทั่วไป ที่มาของหนี้ ผลแห่งหนี้และความระงับหนี้ควรพิจารณาบทบัญญัติของ BW, SCO, CCQ และปปพ.ฉบับเก่ามาเปรียบเทียบกับเพื่อดูว่าแต่ละหมวด แต่ละมาตราใครเขียนได้ละเอียด ทันสมัย เข้าใจง่าย และครอบคลุมประเด็นทางกฎหมายได้ดีกว่ากันก็เอาบทบัญญัติเข้ามารวมเขียนให้เข้ากันตามความเหมาะสม ส่วนบทบัญญัติเรื่องบุริมสิทธิ์หรือสิทธิเหนือทรัพย์สินในการจำนำจำนองของ CCQ ที่มีความละเอียดชัดเจนค่อนข้างรอบด้านในเรื่องนี้และโยงกับเรื่องทรัพย์สินและหนี้อย่างชัดเจน นิยามเรื่องละเมิดและความรับผิดทางแพ่งควรใช้คำภาษาอังกฤษว่า Delict ที่ใช้ในสก๊อตแลนด์

รัฐหลุยส์เซียน่าและแอฟริกาใต้หรือ Civil liability ที่ใช้ในควิเบกมากกว่า Tort ที่ใช้ในกฎหมายแองโกล-แซกซอน และในการแปลปพพ. BGB, BW และ SCO เป็นภาษาอังกฤษ ดังตารางที่ 3 ข้างล่างนี้

ตารางที่ 3 การจัดหมวดหมู่ของกฎหมายลักษณะหนี้

บททั่วไป	นิยามและประเภทของหนี้ เช่นเจ้าหนี้หลายคน หนี้มีเงื่อนไข
ที่มาของหนี้	สัญญา ละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลาภมิควรได้ การนำวัตถุแห่งหนี้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์
ผลแห่งหนี้	ผลแห่งการชำระหนี้ การรับช่วงสิทธิ สิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ เพิกถอนการฉ้อฉล สิทธิยึดหน่วง โอนสิทธิการเรียกร้อง
ความระงับหนี้	การชำระหนี้ ปลดหนี้ หักกลบลบหนี้ เจ้าหนี้ลูกหนี้กลายเป็นบุคคลคนเดียวกันตามกฎหมาย การชำระหนี้เป็นไปไม่ได้ ปลดหนี้จากการยึดหลักประกัน ขดใช้ค่าเสียหาย สัญญาระงับหนี้ ทำสัญญาใหม่ ทำสัญญาเปลี่ยนเจ้าหนี้
บุริมสิทธิหรือสิทธิเหนือทรัพย์สินและการจำนำ จำนอง	ค้ำประกันร่วมกันของเจ้าหนี้ บุริมสิทธิหรือสิทธิเหนือทรัพย์สินในการจำนำ จำนอง
เอกเทศสัญญา	ดูในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบบทบัญญัติเรื่องเอกเทศสัญญาในประมวลกฎหมายฉบับต่างๆ

BW	ซื้อขายแลกเปลี่ยน การแบ่งปันเวลา หลักประกันทางการเงิน สินเชื่อเพื่อการบริโภค จำนำ ให้เช่าทรัพย์สิน เช่าซื้อ เช่าเช่า กู้ยืม การให้บริการ ท่องเที่ยว ธุรกิจการชำระเงิน รับจ้างตีพิมพ์ การอารักขา จ้างแรงงาน ก่อสร้าง ค้ำประกัน ประนีประนอมยอมความ การพนันและขันต่อ ประกันภัย เงินรายปี ตลอดชีพ
SCO	ซื้อขายแลกเปลี่ยน ให้เช่าทรัพย์สิน กู้ยืมและสินเชื่อเพื่อการบริโภค จ้างแรงงาน การให้บริการ รับจ้างตีพิมพ์ มอบอำนาจ จัดการงานนอกสั่ง นายหน้า รับขน

	หนังสือมอบอำนาจและตัวแทนการค้า ตัวแทน ฝากทรัพย์สิน ค่าประกัน การพนัน และขั้นตอน เงินรายปีและการบำรุงรักษาตลอดชีพ
CCQ	ซื้อขาย ให้ เช่าทรัพย์สิน เช่าซื้อ รับขนส่งสินค้า รับขนส่งผู้โดยสาร จ้างแรงงาน การให้บริการ มอบอำนาจ หุ้นส่วนและสมาคม ฝากทรัพย์สิน ยืม ค่าประกัน เงินรายปี ตลอดชีพ ประกันภัย การพนันและขั้นตอน ธุรกรรมการชำระเงิน ประนีประนอม ยอมความ
ปปพ.	ซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้ เช่าทรัพย์สิน เช่าซื้อ จ้างแรงงาน จ้างทำของ รับขนส่ง ยืม ฝากทรัพย์สิน ค่าประกัน จำนอง จำน่า เก็บของในคลังสินค้า ตัวแทน นายหน้า บัญชีเดินสะพัด ประกันภัย ตัวเงิน หุ้นส่วนและบริษัท สมาคม

ส่วนบทบัญญัติเรื่องเอกเทศสัญญาให้ดูในตารางที่ 4 เปรียบเทียบบทบัญญัติเรื่องเอกเทศสัญญาใน BW, CCQ, SCO และ ปพพ. ที่เขียนในแนวเดียวกันโดยแยกหนึ่งและสัญญาทั่วไปและเอกเทศสัญญาออกจากกัน ไม่เขียนหมวดกันแบบ BGB และ JCC ควรใช้บทบัญญัติเอกเทศสัญญาของ BW, CCQ, SCO และปพพ. โดยบัญญัติเพิ่มประเภทสัญญาที่ไม่มีในบรรพ 3 ของปพพ.เข้ามาด้วย แต่ตัดกฎหมายหุ้นส่วนบริษัท และตัวเงินออกไปโดยเอาไปไว้ในประมวลกฎหมายพาณิชย์ฉบับใหม่ที่จะร่างขึ้นเป็นกฎหมายธุรกิจโดยเฉพาะ และย้ายสมาคมไปอยู่ในเรื่องนิติบุคคลในส่วนทั่วไป หมวดกฎหมายครอบครัวและมรดกของประเทศไทยใช้กฎหมายดั้งเดิมก่อนที่จะมีการติดต่อกับประเทศตะวันตก เช่นเดียวกับ จีน ญี่ปุ่น ไต้หวัน เกาหลีเหนือและใต้จึงควรจะคงส่วนนี้ไว้ตามเดิมแต่อาจจะต้องเขียนให้เชื่อมโยงและสอดคล้องกับบทบัญญัติในส่วนอื่นๆที่จะร่างขึ้นมาใหม่ อาจจะเปรียบเทียบกับกฎหมายครอบครัวและมรดกของสปป.ลาว กฎหมายประเพณีของชนชาติไท-ลาว-กระไดกลุ่มอื่นๆที่อาศัยนอกประเทศไทย เช่น จีน เวียดนามหรือเมียนมาร์เพื่อทำความเข้าใจรากเหง้าของกฎหมายครอบครัวและมรดกของไทยแต่โบราณให้ดียิ่งขึ้น

ภาษาและการแปลภาษาที่ใช้ในร่างประมวลกฎหมายแพ่งฉบับใหม่

การแปลปพพ.เป็นภาษาอังกฤษ ควรใช้คำศัพท์บัญญัติศัพท์ หลักการและแนวคิดต้นตอกฎหมายแบบโรมันจากเขตปกครองที่ใช้กฎหมายแบบโรมันในประเทศที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่ เช่น สกอตแลนด์ในสหราชอาณาจักร รัฐหลุยส์เซียน่าในสหรัฐอเมริกา มณฑลควิเบก

ในแคนาดาที่และแอฟริกาได้มาเป็นบทบัญญัติต่างๆ ในประมวลกฎหมายแพ่งใหม่นี้ทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษเข้าแทนที่หลักการและแนวคิดต้นตอของกฎหมายแบบแบบแองโกล-แซกซอนที่ปะปนอยู่ในปพพ.เว้นแต่หลักการนั้นไม่มีในระบบกฎหมายแบบโรมัน เนื่องจากนิยามคำศัพท์ที่เทียบเท่ากันกฎหมายแองโกล-แซกซอนและแบบโรมันในภาษาอังกฤษต่างกัน ดังตารางที่ 5 ข้างล่างนี้

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบตัวอย่างคำศัพท์กฎหมายภาษาอังกฤษทั้งแบบแองโกล-แซกซอนและโรมัน

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ-แองโกล-แซกซอน	ภาษาอังกฤษ-โรมัน
ละเมิด	Tort	Delict
สังหาริมทรัพย์	Personal property	Movable property
อสังหาริมทรัพย์	Real property	Immovable property
จำนำ (สังหาริมทรัพย์)	Pledge	Hypothec
จำนอง (อสังหาริมทรัพย์)	Mortgage	Hypothec
ภาระจำยอม	Easement	Servitude

การแปลปพพ.BGB, SCO และ BW เป็นภาษาอังกฤษมักจะมีคำศัพท์กฎหมายภาษาอังกฤษแบบกฎหมายแองโกล-แซกซอนปะปนอยู่โดยเฉพาะคำว่า Pledge, Mortgage, Tort และอื่นๆ ซึ่งนิยามคำศัพท์เหล่านี้ไม่ตรงกับคำศัพท์กฎหมายภาษาอังกฤษแบบกฎหมายโรมันที่เทียบเคียงกันได้เสียเลยทีเดียว จึงทำให้การตีความกฎหมายที่แปลออกมาเป็นภาษาอังกฤษสับสน นักกฎหมายที่มาจากระบบกฎหมายที่ต่างกันย่อมไม่เข้าใจและคุ้นเคยกับนิยามคำศัพท์ทางกฎหมายที่ต่างกัน

สรุป

โครงสร้างปพม.ควรจะมาจากประเทศที่มีการยกร่างประมวลกฎหมายแพ่งโดยการปรับปรุงเปลี่ยนโครงสร้างใหม่หมดเช่น เปรู เนเธอร์แลนด์ มณฑลควิเบก บราซิลมากกว่าการที่จะใช้โครงสร้าง BGB ฉบับปัจจุบัน เพราะ BGB ฉบับใหม่ยังยึดโครงสร้าง BGB ฉบับเดิม การแบ่ง ปพม.เป็นส่วนทั่วไปกับส่วนเฉพาะตาม CCB นั้นทำให้เข้าใจง่ายโดยไล่ลำดับจากบทบัญญัติทั่วไปที่ครอบคลุมกฎหมายเอกชนทั้งหมดสู่บทเฉพาะเรื่อง เช่น ทรัพย์สิน หนี้ มรดก

บทบัญญัติทั่วไปควรจะใส่บทบัญญัติเกี่ยวกับข้อเท็จจริงทางกฎหมายและการพิสูจน์หลักฐานที่อยู่ใน CCQ และ CCB กฎหมายเอกชนระหว่างประเทศที่อยู่ใน BW, CCP และ CCQ และการประกาศสิทธิตามกฎหมายที่อยู่ใน CCP และ CCQ เพื่อให้ทันกับพัฒนาการกฎหมายเอกชนในโลก ประมวลกฎหมายแพ่งไทยฉบับใหม่ควรมีการจัดหมวดหมู่ดังตารางที่ 6 ข้างล่างนี้

ตารางที่ 6 การจัดหมวดหมู่โครงสร้างประมวลกฎหมายแพ่งไทยฉบับใหม่

หมวดหมู่บทบัญญัติ	หัวข้อ
บททั่วไป (ดูตารางที่ 1)	-บุคคล -ทรัพย์สิน -ข้อเท็จจริงหรือหลักฐานทางกฎหมายและการพิสูจน์ -อายุความ -นิติกรรม -การเผยแพร่สิทธิและการจดทะเบียนตามกฎหมาย -สภาพบังคับของกฎหมายเอกชนระหว่างประเทศและการขัดกันของกฎหมายของประเทศต่างๆที่เกิดขึ้น
บทเฉพาะ-ทรัพย์สิน (ดูตารางที่ 2)	-ทรัพย์สิน -สิทธิแท้จริงในทรัพย์สิน
บทเฉพาะ-หนี้ (ดูตารางที่ 3 และ 4)	-ที่มาของหนี้ -ผลแห่งหนี้ -ความระงับหนี้ -บุริมสิทธิหรือสิทธิเหนือทรัพย์สินและการจำนำจำนอง -เอกเทศสัญญา
บทเฉพาะ-ครอบครัว	ตามประมวลกฎหมายฉบับเดิม
บทเฉพาะ-มรดก	ตามประมวลกฎหมายฉบับเดิม

เอกสารอ้างอิง

เกียรติกำจร มีখনอน. (2565). ความจำเป็นที่ต้องแยกประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ออกจากกันในประเทศไทย. วารสารกฎหมายและสังคมรังสิต, 4(1), 65.

- Beviláqua, C. (1927). *Codigo Civil dos Estados Unidos do Brazil*. Rio de Janeiro: F. Alves.
- Bucher, E. (2004). Law of contracts. In F. D. Ansay, *Introduction to Swiss Law* (pp. 103-131). Bosten & London: Kluwer/Schithess.
- Dutch Civil Law. (2022, April 22). Dutch Civil Code. Retrieved from www.dutchcivillaw.com/civilcodegeneral.htm
- Huxley. A. (1996). *Thai law: Buddhist law: Essay on the legal history of Thailand*. Bangkok: Orchid Press Publishing.
- Ipderecho.pe. (2022, July 9). Código Civil Peruano. Retrieved from <http://lpderecho.pe/codigo-civil-peruano-realmente-actualizado>
- Japanese Law Translation. (2022, April 22). Civil Code (Part I, Part III, Part III). Retrieved from www.japaneselawtranslation.go.jp/en/law/view/3494
- Lawyryup. (2022, April). Burgerlijk Wetboek (BW). Retrieved from <https://lawyryup.nl/burgerlijk-wetboek>
- LégisQuébec. (2022, April). Code Civil du Québec. Retrieved from <http://legisquebec.gouv.qc.ca/fr/document/lc/CCQ-1991>
- LezaLegalwise. (22 April 2022). Juristic person. Retrieved from <http://www.legalwise.co.za/help-youself/glossary-terms>
- LSU Law. (2022, April 22). Louisiana Civil Code online. Retrieved from <http://lcco.law.lsu.edu>
- Meekanon. K. (2013). *The possibility of transferring continental Europe corporate governance system to Thailand*. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Parodi, F. O. (1983). *Peruvian Civil Code*. Retrieved from University of Miami Inter-American Law Review: <http://repositorylaw.miami.eud/umia/vol14/1553/7>
- Pierre, B. (1997). Classification of property and conception of ownership in civil and common law. *Revue Générale de droit*, 28(2), 235-274.

- Pimngam, S. (2019). Codifying the Civil and Commercial Code of Thailand. Retrieved from The Structure of Thai Civil Law: <https://businessanalysisoflaw.com/2019/07/23/codifying-civil-and-commercial-code-thailand>
- Pongsapan. M. (2021). The fundamental misconceptions in the drafting of Thai Civil and Commercial Code of 1925. In A. H. (eds.), Thai legal history: From traditional to modern law (pp. 122-137). Cambridge: Cambridge University Press.
- Presidência da República. (2022, April 22). Institui o Código Civil. Retrieved from http://www.planalto.gov.br/ccivil_03/leis/2002/l10406compilada.htm
- Tamura, S. (2013). The Thai civil law on non-performance in comparative, structural view- from past into its future. Law Journal Thammasat University, 42(2), 897-925.
- Teixeira de Freitas, A. (1864). Código civil – Esboço. Rio de Janeiro: Typographia Universal de Laemmert.
- Van Vliet, L. (2014). The Netherlands-New developments in Dutch company law: The flexible close corporation. Journal of Civil Law Studies, 7(1), 271-286.

บทบาทของศาลในการบังคับโทษจำคุกในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี*

THE ROLE OF COURTS IN ENFORCING PRISON SENTENCES IN THE FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY

การยัสิริ อิมโอะฐ์ธนากร

Karnsiri Aeemoatthanakorn

กสิกร บิซิเนส-เทคโนโลยี กรุ๊ป

KASIKORN Business-Technology Group, Thailand

E-mail: k.aeemoatthanakorn@gmail.com

บทคัดย่อ

กระบวนการยุติธรรมทางอาญาในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มีกระบวนการทำงานที่เป็นระบบและมีความร่วมมือกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในขั้นตอนของการบังคับโทษจำคุก ศาลจะมีบทบาทมากในการออกคำพิพากษา โดยคำพิพากษาได้ระบุสาระสำคัญในการบังคับโทษที่เหมาะสมกับผู้ต้องถูกบังคับโทษเป็นรายบุคคลด้วย ผู้พิพากษาคดีอาญาจึงต้องมีความรู้ในเรื่องของโทษ และวิธีการบังคับโทษจำคุกในกิจกรรมต่างๆ ที่เรือนจำจะดำเนินการกับผู้ต้องคำพิพากษา โปรแกรมการพัฒนาพฤตินิสัยแต่ละลักษณะ ระยะเวลาแต่ละโครงการ ตลอดจนทั้งสัมฤทธิ์ผลที่จะเกิดขึ้นกับบุคคลที่ต้องโทษคนนั้นๆ การทราบรายละเอียดของเรือนจำรูปแบบการดำรงชีวิตในเรือนจำ ความจุของเรือนจำ ประเภทของเรือนจำ อย่างละเอียด เพื่อให้ศาลจะได้ทราบถึงระยะเวลาและความเหมาะสมในการกำหนดอัตราโทษ และมาตรการบังคับต่างๆ ให้เหมาะสมกับผู้ต้องโทษเป็นรายบุคคล นอกจากนั้น ศาลยังมีบทบาทในการพิจารณาคำร้องขอต่างๆ การพักการลงโทษ การลดวันต้องโทษ และการอภัยโทษ ในเยอรมนีศาลจึงมิได้ทำหน้าที่พิพากษาแล้วหมดหน้าที่ แต่ยังมีส่วนสำคัญในการเข้าไปกำหนดสาระสำคัญในการบังคับโทษจำคุก ติดตามผลการบังคับโทษเป็นรายบุคคล จนเสร็จสิ้นกระบวนการตามระยะเวลาของคำพิพากษา ซึ่งนับว่าเป็นการทำหน้าที่ที่สำคัญต่อสังคมในการรับผิดชอบการแก้ไขฟื้นฟูปรับพฤตินิสัยของผู้กระทำความผิด อันมีผลกระทบต่อสังคมในอนาคตด้วย โดยเป้าหมายหลักคือให้ผู้กระทำความผิดสามารถมีชีวิตใหม่ภายหลังการพ้นโทษได้โดยปราศจากการกระทำความผิด

* Received 16 June 2022; Revised 08 August 2022; Accepted 21 August 2022

เคารพกฎหมาย และมีความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างแท้จริง บทบาทของศาลในการบังคับโทษจำคุกในเยอรมนีจึงเป็นบทบาทที่สำคัญและคุ้มครองสังคมเยอรมนีได้อย่างมีประสิทธิภาพมาก

คำสำคัญ: ศาล, การบังคับโทษ, โทษจำคุก

Abstract

Criminal Justice in the Federal Republic of Germany. There is a work process. system and have effective cooperation. Especially in the process of imprisonment, the court will play a big role in issuing the judgment. The verdict has identified the essence in the enforcement of the punishment. Appropriate for those who are subjected to individual penalties as well Criminal judges must have knowledge of the punishment. And methods of enforcing imprisonment in various activities. The prison will conduct a convict program, developing individual behavioral traits. Duration of each project Throughout the achievement that will happen to the person. To blame that person knowing the details of the prison The life style of the prison, the capacity of the prison, the type of prison in detail so that the court will know the duration and appropriateness of the prison penalty rate and various compulsory measures. In addition, the court has a role to play in the consideration of requests. Parole Reduction of the days of conviction and pardons. In Germany, courts do not serve the judgment and are out of office. But also plays and important role in defining the essence in imprisonment. Follow up on individual enforcement results. Until the completion of the process according to the time of the judgment, which is considered an important duty for society to be responsible for correcting, rehabilitating and adjusting the behavior of offenders that affect society in the future as well. The main goal is allow the offender to have a new life. After being acquitted without committing crimes, respecting the law and having a true social responsibility, the role of the courts in enforcing prison sentences in Germany is an important and protective role for German society efficiently.

Keywords: Court, Enforcing Prison Sentences, Imprisonment

บทนำ

ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีใช้กฎหมายในระบบ Civil Law ที่เป็นต้นแบบที่หลากหลาย ประเทศลอกเรียนแบบมาใช้ มีแนวคิดทฤษฎีและหลักการต่างๆ ที่เป็นแนวทาง ซึ่งในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีกระบวนการบังคับโทษอย่างเป็นระบบและมีความชัดเจน โดยโทษต่างๆ ได้บัญญัติไว้ในกฎหมายอย่างชัดเจนถึงกระบวนการบังคับโทษ การให้สิทธิการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องโทษ และอำนาจของศาลเมื่อพิจารณาถึงข้อพิพาท ได้แย่งการบังคับโทษ โดยจะมีการจัดตั้งแผนกคดีการบังคับโทษขึ้น คำพิพากษาของศาลที่ลงโทษจำคุกนั้นจะมีอิทธิพลต่อการบังคับโทษและการบริหารงานเรือนจำมาก ศาลจะใช้นโยบายการเลี้ยงโทษจำคุกโดยแปลงโทษจำคุกเป็นโทษชนิดอื่น เช่น พิพากษาให้ลงโทษ การลงโทษ โดยใช้โทษชนิดอื่นที่ใช่มาก คือโทษปรับ ข้อเท็จจริงที่ได้ปรากฏในการที่ศาลนั้นพิพากษาลงโทษ กฎหมายที่เกี่ยวข้องเรือนจำนั้น ได้แก่มกฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษเสรีภาพ ค.ศ. 1976 เพิ่มเติมล่าสุด ค.ศ. 2001 (Execution of Prison Sentences) ซึ่งมีเนื้อหาหลักๆ คือ การใช้กฎหมายเรือนจำ (Application) กฎหมายนี้ได้วางหลักเกณฑ์การรับโทษจำคุกในเรือนจำ ซึ่งได้กล่าวถึงหลักพื้นฐาน เช่น ที่พักอาศัย อาหาร การเยี่ยม การติดต่อ การลา การทำงาน การฝึกวิชาชีพและวิชาชีพชั้นสูง การปฏิบัติกิจทางศาสนา การบริหารด้านการรักษาพยาบาลและการให้ความช่วยเหลือด้านสังคมตลอดจนมาตรการแก้ไข พันฟูกระทำผิด โดยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเป็นไปตามหลักผู้ต้องขังเป็น “ประธานของการบังคับโทษ” มีหลักเกณฑ์พื้นฐานการบังคับโทษจำคุก ที่มุ่งเน้นผู้ต้องขังเป็นศูนย์กลางความสำเร็จในการพัฒนาความเปลี่ยนแปลงของเขาในทุกมิติ (ธานี วรภัทร์, 2558) คือ กำหนดภารกิจของการบังคับโทษจำคุกไว้ 5 ประการคือ

1. ผู้ต้องโทษสามารถที่จะดำรงชีวิตภายนอกเรือนจำได้
2. คุ้มครองต่อการกระทำผิดในอนาคต
3. ผู้ต้องโทษดำรงชีวิตไปตามปกติให้มากที่สุด
4. ผลร้ายทั้งหลายที่เกิดจากการสูญเสียเสรีภาพต่อตัวผู้ต้องโทษ
5. ช่วยผู้ต้องโทษให้กลับมาใช้ชีวิตอย่างอิสระ

อีกทั้งการบังคับโทษจะต้องมีกระบวนการ “สร้างความร่วมมือในการบังคับโทษกับผู้ต้องขังให้เกิดขึ้น”(ธานี วรภัทร์, 2560) บทบาทของศาลมีส่วนสำคัญในการกำหนดอัตราโทษจำคุกที่ต้องคำนึงถึงภารกิจของการบังคับโทษจำคุกไว้ 5 ประการดังได้กล่าวมาแล้วและยังประกันสิทธิเสรีภาพของการบังคับโทษที่ดีด้วยของกระบวนการบังคับโทษและสังคมภายหลังการปล่อยตัวผู้ต้องโทษแล้ว

การบังคับโทษจำคุก

ผู้ต้องขังจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการบำบัดและเพื่อให้ได้บรรลุวัตถุประสงค์ในการรักษาโดยหลักการพื้นฐานของวัตถุประสงค์ในการควบคุมเพื่อป้องกันมิให้ผู้ต้องขังกลับมากระทำความผิดเดียวกันซ้ำอีกได้ และเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดที่อาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ชีวิตและทรัพย์สินของผู้อื่นอันอาจเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อความปลอดภัยเป็นทางเลือกที่ศาลสามารถมีคำสั่งใช้ควบคู่ไปกับการลงโทษ ทั้งนี้เพื่อตอบสนองต่อภารกิจหลักในการคุ้มครองสังคมและป้องกันการกระทำความผิดของกฎหมายอาญาสถานะของผู้ต้องขังในเรือนจำจะมีส่วนร่วมในโครงการแก้ไขฟื้นฟูตนเอง โดยจะได้รับการส่งเสริมให้กระทำด้วยความสมัครใจ ในการบังคับโทษจำคุกจะมีแผนบังคับโทษเป็นเครื่องมือที่สำคัญของการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังตามกฎหมาย คือ การทำแผนบังคับโทษรายบุคคล ซึ่งแผนดังกล่าวจะนำไปสู่การแก้ไขทัศนคติและคุณภาพชีวิตของผู้ต้องขัง และเป็นไปตามหลักการแก้ไขผู้ต้องขังเป็นรายบุคคล (ธานี วรภัทร์, 2555) จะสอดคล้องกับเป้าหมายหลักของการถูกบังคับโทษจำคุกต้องการและการลงโทษตามนโยบายการบริหารจัดการคดีอาญา มีหลายการบังคับโทษภายใต้หลักทั่วไปของกฎหมายอาญา โดยจะเน้นที่การใช้โทษปรับ ซึ่งเป็นการลงโทษตามกฎหมาย ให้โอกาสบุคคลที่จะแก้ไขพฤติกรรมเสียให้กลับเป็นคนดีและกลับคืนสู่สังคมโดยการเลือกใช้วิธีเพื่อความปลอดภัยเป็นมาตรการป้องกันมาบังคับใช้แทนมาตรการลงโทษทางอาญาได้แก่ การรายงานตัวต่อเจ้าพนักงานตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ การเข้าสู่กระบวนการแก้ไขพฤติกรรมมนุษย์ เป็นต้น หากความผิดนั้นลงโทษรอการลงโทษและหรือให้ผู้ต้องโทษจำคุกนั้นเข้ากระบวนการระบบการคุมประพฤติได้ ระยะเวลาการคุมประพฤติจะมีเงื่อนไขต่างๆ โดยศาลระบุในคำพิพากษาของผู้ต้องโทษแต่ละคน บุคคลที่ต้องคำพิพากษาจะต้องพิสูจน์จนให้ศาลเห็นว่าจะไม่กระทำความผิดขึ้นอีกในอนาคต มาตรการเลี้ยงโทษจำคุกนั้น ทำให้บุคคลนั้นไม่ต้องรับโทษจำคุก มีอาชีพอยู่กับครอบครัวและสังคมต่อไปได้ แต่ถ้าผู้ต้องโทษจำคุกนั้นได้กระทำ

ความผิดซ้ำอีก หรือกระทำความผิดเงื่อนไขที่ศาลกำหนดในระหว่างคุมประพฤติจะถูกศาลเพิกถอนการพักการลงโทษจำคุกและบุคคลนั้นจะต้องถูกนำตัวไปจำคุกต่อไป สถิติจำนวนคดีที่ศาลได้พิพากษาลงโทษจำคุก และจำนวนผู้ที่ต้องโทษจำคุกจริงมีจำนวนหนึ่ง แต่มีผู้ที่ได้รับการพักการลงโทษจำคุกเป็นจำนวนค่อนข้างมาก (อภิชาติ ดำรงสันติสุข, 2556)

การจำคุกที่มีกำหนดโทษสูงความผิดร้ายแรงระยะเวลานาน การจะพักการลงโทษจำคุกได้จะต้องมีการพิจารณามาก ถ้าศาลพิพากษาลงโทษจำคุกต่ำกว่า 6 เดือน ปกติศาลสั่งพักการลงโทษจำคุกไว้ได้ทันที (สั่งรอการลงโทษ) เว้นแต่ในกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องเอาตัวผู้กระทำความผิดไว้เพื่อป้องกันเหตุอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นได้ ถ้าโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือนถึง 1 ปี ศาลจะใช้วิธีการเดียวกัน เว้นแต่มีเหตุจำเป็นหรือเพื่อความปลอดภัย ศาลอาจจะสั่งควบคุมบุคคลนั้นไว้ก็ได้ การจำคุก 1-2 ปี การพักการลงโทษก็อาจทำได้ โดยจะต้องพิจารณาจากสภาพข้อหาและฐานความผิดตลอดทั้งพฤติการณ์ ความหนักเบา รวมทั้งเหตุผลอื่นๆ ด้วย ในการคุมประพฤติ เป็นมาตรการที่ได้นำมาใช้กับผู้ที่ได้รับการพักการลงโทษจำคุก โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะไม่ให้ผู้ที่ได้รับการพักการลงโทษจำคุกไปกระทำความผิดซ้ำอีก ส่วนการลงโทษจำคุกนั้น ถ้าได้กำหนดโทษตามคำพิพากษาจะไม่สามารถใช้วิธีการพักการลงโทษและการคุมประพฤติได้ หรือถูกเพิกถอน ได้แก่ ไปกระทำความผิดซ้ำอีก ผู้นั้นจะต้องถูกนำเข้าไปสู่การจองจำในเรือนจำหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งกลับมารับโทษจำคุกหลักการทั่วไปในการลงโทษจำคุก ผู้ต้องขังคนใดจะต้องโทษจำคุกมาแล้ว 2 ใน 3 ส่วน เวลาที่เหลืออาจจะได้รับการพักการลงโทษ และมีการคุมประพฤติแทนได้ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ต้องโทษผู้นั้นมีการพัฒนาการปรับพฤติกรรมที่ดีขึ้นอยู่ในระดับที่จะสามารถกลับเข้ามาใช้ชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้ การปล่อยตัวผู้นั้นจะเป็นประโยชน์ในเรื่องความปลอดภัยของสังคมด้วยในบางกรณีที่มีเหตุอันควรอภัย ผู้ต้องโทษจำคุกมาแล้ว 50 เปอร์เซ็นต์ของกำหนดโทษ ก็สามารถพักการลงโทษได้ซึ่งได้พิจารณาจากพฤติการณ์แล้ว ไม่ต้องเก็บผู้นั้นไว้ในเรือนจำอีก มีเหตุอันสมควรและเหมาะสมที่ควรจะปล่อยให้ได้รับอิสรภาพนอกจากนั้นยังมีกระบวนการอื่นที่สามารถนำมาใช้เพื่อฟื้นฟูและป้องกันสังคมนำมาใช้กับผู้ต้องโทษ ได้แก่ การเอาตัวผู้ต้องโทษที่มีอาการโรคจิตไปไว้ในโรงพยาบาลโรคจิตหรือสถานที่พักฟื้น สถานกักขังพิเศษ เป็นต้น ซึ่งในปี ค.ศ. 2003 จำนวนคดีทั้งหมด 634,735 คดี คดีที่ศาลพิพากษาตามกฎหมายอาญาโทษที่ใช้มากเป็นโทษปรับร้อยละ 80 จำนวน 507,086 คน ที่เหลือเป็นโทษที่ศาลพิพากษาจำคุก (อภิชาติ ดำรงสันติสุข, 2556)

จำนวน 2 ใน 3 ส่วน จากจำนวน 127,649 ที่ศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกได้รับการพักการลงโทษและคุมประพฤติ โดยในส่วนนี้ร้อยละ 13.9 เท่ากับ 88,166 คน พินาศาลลงโทษ

คุมประพฤติพักการลงโทษก่อน ส่วนร้อยละ 6.2 จำนวน 39,483 คนพิพากษาลงโทษจำคุกโดยไม่ต้องพักการลงโทษ กรณีผู้กระทำความผิดนั้นเป็นผู้เยาว์ตามกฎหมายจะแบ่งออกเป็นสองส่วน ได้แก่ เด็กอายุ 14-17 ปี และเยาวชน อายุ 18-20 ปี กฎหมายอาญาได้กำหนดมาตรการลงโทษผู้เยาว์ไว้ ประการแรก ได้แก่ การให้การศึกษา และการกระทำเชิงคุณธรรม ประการที่สอง ได้แก่ การจำคุกผู้เยาว์แต่มีเงื่อนไขของการพักการลงโทษและคุมประพฤติ โดยจะมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการปรับปรุงพฤตินิสัยของผู้เยาว์เสียมากกว่าที่จะพิจารณาในเชิงลงโทษ และการดำเนินอาญาที่ผู้เยาว์กระทำความผิดจะต้องใช้กระบวนการพิจารณาคดีอาญาสำหรับผู้เยาว์ การให้การศึกษาแก่ผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้เยาว์ เช่น การสั่งให้ผู้เยาว์นั้นต้องเข้ารับการอบรมบางหลักสูตร หรือเข้าร่วมกิจกรรมการสังคมในชุมชนที่อาศัยอยู่ ส่วนการกระทำเชิงคุณธรรมนั้น ได้แก่ การกำหนดเงื่อนไขความประพฤติ การขอขมาผู้เสียหาย การปรับ หรือทำงานชดใช้ เป็นต้นส่วนมาตรการในการจำคุกผู้เยาว์นั้น จะกระทำได้นั้นก็ต่อเมื่อได้พิจารณาแล้วพบว่า การกระทำของผู้เยาว์นั้นเป็นความผิดร้ายแรง ตามปกติศาลมักได้พิพากษาลงโทษจำคุกผู้เยาว์แต่ให้ใช้มาตรการอย่างอื่นแทน เว้นแต่การกระทำของผู้เยาว์นั้นเป็นความผิดรุนแรงจริงๆ

การคุมประพฤติ ในการคุมประพฤติจะนำมาใช้เมื่อมีกระบวนการรอการลงโทษ หรือพักการลงโทษหลังจากที่ได้จำคุกไปแล้ว หรือเมื่อมีการเปลี่ยนรูปแบบการลงโทษ สามารถควบคุมตัวผู้กระทำความผิดนอกเขตเรือนจำได้ อาจควบคุมที่สถานพยาบาล สถาบันต่างๆ หรืออาจเป็นที่อยู่อาศัยนั่นเอง ภายใต้เงื่อนไขแห่งการคุมประพฤติ และผู้กระทำความผิดจะถูกควบคุมความประพฤติโดยเจ้าพนักงานคุมประพฤติการคุมประพฤตินั้นใช้กับผู้ใหญ่รวมทั้งเด็กและเยาวชนด้วย กระบวนการคุมประพฤตินั้นจะสิ้นสุดก็ต่อเมื่อระยะเวลาการคุมประพฤติครบถ้วนตามเวลาที่กำหนดไว้ หรืออาจสิ้นสุดลงเมื่อผู้กระทำความผิดฝ่าฝืนเงื่อนไขแห่งการคุมประพฤติ และต้องถูกนำมาลงโทษจำคุกอีกครั้ง

ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้คำนึงถึงผลเสียของการลงโทษจำคุกที่มีระยะเวลาสั้นอย่างมาก เพราะถูกตีตราว่าเคยผ่านการติดคุกมาแล้ว ประมวลกฎหมายอาญาในปัจจุบันมาตรา 38 จึงได้บัญญัติว่าโทษจำคุกนั้นต้องจำคุกอย่างน้อยหนึ่งเดือน และในวรรคสองกำหนดโทษจำคุกสูงสุดไว้เพียง 15 ปีกฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ได้ปรากฏโทษจำคุกเสริมภาพ ค.ศ.1976 เพิ่มเติม ค.ศ.2001 ถึงปัจจุบัน (คณิต ณ นคร, 2547)

การคุ้มครองสิทธิผู้ต้องโทษตามกฎหมาย

กฎหมายบังคับโทษในทางอาญาของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีได้มีการกำหนดมาตรการหรือระบบการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องโทษไว้ เพื่อรักษาไว้ซึ่งสิทธิขั้นพื้นฐานของบุคคลที่พึงมีตามกฎหมาย เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป ซึ่งผู้ต้องโทษมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง ได้แก่

1. การคุ้มครองสิทธิผู้ต้องโทษตามกฎหมายสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ในเรื่องสิทธิในการเข้าถึงศาล ซึ่งได้บัญญัติอยู่ในมาตรา 19 วรรค 4 (รัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มาตรา 19 วรรคสี่) คือในกรณีที่ได้ถูกละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานนั้นการบังคับโทษสามารถใช้สิทธิร้องขอต่อศาลได้ โดยแบ่งออกเป็น 2 กรณี ได้แก่

1.1 การขออุทธรณ์คำสั่งในการบังคับโทษตามมาตรา 462 และมาตรา 462 a แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

1.2 คำฟ้องต่อศาล ตามมาตรา 109 กฎหมายบังคับโทษของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

การแบ่งแยกการใช้สิทธิทางศาล จำแนกตามประเภทของกระบวนการบังคับโทษคือ การร้องขออุทธรณ์คำสั่งศาลในเรื่องการบังคับโทษที่ยื่นต่อศาลกรณีแรกในกรณีกระบวนการบังคับโทษ ว่ามีอำนาจในการบังคับโทษนั้นหรือไม่ เช่น การที่ผู้ต้องโทษได้โต้เถียงว่าจะบังคับโทษแก่ตนไม่ได้ เพราะส่วนประกอบในการบังคับโทษนั้นยังไม่ครบถ้วนรวมถึงการแย้งคำสั่งลดวันต้องโทษหรือคำสั่งให้ยกเลิกการรอลงอาญา ซึ่งการเป็นคำฟ้องต่อศาลในกรณีที่สองจะนำมาใช้แก่กรณีที่มิใช่ข้อพิพาทอันเกี่ยวกับกระบวนการ วิธีการในการบังคับโทษ ภายหลังจากที่ศาลได้มีคำวินิจฉัยตามผู้ต้องโทษได้ใช้สิทธิเรียกร้องดังกล่าว คำวินิจฉัยนั้นย่อมเป็นอันยุติลง ผู้ต้องโทษจะไม่สามารถอุทธรณ์ฎีกาคำวินิจฉัยต่อไปได้แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ต้องโทษยังมีสิทธิที่จะยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาวินิจฉัยว่ากระบวนการบังคับโทษดังกล่าวนั้นเป็นการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานตามที่รัฐธรรมนูญได้รับรองไว้หรือไม่ (รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี, มาตรา 93 วรรคหนึ่ง 4a และกฎหมายวิธีพิจารณาความรัฐธรรมนูญ ตั้งแต่ มาตรา 90 เป็นต้นไป) ทั้งนี้ ผู้ต้องโทษจะต้องใช้สิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ก็ต่อเมื่อผู้ต้องโทษนั้นได้ดำเนินการใช้สิทธิเรียกร้องต่อศาลยุติธรรมในขั้นตอนแรกแล้วเท่านั้น (มาตรา 90 วรรคสอง) อย่างไรก็ตาม แม้จะมีผู้ต้องโทษแค่ไม่กี่คนที่ได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญและศาลนั้นได้ตัดสินให้เป็นตามคำร้องของผู้ต้องโทษ ซึ่งคำวินิจฉัยชี้ขาดจากศาลรัฐธรรมนูญและกฎหมายวิธีพิจารณาความรัฐธรรมนูญนั้นยังคงมีอำนาจต่อการบังคับโทษไม่ว่าในทางปฏิบัติหรือตามกฎหมาย

โดยการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกระบวนการสุดท้ายที่ผู้ต้องโทษสามารถใช้สิทธิเรียกร้องต่อศาลภายในประเทศของตนได้ หากคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญยังไม่เป็นที่พอใจ ผู้ต้องโทษจะยื่นต่อศาลสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรป โดยร้องว่าตนนั้นได้ถูกละเมิดสิทธิอันเป็นไปตามอนุสัญญายุโรปว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชนและสิทธิอื่นๆ ที่ได้บัญญัติอยู่ในอนุสัญญาอันได้รับการยอมรับและรับรองจากประเทศสมาชิก (อนุสัญญายุโรปว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชน มาตรา 34 และมาตรา 35) โดยขั้นตอนของการยื่นคำร้องจะเป็นไปอย่างเคร่งครัด คือ เมื่อผู้ต้องโทษได้ยื่นคำร้องเข้ามายังศาลสิทธิมนุษยชนยุโรปแล้ว โดยขั้นตอนแรกต้องตรวจสอบว่าผู้ต้องโทษนั้นใช้สิทธิเรียกร้องตามสิทธิของตนที่มีอยู่ภายในประเทศทั้งหมดทุกกระบวนการแล้วหรือไม่ (รติบดี รัชตะเมธากุล, 2556) อย่างไรก็ตามคำวินิจฉัยชี้ขาดของศาลสิทธิมนุษยชนยุโรป ย่อมมีผลผูกพันต่อประเทศที่ได้เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกในอนุสัญญาดังกล่าวโดยประเทศภาคีสมาชิกมีหน้าที่ในการที่จะต้องปฏิบัติตามคำวินิจฉัยชี้ขาดของศาลสิทธิมนุษยชนยุโรปที่ได้วินิจฉัยมาแล้ว (อนุสัญญายุโรปว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชน มาตรา 46)

2. ผู้ต้องโทษร้องทุกข์ตามกฎหมายบังคับโทษทางอาญา มาตรา 108 โดยใช้สิทธิเรียกร้องตามมาตรการบังคับโทษนอกจากศาลแล้วยังมีช่องทางอื่นในการที่จะโต้แย้งกระบวนการบังคับโทษของหน่วยงานที่มีหน้าที่ดำเนินการบังคับโทษทางอาญาโดยช่องทางการใช้สิทธิเรียกร้องหรือการโต้แย้งดังกล่าวไม่ได้จำกัดอยู่แต่เพียงการเรียกร้องเพื่อให้มีคำวินิจฉัยว่ามาตรการที่ได้แย้งหรือตกเป็นข้อพิพาทนั้นชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ แต่ยังสามารถใช้สิทธิเรียกร้องหรือโต้แย้งไปเพื่อให้เกิดการตรวจสอบความเหมาะสมของการดำเนินงานต่างๆ ภายในหน่วยงานนั้นๆ ทั้งนี้ การตรวจสอบโดยวิธีการนี้จะประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อผู้ต้องโทษสามารถทำให้หน่วยงานที่ตนได้ยื่นคำร้องขอให้มีการตรวจสอบไปนั้นเชื่อได้ว่าคำร้องของตนชอบด้วยกฎหมายและมีความสมเหตุสมผลกัน (กฎหมายบังคับโทษมาตรา 108)หากพิจารณาในทางปฏิบัติแล้ว วิธีการที่ถือว่ามีความสำคัญมากที่สุด คือการที่ผู้ต้องขังได้เข้าร้องทุกข์ตามมาตรา 108 การร้องทุกข์ตามวิธีการดังกล่าวผู้ต้องโทษสามารถจะกระทำโดยอาจจะแสดงความคิดเห็น คำวิจารณ์ รวมถึงข้อเสนอแนะต่างๆ อันเป็นการกระทบสิทธิของตนจากมาตรการบังคับโทษจำคุก ต่อผู้บังคับบัญชาเรือนจำได้ โดยการเข้าร้องทุกข์เช่นนี้อาจกระทำด้วยวาจาหรือทำเป็นหนังสือก็ได้ อย่างไรก็ตาม ไม่ได้ให้สิทธิผู้ต้องโทษในการที่จะเข้าร้องทุกข์ในเวลาใดก็ได้ แต่ผู้ต้องโทษสามารถที่จะเข้าร้องทุกข์ได้ในช่วงเวลาที่ได้กำหนดไว้เท่านั้น โดยเป็นไปตามมาตรา 108 วรรคสอง แต่กำหนดช่วงเวลาดังกล่าวจะต้องไม่น้อยกว่าอาทิตย์ละ 1 ครั้ง โดยกระทำในช่วงเวลาที่เหมาะสม และภายหลังจากที่ผู้ต้องโทษได้เข้าร้องทุกข์ดังกล่าวแล้วผู้

ต้องโทษย่อมมีสิทธิได้รับการตอบกลับคำร้องทุกข์ของตนที่ได้เสนอเข้าไป แต่การตอบกลับเช่นนี้จะไม่ใช่เป็นไปตามลักษณะของคำวินิจฉัยชี้ขาดตัดสินอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร และผลภายหลังจากที่ได้รับการตอบกลับของผู้ต้องโทษนั้นได้หมดสิ้นไปสำหรับการใช้สิทธิของผู้ต้องโทษในเรื่องเดิมซ้ำอีก และผู้ต้องโทษจะใช้สิทธิเข้าร้องทุกข์อันจะเป็นการขัดกับหลักการของมาตรา 108 วรรคหนึ่ง (2) ไม่ได้

การร้องทุกข์ตามวิธีการดังกล่าวถือเป็นการอุทธรณ์โต้แย้งการบังคับโทษรูปแบบหนึ่งที่ผู้ต้องโทษนิยมนำมาใช้กันมากและได้ผลเป็นที่น่าพอใจ เนื่องจากผู้ต้องโทษมีโอกาสนประสบความสำเร็จหรือได้รับการตอบกลับคำร้องทุกข์ที่ผู้ต้องโทษพอใจส่วนการร้องทุกข์ที่ผู้ต้องโทษเข้าร้องทุกข์ด้วยวาจา นับเป็นวิธีการที่เป็นประโยชน์ทั้งกับผู้ต้องโทษและเจ้าพนักงานผู้รับเรื่องราวร้องทุกข์ด้วย เนื่องจากการร้องทุกข์วิธีการนี้เป็นการประหยัดเวลา และยังมีโอกาสในการประสบความสำเร็จสูงกว่าการเข้าร้องทุกข์โดยทำเป็นลายลักษณ์อักษร

นอกจากบทบัญญัติ มาตรา 108 วรรคสอง จะกำหนดให้ผู้ต้องโทษมีสิทธิในการเข้าร้องทุกข์ต่อผู้บังคับการเรือนจำดังที่ได้กล่าวไว้ บทบัญญัตินี้ยังได้กำหนดให้ผู้ต้องโทษมีสิทธิเข้าชี้แจงแสดงความเห็นเป็นกรณีพิเศษต่อหน่วยงานที่ได้กำกับดูแลเรือนจำ (หน่วยราชการสังกัดกระทรวงยุติธรรม) ในกรณีที่มีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานดังกล่าว เข้าทำการตรวจเยี่ยมเรือนจำที่ผู้ต้องโทษได้ถูกควบคุมอยู่ด้วยการร้องทุกข์หรือเข้าชี้แจงแสดงความเห็นเป็นกรณีพิเศษ ตามมาตรา 108 นี้ เมื่อผู้ต้องโทษได้รับการตอบกลับมาแล้ว หากไม่เป็นที่พอใจผู้ต้องโทษก็จะมีสิทธิที่จะอุทธรณ์คำร้องทุกข์ของตนไปยังหน่วยงานที่ได้กำกับดูแลเรือนจำ และยังมีสิทธิที่จะร้องเรียนไปยังองค์กรอื่นๆ ได้อีกด้วย ตามคำพิพากษาศาลสูงเมืองแฟรงเฟิร์ต VolIzD 1987/4/5 13

3. การร้องเรียนตามรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ตามมาตรา 17 และในรัฐธรรมนูญแห่งรัฐบาวาเรีย มาตรา 115 กำหนดถึงการร้องเรียนไว้โดยใช้คำว่า “Petitionarecht” หมายถึงการร้องขอ หรือการร้องทุกข์ไปยังหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่รวมถึงการร้องเรียนไปยังผู้แทนราษฎร ซึ่งรัฐสภานั้นจะไม่มีอำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาดแต่การร้องเรียนไปยังองค์กรผู้แทนราษฎรนั้นถือว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเนื่องจากจะทำให้เรื่องที่ร้องเรียนเข้ามานั้นได้รับการพิจารณาและมีการโต้แย้งกันเกิดขึ้น โดยรัฐสภาจะจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนและพัฒนากระบวนการบังคับโทษ ซึ่งสามารถแก้ปัญหาได้ดีกว่ากระบวนการวินิจฉัยชี้ขาดข้อโต้แย้งของศาลที่ผู้ต้องโทษนั้นได้ทำการยื่นคำร้องโต้แย้งเข้ามา โดยจะมีการวินิจฉัยของ Dippenback กล่าวไว้ว่าอัตราการประสบความสำเร็จของการ

ร้องเรียนไปยังองค์กรราชากรนี้ ถือว่าประสบความสำเร็จเป็นอันดับสองรองจากการเข้าร้องทุกข์ต่อเจ้าหน้าที่ (Bernd-Dieter Meier, 2009)

4. การร้องทุกข์ต่อหน่วยงานที่ได้กำกับดูแล หรือการโต้แย้งกระบวนการบังคับโทษโดยวิธีการเข้าร้องทุกข์ต่อหน่วยงานที่กำกับดูแลเรือนจำ เป็นกระบวนการที่ไม่มีระเบียบแบบแผนเคร่งครัด เพียงมีจุดประสงค์หลักให้หน่วยงานที่กำกับดูแลนั้นทำการตรวจสอบ และตักเตือนหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลในเรื่องที่ถูกร้องเรียนเข้ามา จึงอาจกล่าวได้ว่าวิธีการเข้าร้องทุกข์ต่อหน่วยงานที่กำกับดูแลนี้มีวัตถุประสงค์โดยอ้อมให้หน่วยงานกำกับดูแลนั้นเข้าไปทำการตรวจสอบ หรือเปลี่ยนแปลงมาตรการต่างๆ ที่ออกโดยหน่วยงานกำกับดูแลนั้น (การร้องทุกข์เชิงเนื้อหา) วิธีการนี้แม้หน่วยงานที่กำกับดูแลจะมีอำนาจในการตรวจสอบความชอบธรรมของการกระทำของหน่วยงานในสังกัดทั้งในด้านกฎหมายและความเหมาะสมต่างๆ แต่ก็ยังไม่เป็นที่ประสบความสำเร็จมากนัก

5. การยื่นคำร้องขอภัยโทษซึ่งเป็นกระบวนการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องโทษจากการบังคับโทษด้วยวิธีการที่ค่อนข้างพิเศษ โดยมีความเห็นทางวิชาการส่วนมากได้กล่าวไว้ว่าคำตัดสินให้อภัยโทษนั้น ผู้ต้องขังนั้นไม่มีสิทธิที่จะโต้แย้งโดยนำไปฟ้องร้องต่อศาลหรือนำเข้าสู่กระบวนการตรวจสอบโดยองค์กรตุลาการได้ อย่างไรก็ตาม ในสหพันธ์สาธารณรัฐหรือในรัฐต่างๆ ได้มีการออกกฎหมายที่เป็นการกำหนดขั้นตอนและกระบวนการในการยื่นคำร้องขอภัยโทษ และการตัดสินให้อภัยโทษไว้ แม้ว่าการอภัยโทษจะมีปรากฏอยู่ไม่มากนักแต่การตัดสินให้อภัยโทษนั้นย่อมส่งผลต่อสภาพของผู้ต้องขังอย่างมีนัยสำคัญมากกว่าการใช้สิทธิเรียกร้องหรือโต้แย้งกระบวนการบังคับโทษโดยวิธีการอื่นๆ (เช่น การสละการลงโทษ การตัดสินให้รอการลงโทษที่เหลือ การพักการลงโทษ หรือการอนุญาตให้ลากลับบ้าน)

6. กระบวนการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องขังโดยอ้อม โดยนอกจากที่ได้กล่าวมานั้นในเรื่องของกระบวนการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องโทษ ยังควรกล่าวถึงกฎหมายบางมาตราที่ให้สิทธิบางประการแก่ผู้ต้องโทษในการเข้ามามีส่วนร่วมหรือมีอิทธิพลในการตัดสินใจของเจ้าพนักงานเรือนจำในลักษณะต่างๆ โดยการให้ความคุ้มครองสิทธิผู้ต้องขังโทษกล่าวนี้เป็นการให้ผู้ต้องขังนั้นได้มีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นของตนถึงสถานการณ์ต่างๆ ในเรือนจำ อันถือเป็นมาตรการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องโทษโดยอ้อม อย่างหนึ่ง การให้ความคุ้มครองสิทธิผู้ต้องโทษโดยอ้อม ได้แก่ การให้สิทธิผู้ต้องโทษที่จะแสดงความคิดเห็นและได้รับแจ้งเกี่ยวกับแผนการควบคุมดูแลผู้ต้องขังในระหว่างที่ถูกกักขัง (มาตรา 6) การให้สิทธิผู้ต้องขังในการแสดงความคิดเห็นของตน

หรือคำแนะนำหรือการว่ากล่าวตักเตือน โดยจะเสนอไปยังสมาชิกคณะกรรมการที่ได้กำกับดูแลเรือนจำ (มาตรา 164) และรัฐธรรมนูญสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มาตรา 17

7. การเข้าแจ้งความดำเนินคดีแก่เจ้าพนักงานเรือนจำ ซึ่งนจากการให้ความคุ้มครองสิทธิผู้ต้องขังโดยวิธีการต่างๆ แล้ว กฎหมายยังให้ผู้ต้องโทษนั้นได้มีโอกาสเข้าแจ้งความดำเนินคดีอาญากับเจ้าพนักงานเรือนจำในกรณีที่มีการกระทำที่เข้าข่ายองค์ประกอบความผิดอาญาเกิดขึ้น โดยให้พนักงานอัยการและพนักงานสอบสวนมีหน้าที่ทำการตรวจสอบข้อเท็จจริงในกรณีที่เกิดขึ้น ซึ่งถือเป็นการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องโทษอีกประการหนึ่งเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติการเข้าแจ้งความเพื่อดำเนินคดีอาญากับเจ้าพนักงานเรือนจำนั้นมีน้อย และหากมีการเข้าแจ้งความดำเนินคดีอาญากับเจ้าพนักงานเรือนจำ คดีส่วนมากก็จะยุติลงโดยมีความเห็นว่า ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นไม่มีการกระทำที่เข้าข่ายองค์ประกอบความผิดอาญา หรือเป็นกรณีที่ไม่สามารถรวบรวมพยานหลักฐานในการฟ้องร้องได้เพียงพอ (Laubenthal, K., 2008)

เมื่อได้พิจารณาเบื้องต้น นับได้ว่าการใช้สิทธิของผู้ต้องขังนั้นไม่ได้เป็นไปอย่างฟุ่มเฟือย แต่กลับพบว่าผู้ต้องโทษส่วนมากจะยอมรับในมาตรการบังคับโทษของเรือนจำได้ และแม้ว่าจะมีกฎหมายให้สิทธิผู้ต้องโทษในการที่จะได้รับคำปรึกษาทางกฎหมาย มีการออกกฎหมายให้สิทธิแก่ผู้ต้องขังในการได้รับคำปรึกษาทางกฎหมาย ลงวันที่ 18 มีนาคม ค.ศ.1980 โดยผู้ต้องโทษไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอันเป็นการช่วยเหลือผู้ต้องโทษที่ต้องการคำปรึกษาทางกฎหมาย แต่ก็ไม่ปรากฏว่าจำนวนผู้ต้องโทษที่ต้องการขอคำปรึกษาทางกฎหมายมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอาจจะสรุปได้ว่า ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องโทษไม่อาจจะสะท้อนให้เห็นถึงการละเมิดสิทธิของผู้ต้องโทษได้ แต่เป็นไปได้ว่า การที่ผู้ต้องโทษนั้นมีความจำเป็นที่จะต้องพึ่งพาเจ้าพนักงานเรือนจำมีผลต่อการตัดสินใจเข้าร้องทุกข์หรือการใช้สิทธิเรียกร้องเพื่อให้ได้รับความคุ้มครองวิธีอื่นๆ เนื่องจากผู้ต้องโทษเกรงว่าจะได้รับการปฏิบัติจากเจ้าพนักงานเรือนจำด้วยกระบวนการที่ไม่เป็นธรรม ซึ่งการปฏิบัติของเจ้าพนักงานเรือนจำนั้นก็ยังคงถือว่าชอบด้วยกฎหมาย

บทบาทของศาลบังคับโทษตามคำพิพากษา

ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีการจัดตั้งแผนกคดีการบังคับโทษอาญาขึ้นในศาลยุติธรรม อันมีที่มาเนื่องจากมีการเรียกร้องในอดีตซึ่งเป็นข้อเรียกร้องที่ได้อ้างเหตุผลด้านนโยบายอาชญากรรมโดยจะมีการเรียกร้องไปยังรัฐสภาซึ่งเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ออกกฎหมาย จนในที่สุดฝ่ายนิติบัญญัติได้เห็นสมควรตามข้อเรียกร้อง จึงมีก่จัดตั้งแผนกคดีการบังคับโทษทาง

อาญาขึ้นในศาลยุติธรรม โดยหลักเกณฑ์การจัดตั้งแผนกคดีการบังคับโทษอาญา ได้ถูกรวบรวม และได้กำหนดไว้ครั้งแรกในกฎหมายปฏิรูปประมวลกฎหมายอาญาสหพันธสาธารณรัฐเยอรมนี ฉบับที่ 2 ซึ่งกำหนดให้ข้อพิพาทที่เกี่ยวกับการบังคับโทษทางอาญา กล่าวโดยเฉพาะคือ ข้อพิพาทอันเกี่ยวกับการดำเนินการบังคับโทษทางอาญาที่พิพาทกันว่า มีอำนาจดำเนินการบังคับโทษทางอาญารายใดได้หรือไม่ ให้อยู่ในความรับผิดชอบของแผนกคดีการบังคับโทษทางอาญาในศาลยุติธรรม (รติบดี รัชตะเมธากุล, 2556)

ในภายหลังต่อมาจึงได้มีการกำหนดรายละเอียดที่เพิ่มเติมเกี่ยวกับขอบเขตอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ ตลอดจนการจัดระเบียบองค์กร ไว้ในกฎหมายประกอบประมวลกฎหมาย ซึ่งกฎหมายฉบับดังกล่าวมีการขยายขอบเขตอำนาจของของแผนกคดีการบังคับโทษทางอาญาในศาลยุติธรรม ให้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบข้อพิพาทที่เกี่ยวกับวิธีการบังคับโทษทางอาญาเพิ่มเติม ในปัจจุบันได้มีการบัญญัติถึงขอบเขตอำนาจหน้าที่ของแผนกคดีการบังคับโทษทางอาญาในศาลยุติธรรมในเนื้อหาไว้เพิ่มเติม โดยถูกบัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลยุติธรรมซึ่งมีการอ้างให้นำมาตรา 426a และมาตรา 437 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และมาตรา 109 แห่งกฎหมายบังคับโทษทางอาญามาบังคับใช้ด้วย ซึ่งในปัจจุบันแผนกคดีบังคับโทษในศาลยุติธรรมนั้นได้มีบทบาทสำคัญอย่างมากในการตัดสินข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับการบังคับโทษทางอาญาวัตถุประสงค์แต่เดิมที่มีการก่อตั้งแผนกคดีการบังคับโทษทางอาญาในศาลยุติธรรมนั้นคือฝ่ายนิติบัญญัติที่ต้องการให้มีแผนกชำนาญการพิเศษที่มีความรู้เฉพาะด้านอาชญาวิทยาและมีประสบการณ์เกี่ยวกับการบังคับโทษมาตัดสินความ และนอกจากนี้ยังมีความมุ่งหมายที่จะให้ศาลนั้นสามารถทำการพิจารณาและรับฟังความคิดเห็นนอกสถานที่โดยเฉพาะในเรื่องจำได้ ทั้งนี้ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ต้องขังที่ร้องเรียนว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากมาตรการต่างๆ ใน เรือนจำ อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติคำพิพากษาของศาลในคดีการบังคับโทษทางอาญาในศาลยุติธรรมที่เกี่ยวกับมาตรการบังคับโทษอาญายังมีอัตราส่วนที่ค่อนข้างน้อย

1. อำนาจและเขตอำนาจของแผนกคดีการบังคับโทษทางอาญาในศาลยุติธรรม ซึ่งมีบัญญัติอยู่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 426a และ มาตรา 463 ซึ่งจะเป็นการใช้อำนาจเกี่ยวกับข้อพิพาท ในกรณีดังต่อไปนี้

1.1 รอลงอาญาโทษที่เหลือ และตามคำพิพากษาในภายหลัง

1.2 คำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมในกรณีที่มีการรอลงอาญา การตัดเดือน และคาดโทษเมื่อมีการบังคับโทษจำคุกแล้ว

1.3 คำสั่งเปลี่ยนแปลงวิธีการ ขั้นตอน หรือลำดับการบังคับโทษในภายหลัง

1.4 คำพิพากษาที่เกี่ยวกับการนำตัวผู้ต้องขังไปไว้ที่สถานควบคุมความประพฤติหรือ สถานบำบัดทางจิต รวมถึงคำสั่งที่อาจจะเพิ่มเติมในภายหลัง ให้นำข้อ (1) และข้อ (2) มาบังคับใช้โดยอนุโลม

1.5 มาตรการควบคุมความประพฤติในกรณีที่ศาลนั้นได้มีคำสั่งให้รอลงโทษหรือรอกการลงโทษที่เหลือ

1.6 การบังคับโทษทางอาญาตามคำพิพากษา และการบังคับโทษตามมาตรการปรับปรุงความประพฤติ

1.7 ข้อโต้แย้งอื่นในเนื้อหาการลงโทษ เช่น การเลื่อนการบังคับโทษ การนับระยะเวลาการบังคับโทษ ข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการรับคำร้องไว้พิจารณาของศาล เป็นต้น

ส่วนในเขตอำนาจการพิจารณาคดีของแผนกคดีการบังคับโทษทางอาญาในศาลยุติธรรมนั้น จะมีขอบเขตอำนาจในการตัดสินคดีเฉพาะที่อยู่ในเขตอำนาจหรือท้องที่เดียวกับเมืองที่ศาลนั้นตั้งอยู่ ซึ่งจะมีบัญญัติไว้ในกฎหมายพระธรรมนูญศาลยุติธรรม โดยจะมีการวางระเบียบเกี่ยวกับเขตอำนาจและการจัดองค์กรของแผนกคดีการบังคับโทษทางอาญาในศาลยุติธรรมไว้ ซึ่งได้กำหนดให้มีการจัดตั้งแผนกคดีการบังคับโทษทางอาญาในศาลยุติธรรมไว้ในศาลจังหวัดในทุกๆ เมื่อที่มีเรือนจำตั้งอยู่

2. องค์คณะผู้พิพากษาในแผนกคดีการบังคับโทษทางอาญาในศาลยุติธรรม โดยจะมีจำนวนองค์คณะผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่วินิจฉัยชี้ขาดคดีในแผนกการบังคับโทษทางอาญาในศาลยุติธรรม แบ่งออกเป็น 2 กรณี คือ

2.1 องค์คณะเล็กที่ประกอบด้วยผู้พิพากษาเพียงคนเดียว มีหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีที่เกี่ยวกับการบังคับโทษทางอาญาทั้งด้านการกำหนดโทษ และมาตรการบังคับโทษต่างๆ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 426a และ มาตรา 463 ภายหลังจากเมื่อมีการบังคับโทษจำคุกหรือยังค้ำมาตรการปรับปรุงความประพฤติตามประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญามาตรา 64 ไปแล้ว

2.2 องค์คณะใหญ่ซึ่งประกอบด้วยผู้พิพากษา 3 คน โดยจะมีหน้าที่รับผิดชอบเฉพาะแต่คดีสำคัญ เช่น การรอลงอาญาโทษที่เหลือของโทษจำคุกตลอดชีวิต การพักการนำตัวผู้ต้องขังนั้นไปกักขังไว้ที่สถานบำบัดทางจิต และการควบคุมตัวนักโทษหลังจากการพ้นโทษแล้วเพื่อป้องกันไม่ให้ไปก่อเหตุร้ายได้อีก

เหตุผลที่มีการจำกัดอำนาจความรับผิดชอบขององค์กรใหญ่ไว้แต่เฉพาะกรณีสำคัญเป็นผลสืบเนื่องมาจากกฎหมายบรรลัการะหน่วยงานยุติธรรม ลงวันที่ 11 มกราคม ค.ศ.1993 เพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย เพราะในช่วงเวลานั้นมีการรวมประเทศเยอรมนีตะวันตกและตะวันออกเข้าด้วยกัน รัฐจึงต้องจัดสรรงบประมาณส่วนหนึ่งมาจัดตั้งระบบศาลยุติธรรมให้กับอดีตเยอรมนีฝั่งตะวันออก (รติบัติ รชตะเมธากุล, 2556) อย่างไรก็ตาม มีข้อสงสัยว่า ขอบเขตอำนาจของแผนกคดีอาญาในศาลยุติธรรมก็ไม่ได้ครอบคลุมข้อพิพาทที่เกี่ยวกับการบังคับโทษทางอาญาทิ้งหมด กล่าวคือ แม้แต่มาตรา 138 วรรค 2 แห่งกฎหมายบังคับโทษทางอาญา จะกำหนดให้กระบวนการบังคับโทษทางอาญานั้นให้หมายรวมถึงการบังคับมาตรการคุมประพฤติด้วย แต่อีกด้านหนึ่ง หากเป็นกรณีของการบังคับโทษในคดีเด็กและเยาวชน หรือ การบังคับมาตรการควบคุมเยาวชนไปไว้ที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มาตรา 180 กฎหมายบังคับโทษอาญาได้กำหนดให้กระบวนการฟ้องร้องเป็นไปตามกฎหมายประกอบกฎหมายพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา 23 เว้นแต่ กรณีที่เยาวชนนั้นได้ถูกบังคับให้ต้องโทษในเรือนจำสำหรับบุคคลทั่วไปที่ได้บรรลุนิติภาวะแล้ว กรณีเช่นนี้กฎหมายคดีอาญาของเด็กและเยาวชน มาตรา 92 วรรค 2 ได้กำหนดให้อยู่ในขอบเขตอำนาจของแผนกคดีบังคับโทษอาญาในศาลยุติธรรม นอกจากนี้ การบังคับคดีอาญาของเด็กและเยาวชน รวมถึงการออกมาตรการในการควบคุมเยาวชนไปไว้ที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กฎหมายยังแบ่งแยกระหว่างขั้นตอนการบังคับโทษ (ตามกฎหมายคดีอาญาของเด็กและเยาวชน มาตรา 82 ถึงมาตรา 89) และวิธีหรือมาตรการที่ออกระหว่างการบังคับโทษ (ตามกฎหมายคดีอาญาของเด็กและเยาวชน มาตรา 90 ถึงมาตรา 93a) ไว้เป็นการเฉพาะอีกด้วย โดยอำนาจในการออกมาตรการบังคับโทษทางอาญานั้นในคดีเด็กและเยาวชนอื่นนอกเหนือจากการกักขังจะเป็นของผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ส่วนอำนาจในการตัดสินให้กักขังเด็กและเยาวชนนั้น เป็นอำนาจของผู้พิพากษาในศาลอาญาเด็กและเยาวชนที่ตั้งอยู่ในเขตเดียวกับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในกรณียื่นคำร้องให้ศาลพิจารณาความชอบด้วยกฎหมายที่เกี่ยวกับการออกมาตรการดังกล่าวจะต้องยื่นคำร้องไปที่ศาลสูงสุดของรัฐแผนกคดีอาญา (Günther Kaiser, 1974)

จะเห็นได้ว่าบทบาทของศาลในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมีความใกล้ชิดกับการบังคับโทษจำคุกมาก และศาลเข้ามามีความสำคัญกับกลไกต่างๆ ในการบังคับโทษมากเป็นพิเศษ ที่แตกต่างจากประเทศไทยเป็นอย่างมาก

กระบวนการคัดสรรของการจำคุกตามคำพิพากษาของศาล

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความทางอาญาเยอรมนี ได้มีการกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินมาตรการทางกฎหมายสำหรับการตัดสินคดีบังคับโทษทางอาญาไว้โดยเฉพาะ โดยมีบัญญัติไว้ในมาตรา 449 ถึงมาตรา 463 ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

มาตรา 451 จะเป็นการกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาคดีว่าเป็นหน้าที่ของศาลยุติธรรม เจ้าหน้าที่ของศาลยุติธรรมคือผู้ที่มีอำนาจของรัฐมาตรา 453 เป็นบทบัญญัติถึงกระบวนการที่เกี่ยวกับงานคุมประพฤติและการเตือน ซึ่งเป็นขั้นตอนภายหลังจากมีคำพิพากษาหรือคำสั่งแล้ว เช่น การเพิกถอนคำสั่ง เป็นต้นมาตรา 454 เป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการตัดสินในเรื่องการระงับโทษส่วนที่เหลือทางอาญากับการคุมประพฤติมาตรา 458 เป็นบทบัญญัติว่าด้วยการตีความกฎหมายและการคำนวณอัตราโทษ มาตรา 462 กล่าวถึงกระบวนการและขั้นตอนในการตัดสินคดีของศาล มาตรา 462a กำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของศาลยุติธรรม มาตรา 463 เป็นบทบัญญัติที่กำหนดรายละเอียดของหลักเกณฑ์ประกอบการตัดสินใจภายหลังจากที่มีความเหมาะสมในทางอาญาศาลยุติธรรมจะมีอำนาจในการตัดสินคดีความทุกประเภท ยกเว้นข้อพิพาทหรือข้อโต้แย้งตามมาตรา 453 ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับงานคุมประพฤติอันเป็นขั้นตอนภายหลังจากมีคำพิพากษาหรือคำสั่งแล้วซึ่งข้อยกเว้นนี้ได้ถูกกำหนดห้ามไว้ในมาตรา 462a อันเป็นบทบัญญัติที่กำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของศาลยุติธรรมไว้โดยละเอียด และเป็นหลักการทั่วไปอันเป็นส่วนสำคัญในการพิจารณากำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ของศาลยุติธรรมไว้โดยละเอียด และเป็นหลักการทั่วไปอันเป็นส่วนสำคัญในการพิจารณากำหนดโทษทางอาญาโดยศาลจะเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาดคดี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความทางอาญาเยอรมนี มาตรา 449-463

สรุป

ศาลมีบทบาทสำคัญมากในการบังคับโทษจำคุกในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี อันยังให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำให้ผู้กระทำความผิดสามารถดำรงชีวิตใหม่ได้โดยปราศจากการกระทำความผิดอีก และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ด้วยการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานหลายหน่วยงานในชั้นของการบังคับโทษ โดยคำพิพากษาจะระบุสาระสำคัญใน

การบังคับโทษที่เหมาะสมกับผู้ต้องถูกบังคับโทษเป็นรายบุคคล และวิธีการบังคับโทษจำคุกในกิจกรรมต่างๆ โปรแกรมการพัฒนาพฤตินิสัยแต่ละลักษณะ ระยะเวลาแต่ละโครงการ ตลอดจนสัมฤทธิ์ผลที่จะเกิดขึ้นกับบุคคลที่ต้องโทษคนนั้นๆ การทราบรายละเอียดของเรือนจำ รูปแบบการดำรงชีวิตในเรือนจำ ความจุของเรือนจำ ประเภทของเรือนจำ อย่างละเอียด เพื่อที่ศาลจะได้ทราบถึงระยะเวลาและความเหมาะสมในการกำหนดอัตราโทษ และมาตรการบังคับต่างๆ ให้เหมาะสมกับผู้ต้องโทษเป็นรายบุคคล นอกจากนี้ ศาลยังมีบทบาทในการพิจารณาคำร้องขอต่างๆ การพักการลงโทษ การลดวันต้องโทษ และการอภัยโทษ ในเยอรมนีศาลจึงมิได้ทำหน้าที่พิพากษาแล้วหมดหน้าที่ แต่ยังมีส่วนสำคัญในการเข้าไปกำหนดสาระสำคัญในการบังคับโทษจำคุก ติดตามผลการบังคับโทษเป็นรายบุคคล จนเสร็จสิ้นกระบวนการตามระยะเวลาของคำพิพากษา ซึ่งนับว่าเป็นการทำหน้าที่ที่สำคัญต่อสังคมในการรับผิดชอบการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมนิสัยของผู้กระทำความผิด อันมีผลกระทบต่อสังคมในอนาคตด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากแนวทางการทำงานบังคับโทษจำคุกโดยศาลเข้ามามีบทบาทมากส่งผลให้การบังคับโทษมีผลดีมากขึ้นทั้งในส่วนของผู้ต้องโทษและส่วนของระบบของการบังคับโทษจำคุกที่ไม่ควรผูกขาดอยู่กับองค์กรใดองค์กรหนึ่งเพียงองค์กรเดียว ซึ่งมักจะทำให้เกิดการละเมิดสิทธิเสรีภาพ คอร์รัปชัน เนื่องจากไม่มีการตรวจสอบถ่วงดุลตั้งแต่ 2 หน่วยงานขึ้นไป จึงเสนอแนะว่างานบังคับโทษจำคุกในประเทศไทยน่าจะนำรูปแบบและแนวทางของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีมาปรับใช้จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพของการบังคับโทษจำคุกในประเทศไทยได้เช่นกัน

เอกสารอ้างอิง

- คณิต ณ นคร. (2547). กฎหมายอาญาภาคทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- ธานี วรภัทร์. (2555). การลดปริมาณผู้ต้องขังในเรือนจำศึกษามาตรการทางกฎหมายในชั้นบังคับโทษจำคุก. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ธานี วรภัทร์. (2558). กฎหมายบังคับโทษจำคุก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- ธานี วรภัทร์. (2560). ผู้ต้องขังเป็นศูนย์กลางของการบังคับโทษจำคุก. วารสารกำลังใจ, 5(4),

รติบดี รชตะเมธากุล. (2556). บทบาทของผู้พิพากษาในการพักการ. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

อภิชาติ ดำรงสันติสุข. (2556). แผนบังคับโทษจำคุกรายบุคคล. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

Bernd-Dieter Meier. (2009). Strafrechtliche Sanktionen. 3 Auflage. Germany:
Hannover Springer.

Günther Kaiser. (1974). Strafvollzug. 5 Auflage. Germany: Freiburg C.F.Müller
Verlag.

Laubenthal, K. (2008). Strafvollzug. Germany: Würzburg Springer.

มาตรการทางกฎหมายในการปลูกและการใช้กัญชา: กรณีประเทศ อุรุกวัย*

LEGAL MEASURES FOR THE CULTIVATION AND USE OF MARIJUANA: URUGUAY

พลรัฐวัช วงษ์พิริยชัย

Plutthawus Vongpiriyachai

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

Office of the Council of State, Thailand

E-mail: jus.bonjus@gmail.com

บทคัดย่อ

กัญชาเป็นพืชเสพติดชนิดหนึ่ง มีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า Cannabis Sativa subsp. Indica (Lam.) ซึ่งให้ทั้งคุณประโยชน์และโทษในขณะเดียวกัน ซึ่งจากรากฐานทางประวัติศาสตร์พบว่า กัญชาอยู่คู่มนุษยชาติมาอย่างยาวนานตั้งแต่ยุคโบราณก่อนสมัยคริสตกาล มีการปลูกและใช้กัญชามาอย่างยาวนาน เริ่มตั้งแต่การใช้เส้นใยในการทำสิ่งทอ ใช้บริโภคเป็นอาหาร เป็นยารักษาโรค ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา รวมทั้งใช้เสพเพื่อบันเทิงนาการ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของมนุษย์มาตั้งแต่โบราณกาลทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ แต่โดยที่อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 (The Single Convention on Narcotic Drugs, 1961) ซึ่งเป็นกฎหมายระหว่างประเทศ จัดให้กัญชาเป็นยาเสพติดหรือสารเสพติด ประเภทที่ 1 และกำหนดให้รัฐภาคีสามารถนำไปใช้ประโยชน์เฉพาะวัตถุประสงค์ทางการแพทย์และในทางวิทยาศาสตร์ได้ภายใต้เงื่อนไขและหลักเกณฑ์ที่อนุสัญญากำหนด ไม่ว่าจะเป็นการเพาะปลูก การแปรรูป นำเข้า ส่งออกหรือแจกจ่าย โดยไม่รวมถึงการใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการนันทนาการ (Recreational Use)

ประเทศอุรุกวัย (Uruguay) เป็นประเทศแรกในโลกที่ออกกฎหมายกำหนดให้กัญชามีสถานะที่ถูกกฎหมายและสามารถใช้กัญชาเพื่อสันทนาการได้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 เป็นเวลากว่าเก้าปีแล้ว โดยกฎหมาย Ley No. 19.172 อนุญาตให้ประชาชนสามารถปลูกกัญชาได้

* Received 09 July 2022; Revised 27 July 2022; Accepted 21 August 2022

ครัวเรือนละหกต้น บุคคลอายุเกินกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์สามารถขึ้นทะเบียนผู้เสพได้ และสามารถซื้อขายได้โดยผ่านร้านขายที่ได้รับอนุญาต จึงสมควรที่จะมีการศึกษาและถอดบทเรียนการใช้กัญชาเพื่อการบริโภคในประเทศอูรูกวัยเพื่อใช้เป็นแนวทางในการควบคุมการปลูกและใช้กัญชาเพื่อการบริโภคให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของประเทศไทย

คำสำคัญ: มาตรการทางกฎหมาย, กัญชา, การบริโภค

Abstract

Marijuana is an addictive plant. Its scientific name is Cannabis Sativa subsp. Indica (Lam.), which provides both benefits and harm at the same time. which from the historical foundation found that Marijuana has been with mankind for a long time since pre-Christian times. Marijuana has been cultivated and used for a long time. starting from the use of fibers in making textiles consume as food as a medicine perform religious rituals including recreational use. Which has been part of the culture and way of life of humans since ancient times, both in Thailand and abroad. but with The Single Convention on Narcotic Drugs, 1961. Which is international law Classify marijuana as a Class I drug or addictive substance and require States parties to use it for specific medical and scientific purposes under the conditions and criteria established by the Convention. be it cultivation, processing, import, export or distribution. This does not include use for recreational purposes. (Recreational Use)

Uruguay was the first country in the world to legalize marijuana for recreational use since 2013. It's been more than nine years since 2013. By law Ley No. 19.172 allows residents to grow up to six marijuana plants per household. Anyone over the age of eighteen can register as a marijuana user. And cannabis can be traded through a licensed marijuana shop. Therefore, it is expedient to study and take lessons on the use of marijuana for consumption in Uruguay as a guideline for controlling the cultivation and use of marijuana for consumption appropriately and in accordance with the Thai context.

Keywords: Legal Measures, Marijuana, Consumption

บทนำ

โดยที่สถานการณ์กัญชาในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก จากเดิมที่มองว่ากัญชาเป็นยาเสพติดให้โทษชนิดรุนแรงในระดับเดียวกันกับเฮโรอีน โดยอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 (Single Convention on Narcotic Drugs, 1961) จัดให้เป็นยาเสพติดหรือสารเสพติด ประเภทที่ 1 (Schedule 1) และพิธีสารแก้ไขเพิ่มเติมอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1972 (The 1972 Protocol amending the Single Convention on Narcotic Drugs, 1961) กำหนดให้รัฐภาคีสามารถนำไปใช้ประโยชน์เฉพาะวัตถุประสงค์ทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์ได้ภายใต้เงื่อนไขที่อนุสัญญากำหนดเท่านั้น โดยมีให้มีการใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการนันทนาการ (Recreational Use) (The Single Convention on Narcotic Drugs United Nations Development Program, 2015) อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันมีงานวิชาการและผลการวิจัยบ่งชี้ถึงสรรพคุณและคุณประโยชน์ของกัญชาอย่างชัดเจนและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ส่งผลให้มุมมองเกี่ยวกับกัญชาเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมาก หลายประเทศทั่วโลกหันมาให้ความสำคัญและเล็งเห็นถึงคุณประโยชน์จากกัญชามากยิ่งขึ้น รวมทั้งองค์การอนามัยโลก (WHO) ได้เสนอให้องค์การสหประชาชาติ (United Nations : UN) ปรับเปลี่ยนการควบคุมกัญชา ซึ่งคณะกรรมการยาเสพติดแห่งสหประชาชาติ (The Commission on Narcotic Drugs : CND) ได้พิจารณาตามทหองค์การอนามัยโลก (WHO) เสนอแล้ว มีมติให้ถอดกัญชาออกจากรายชื่อสารควบคุมในระดับสูงสุดของอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. 1961 แต่ยังคงอยู่ในรายชื่อสารควบคุมที่อนุญาตให้ใช้ทางการแพทย์ของอนุสัญญาฯ การลดระดับการควบคุมกัญชาในครั้งนี้เปิดโอกาสให้ประเทศสมาชิกสามารถนำไปใช้ประโยชน์ทางการแพทย์ได้มากยิ่งขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา, 2563) ประเทศแรกที่มีการอนุญาตให้ประชาชนสามารถใช้กัญชาเพื่อการบริโภคและเพื่อ นันทนาการได้โดยถูกต้องตามกฎหมาย คือ ประเทศอูรูกวัย โดยกฎหมาย Ley No. 19.172 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 ซึ่งก่อนที่จะมีกฎหมาย Ley No. 19.172 นั้น กัญชาในประเทศอูรูกวัยถือว่าผิดกฎหมายและมีโทษตามประมวลกฎหมายอาญาและกฎหมายยาเสพติดเกี่ยวข้องกับสารเสพติดและสารออกฤทธิ์ทางจิต ในประเทศอูรูกวัยประสบปัญหาการค้ายาเสพติดผิดกฎหมาย และอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด รวมทั้งปัญหาด้านสุขภาพของผู้เสพกัญชาเนื่องจาก

การใช้กัญชาคุณภาพต่ำ รัฐบาลอุรุกวัยจึงมีนโยบายให้มีการปลูกและการซื้อขายกัญชาอย่างถูกกฎหมายภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ เพื่อกำจัดเครือข่ายค้ายาเสพติดและอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ผู้เสพได้ใช้กัญชาที่มีคุณภาพโดยการปลูกใช้เองหรือจากผู้ผลิตกัญชามืออาชีพร ซึ่งผ่านมาเป็นระยะเวลาเก้าปีแล้วที่ประเทศอุรุกวัยอนุญาตให้ประชาชนสามารถปลูกและใช้กัญชาได้ทั้งทางแพทย์และสันทนาการ มีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการปลูกและการใช้กัญชาอย่างชัดเจน สามารถควบคุมกัญชาและเก็บภาษีจากกัญชาได้ ภายใต้กฎหมาย Ley No. 19.172 ถือว่าประสบผลสัมฤทธิ์ในการแก้ไขปัญหากัญชาและการบังคับใช้กฎหมาย กัญชาดังกล่าว จึงสมควรที่จะมีการศึกษาและถอดบทเรียนรูปแบบและมาตรการทางกฎหมาย ในการควบคุมการใช้กัญชาในประเทศอุรุกวัยเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการทางกฎหมายเพื่อควบคุมการใช้กัญชาประเทศไทยให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพสังคมไทยต่อไป

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. หลักนิติธรรม (The Rule of Law) นักกฎหมายรัฐธรรมนูญของอังกฤษชื่อ A.V. Dicey (1835 - 1922) ได้เขียนตำรา “Introduction to the Study of the Law of the Constitution (1885)” ซึ่งเป็นตำราที่นักกฎหมายในประเทศอังกฤษใช้อ้างอิงในการอธิบายความหมายของหลักนิติธรรม โดย Dicey มองว่า หลักนิติธรรมสัมพันธ์กับอำนาจของรัฐสภา และหลักนิติธรรมจะต้องมีเนื้อหาสาระสำคัญ คือ ทุกคนย่อมเสมอภาคกันตามกฎหมาย ไม่ว่าจะชนชั้นใด ต้องอยู่ภายใต้กฎหมายของแผ่นดิน (the ordinary law of the land) และบรรดาศาลทั้งหลาย (ordinary courts) ก็จะต้องพิจารณาพิพากษาตามบทกฎหมายดังกล่าว รวมถึงการกระทำทั้งหลายของรัฐบาลและฝ่ายปกครองจะต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย ต้องไม่ทำการล่วงสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามอำเภอใจ ถ้ารัฐบาลหรือฝ่ายปกครองกระทำการขัดกฎหมาย ก็ต้องถูกฟ้องต่อศาลได้ เพราะรัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐย่อมไม่มีสิทธิพิเศษเหนือกว่าราษฎรได้ อันจะเห็นได้ว่า หลักนิติธรรมตามแนวความคิดของ Dicey มุ่งเน้นให้ฝ่ายบริหารต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย (Dicey, A.V., 1885) นอกจากนี้ Fuller เห็นว่า กฎหมายที่จะทำให้หลักนิติธรรมปรากฏเป็นจริงได้นั้นต้องมีความมั่นคงตามสมควร แต่ก็ต้องเปิดโอกาสให้สามารถแก้ไขให้สอดคล้องกับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ (Fuller, L. L., 1969) ซึ่งการที่

ประเทศอุรุกวัยได้มีการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับกัญชานั้นก็เพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดและให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง เป็นไปตามแนวคิดของ Fuller ดังกล่าว

2. แนวคิดกฎหมายสังคมวิทยา (The Sociological of Law) โดยอออกุสต์ คองต์ (Auguste Comte) นักปรัชญาชาวฝรั่งเศส (1798 - 1857) เป็นผู้เริ่มแนวคิดทางสังคมวิทยาคนแรก โดยคองต์ ได้กำหนดคำว่า “สังคมวิทยา” (sociology) ขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อ 1839 โดยมีความหมายว่า เป็นศาสตร์แห่งสังคม ศึกษากระบวนการและปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลทำให้คนในสังคมมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งคองต์ ได้แบ่งปรัชญาออกเป็นสามยุค ได้แก่

1) ยุคเทววิทยา (Theological Stage) ยุคนี้กฎหมายไม่ค่อยจะมีความสำคัญ เพราะปรัชญาสมัยนี้เป็นเรื่องของสิ่งนอกเหนือธรรมชาติ (Supernatural)

2) ยุคอภิปรัชญา (Metaphysical Stage) ยุคนี้ปรัชญากฎหมายเริ่มเป็นรูปร่างขึ้น เริ่มแสดงมุมมองเกี่ยวกับบทบาทของกฎหมายที่มีต่อสังคมมากขึ้น

3) ยุคปฏิฐานนิยม (Positivistic Stage) ยุคนี้กฎหมายเริ่มมีลักษณะทางวิทยาศาสตร์ยิ่งขึ้น การจัดทำ การตีความ และการใช้กฎหมายเริ่มสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสังคมมากขึ้น

ปรัชญากฎหมายที่นำเอาแนวคิดของคองต์มาประยุกต์กับทางกฎหมายที่เด่นชัดที่สุด คือ เจียร์ริง (Jhering) และเพาต์ (Roscoe Pound) โดยเพาต์ เห็นว่า กฎหมายคือเครื่องมือที่สำคัญที่สุดของสังคม เพราะเป็นสิ่งที่ทำให้สังคมพัฒนาไปข้างหน้าได้ แนวคิดนี้เน้นหน้าที่ของกฎหมายของสังคมเรียกว่า “Theory of social function Law” หรือ “Theory of social engineering” (Roscoe Pound, 1912) นอกจากนี้ สำนักนี้ยังมีความเห็นว่า การจัดทำกฎหมายต้องตามให้ทันสังคม โดย Roscoe Pound นักนิติศาสตร์เชิงสังคมวิทยาของประเทศสหรัฐอเมริกาได้เสนอทฤษฎีวิศวกรรมสังคม (Social Engineering Theory) มองว่า ภารกิจของนักกฎหมายต้องจัดระบบผลประโยชน์ในสังคม ได้แก่ ผลประโยชน์ปัจเจกชน (Individual interests) ผลประโยชน์มหาชน (Public interest) และผลประโยชน์สังคม (Social Interest) ให้สมดุลและลงตัว โดยใช้กลไกทางกฎหมายเป็นเครื่องมือของรัฐควบคุมในสังคม เป็นวิศวกรรมสังคมที่มุ่งสร้างสังคมให้มีประสิทธิภาพในการตอบสนองความต้องการของประชาชนในสังคม (สมยศ เชื้อไทย, 2559) ซึ่งการที่ประเทศอุรุกวัยได้มีกร่างกฎหมายเกี่ยวกับกัญชานั้นก็มุ่งสร้างโครงสร้างสังคมให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของประชาชนในสังคม เป็นไปตามแนวคิดของ Pound ดังกล่าว

3. ทฤษฎีการขานานาม (Stigmatization) เห็นว่า การที่พฤติกรรมหรือสถานการณ์ใดจะได้ชื่อว่าเป็นปัญหาทางสังคมหรือเป็นพฤติกรรมที่ไม่ดีก็ต่อเมื่อมีการตั้งชื่อหรือมีการขานานามให้เป็นเช่นนั้น โดยผู้ขานานามนั้นมักจะเป็นผู้มีอำนาจทำให้การขานานามชื่อดังกล่าวเป็นที่แพร่หลายและได้รับการยอมรับจากสาธารณชน เช่น กรณีกัญชาถูกขานานามให้เป็นยาเสพติดที่ก่อให้เกิดผลเสียหรือโทษอย่างร้ายแรงต่อร่างกาย และเป็นภัยต่อสังคม ซึ่งตามทฤษฎีนี้ ปัญหาอาชญากรรม คือ การกำหนดกฎหมายว่าการกระทำใดเป็นอาชญากรรม หากไม่กำหนดไว้ในกฎหมายแล้วอาชญากรรมนั้นก็ไม่มี เช่น การที่กัญชาถูกขานานามว่าเป็นยาเสพติดให้โทษ จึงมีการออกกฎหมายให้กัญชาเป็นยาเสพติดให้โทษและเป็นอาชญากรรมที่ต้องปราบปรามให้สิ้นซากเพื่อมิใช่เป็นภัยต่อสังคม เป็นต้น (คณินิจ ศรีบัวเอี่ยม, 2561)

4. แนวคิดนิติศาสตร์เชิงสภาพความเป็นจริง (Sociology of Law) เห็นว่า กฎหมายต้องสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ซึ่งต้องมีการพิจารณาสภาพการบังคับใช้กฎหมายกับข้อเท็จจริงว่า สอดคล้องกับสภาพบริบทของสังคมในขณะนั้นหรือไม่อย่างไร การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพหรือไม่อย่างไร และสามารถบรรลุเจตนารมณ์ของกฎหมายได้หรือไม่อย่างไร (Law in Books VS Law in Action) เช่น กรณีที่กฎหมายกำหนดให้กัญชาเป็นยาเสพติด สอดคล้องกับสภาพบริบททางสังคมในปัจจุบันแล้วหรือไม่อย่างไร (คณินิจ ศรีบัวเอี่ยม, 2561)

5. ทฤษฎีการกำหนดความผิดทางอาญา (Criminalization) เห็นว่า การพิจารณาว่าการกระทำใดควรจะถูกกำหนดให้เป็นอาชญากรรมหรือเป็นความผิดในทางอาญา อันเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลนั้น จะต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ของขอบเขตในการกำหนดความผิดทางอาญาเพื่อป้องกันไม่เกิดมาตรการทางกฎหมายอาญามากเกินความจำเป็น (Overcriminalization) ประกอบด้วย หลักเกณฑ์ของขอบเขตในการกำหนดความผิดทางอาญา เช่น ไม่กำหนดความผิดทางอาญาโดยที่ไม่ก่อประโยชน์ต่อสังคม หรือไม่กำหนดความผิดทางอาญาในลักษณะที่รัฐไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้หรือบังคับใช้ได้อย่างไม่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น ดังนั้น จึงไม่ควรกำหนดความผิดทางอาญาโดยไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม (คณินิจ ศรีบัวเอี่ยม, 2561)

6. ทฤษฎีการลดโทษของอาชญากรรมหรือความผิดทางอาญา (Depenalization) เห็นว่า การพิจารณาว่าการกระทำใดควรจะถูกกำหนดให้เป็นอาชญากรรมหรือเป็นความผิดในทางอาญา อันเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลนั้น จะต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ของขอบเขตในการกำหนดความผิดทางอาญาเพื่อป้องกันไม่เกิดมาตรการทางกฎหมายอาญามากเกินความ

จำเป็น (Overcriminalization) ประกอบด้วย ซึ่งหลักเกณฑ์ของขอบเขตในการกำหนดความผิดทางอาญา เช่น ไม่กำหนดความผิดทางอาญาโดยที่ไม่ก่อประโยชน์ต่อสังคม หรือไม่กำหนดความผิดทางอาญาในลักษณะที่รัฐไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้หรือบังคับใช้ได้อย่างไม่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น ดังนั้น มาตรการที่มุ่งลดโทษอาชญากรรมควรหลีกเลี่ยงการลงโทษจำคุก โดยนำวิธีการลงโทษแบบอื่นมาใช้แทน (คณินิจ ศรีบัวเอี่ยม, 2561)

7. ทฤษฎีการลดทอนความเป็นอาชญากรรมหรือความผิดทางอาญา (Decriminalization) เห็นว่า การลดทอนหรือถอดถอนการกระทำความผิดที่ไม่ร้ายแรงออกจากความเป็นความผิดในทางอาญา โดยไม่ต้องดำเนินคดีทางกระบวนการยุติธรรม แต่ให้รับโทษทางปกครองหรือทางบริหารแทน (คณินิจ ศรีบัวเอี่ยม, 2561)

8. หลักทฤษฎีกฎหมายบ้านเมือง (Positive Law) เห็นว่า กฎหมายที่รัฐกำหนดขึ้นและใช้บังคับในบ้านเมืองนั้นเป็นกฎหมายที่แท้จริงและมีความสมบูรณ์ในตัวเอง ไม่มีกฎหมายอื่นเหนือกว่ากฎหมายบ้านเมือง ซึ่งทฤษฎีนี้มีหลักการสำคัญ ได้แก่ 1) กฎหมายเป็นเรื่องของคำสั่งของรัฐ โดยรัฐเป็นผู้ทรงอำนาจสูงสุด กฎหมายของรัฐจึงเป็นสิ่งที่ถูกต้องที่สุดไม่มีกฎหมายอื่นเหนือกว่า ซึ่งเป็นเรื่องของเจตจำนงของรัฐหรือผู้มีอำนาจ มิใช่เป็นเรื่องของความดีชั่วหรือถูกผิดในตัวเอง เพราะกฎหมายเป็นเรื่องที่ผู้มีอำนาจเหนือกว่าสามารถที่จะบังคับให้ผู้อยู่ใต้อำนาจจำยอมต้องปฏิบัติตามได้ และ 2) กฎหมายเป็นเรื่องเจตจำนง (Will) ของมนุษย์ ไม่ใช่เรื่องเหตุผลของมนุษย์ เป็นเรื่องของรัฐหรือผู้มีอำนาจที่จะสั่งอย่างใดก็ได้ และถ้ามีการฝ่าฝืนก็มีอำนาจลงโทษได้ กฎหมายจึงเป็นสิ่งที่ถูกต้องเป็นธรรมเสมอ เป็นหลักเกณฑ์ที่แยกออกจากศีลธรรมและความยุติธรรมตามธรรมชาติโดยเด็ดขาด แต่เป็นความยุติธรรมตามกฎหมาย ดังนั้น กฎหมายจึงเป็นเรื่องของรัฐหรือผู้มีอำนาจที่จะสั่งอย่างใดก็ได้ และถ้าหากฝ่าฝืนก็มีอำนาจลงโทษ (สมยศ เชื้อไทย, 2559)

การปลูกและการใช้กฎหมายในประเทศอุรุกวัย

ประเทศสาธารณรัฐบุรพาอุรุกวัย มีชื่อเรียกทางการว่า “ประเทศสาธารณรัฐบุรพาอุรุกวัย” อยู่ทางตอนใต้ของทวีปอเมริกาใต้ มีรูปแบบการปกครองแบบสาธารณประชาธิปไตย (Constitutional Republic) โดยฝ่ายบริหาร มีประธานาธิบดีดำรงตำแหน่งทั้งประมุขของรัฐและหัวหน้าคณะรัฐบาล รวมถึงเป็นผู้แต่งตั้งคณะรัฐมนตรี แต่ต้องได้รับการรับรองจากรัฐสภา ประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดีมาจากการเลือกตั้งในคราวเดียวกัน วาระการดำรง

ตำแหน่ง 5 ปี โดยไม่สามารถดำรงตำแหน่งวาระติดต่อกันได้ ฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นแบบระบบ 2 สภา (Asamblea General) ประกอบด้วย 1) Camara de Senadores จำนวน 30 ที่นั่ง สมาชิกมาจากการเลือกตั้งในระบบคะแนนนิยม วาระการดำรงตำแหน่ง 5 ปี โดยรองประธานาธิบดีมีสิทธิออกเสียงได้ 1 เสียง 2) Chamber of Representatives หรือ Camara de Representantes จำนวน 99 ที่นั่ง สมาชิกมาจากการเลือกตั้งในระบบคะแนนนิยม วาระการดำรงตำแหน่ง 5 ปี และฝ่ายตุลาการ มีศาลฎีกา (Supreme Court) ผู้พิพากษาได้รับการเสนอชื่อจากประธานาธิบดีและสภานิติบัญญัติเป็นผู้แต่งตั้ง วาระการดำรงตำแหน่ง 10 ปี ระบบกฎหมาย เป็นระบบประมวลกฎหมาย มีรากฐานมาจากประมวลกฎหมายของสเปน

ประเทศอุรุกวัย (Uruguay) เป็นประเทศแรกในโลกที่ออกกฎหมายกำหนดให้กัญชามีสถานะที่ถูกกฎหมายและสามารถใช้กัญชาเพื่อสันถนาการได้ โดยกฎหมาย Ley No. 19.172 โดยกฎหมาย Ley No. 19.172 สามารถกระทำได้โดยไม่ผิดกฎหมาย ซึ่งเน้นการควบคุมจากรัฐบาล โดยวัตถุประสงค์ของกฎหมาย คือ ควบคุมการผูกขาดของกัญชาโดยภาครัฐ แทนที่จะเป็นองค์กรอาชญากรรม เพื่อปรับปรุงความมั่นคงของประเทศและลดการก่ออาชญากรรม และมีความมุ่งหมายที่จะนำกัญชาออกมาจากตลาดยาเสพติดชนิดอื่น ๆ ที่มีความรุนแรงมากกว่า (Presidencia, 2014) ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อเดือนธันวาคม ค.ศ. 2013 และกำหนดให้ควบคุมการส่งออก นำเข้า เพาะปลูก ผลิต และจำหน่ายกัญชา ต้องผ่าน IRCCA (Instituto de Regulación y Control da Cannabis) (มาตรา 2) โดยสรุปมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการปลูกและการใช้กัญชาของประเศอุรุกวัยได้ ดังนี้

1. การปลูกและการครอบครองกัญชา กฎหมาย Ley No. 19.172 อนุญาตให้ประชาชนสามารถปลูกกัญชาได้ครัวเรือนละ 6 ต้น แต่ต้องเป็นสายพันธุ์ที่รัฐกำหนดเท่านั้น (มาตรา 2) โดยผู้ขออนุญาตปลูกได้ต้องมีอายุเกินกว่า 18 ปีบริบูรณ์ โดยจำกัดปริมาณการครอบครองเพื่อการเสพได้ไม่เกิน 40 กรัมต่อคนส่วนการครอบครองเพื่อการบริโภคหรือเพื่อการรักษาโรคมิได้จำกัดจำนวนไว้ชัดเจน แต่มีการจำกัดการขายของร้านที่ได้รับอนุญาตมิให้มีการขายให้กับบุคคลอายุเกินกว่า 18 ปี หนึ่งคนต้องไม่เกิน 10 กรัมต่อสัปดาห์ หรือ 40 กรัมต่อเดือน (ธนัทเทพ เขียรประสิทธิ์, 2562) อันจะเห็นได้ว่า กฎหมายของประเทศอุรุกวัยเป็นไปตามหลักนิติธรรม (The Rule of Law) ที่เห็นว่า กฎหมายนั้นต้องมีความมั่นคงตามสมควร แต่ต้องให้สามารถแก้ไขให้สอดคล้องกับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ (Fuller, L. L., 1969) และตามแนวคิดกฎหมายสังคมวิทยา (The Sociological of Law) ที่เห็นว่า การ

จัดทำกฎหมายต้องตามให้ทันสังคมเพื่อสร้างโครงสร้างสังคมให้มีประสิทธิภาพในการตอบสนองความต้องการของประชาชน (Roscoe Pound, 1912)

2. การใช้กฎหมายเพื่อปรับโครงสร้างสังคม กฎหมาย Ley No. 19.172 มิได้กำหนดห้ามมิให้ประชาชนใช้กฎหมายเพื่อการปรับโครงสร้างสังคมแต่อย่างใด ประชาชนจึงสามารถใช้กฎหมายเพื่อการปรับโครงสร้างสังคมได้ ซึ่งจะสอดคล้องกับบริบทสภาพสังคมที่มีการใช้กฎหมายเพื่อการปรับโครงสร้างสังคมแต่ยุคดั้งเดิม เป็นไปตามแนวคิดนิติศาสตร์เชิงสภาพความเป็นจริง (Sociology of Law) ที่เห็นว่า สภาพการบังคับใช้กฎหมายกับข้อเท็จจริงว่าสอดคล้องกับสภาพบริบทของสังคมในขณะนั้นหรือไม่อย่างไร (คณินิจ ศรีบัวเอี่ยม, 2561) และแนวคิดกฎหมายสังคมวิทยา (The Sociological of Law) ที่เห็นว่า การจัดทำกฎหมายต้องตามให้ทันสังคมเพื่อสร้างโครงสร้างสังคมให้มีประสิทธิภาพในการตอบสนองความต้องการของประชาชน (Roscoe Pound, 1912)

3. การใช้กฎหมายเพื่อรักษาโรค กฎหมาย Ley No. 19.172 กำหนดให้ประชาชนสามารถใช้กฎหมายเพื่อการรักษาโรคได้โดยไม่จำกัดเงื่อนไข ซึ่งสอดคล้องกับสภาพสังคมของประเทศไทยที่มีการใช้กฎหมายเป็นยารักษาโรคมาแต่ยุคสมัยดั้งเดิมจนถึงปัจจุบัน อันจะเห็นได้ว่าเป็นไปตามแนวคิดนิติศาสตร์เชิงสภาพความเป็นจริง (Sociology of Law) ที่เห็นว่า สภาพการบังคับใช้กฎหมายกับข้อเท็จจริงว่าสอดคล้องกับสภาพบริบทของสังคมในขณะนั้นหรือไม่อย่างไร (คณินิจ ศรีบัวเอี่ยม, 2561) และแนวคิดกฎหมายสังคมวิทยา (The Sociological of Law) ที่เห็นว่า การจัดทำกฎหมายต้องตามให้ทันสังคมเพื่อสร้างโครงสร้างสังคมให้มีประสิทธิภาพในการตอบสนองความต้องการของประชาชน (Roscoe Pound, 1912)

4. การใช้กฎหมายเพื่อนันทนาการ กฎหมาย Ley No. 19.172 กำหนดให้บุคคลซึ่งมีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปสามารถใช้กฎหมายเพื่อนันทนาการได้ โดยต้องขึ้นทะเบียนเป็นผู้เสพ จะเห็นได้ว่า มาตรการควบคุมการใช้กฎหมายเพื่อนันทนาการของประเทศไทย เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถใช้กฎหมายเพื่อนันทนาการได้โดยจำกัดอายุและต้องขึ้นทะเบียนเป็นผู้เสพ ซึ่งสอดคล้องกับสภาพสังคมของประเทศไทยที่ประชาชนมีความต้องการใช้กฎหมายเพื่อนันทนาการ อันจะสอดคล้องกับแนวคิดนิติศาสตร์เชิงสภาพความเป็นจริง (Sociology of Law) ที่เห็นว่า สภาพการบังคับใช้กฎหมายกับข้อเท็จจริงว่าสอดคล้องกับสภาพบริบทของสังคมในขณะนั้นหรือไม่อย่างไร (คณินิจ ศรีบัวเอี่ยม, 2561) และแนวคิดกฎหมายสังคมวิทยา (The Sociological of Law) ที่เห็นว่า การจัดทำกฎหมายต้องตามให้ทันสังคมเพื่อสร้างโครงสร้างสังคมให้มีประสิทธิภาพในการตอบสนองความต้องการของประชาชน (Roscoe Pound, 1912)

5. การขายหรือจำหน่ายกัญชา กฎหมาย Ley No. 19.172 กำหนดให้ประชาชนสามารถขายหรือจำหน่ายกัญชาได้ แต่ต้องเป็นร้านที่ได้รับอนุญาตให้ขายหรือจำหน่ายเท่านั้น และจะขายหรือจำหน่ายให้บุคคลที่ซื้อได้หนึ่งคน 10 กรัมต่อสัปดาห์ หรือ 40 กรัมต่อเดือน อันจะเห็นได้ว่า มาตรการดังกล่าวสอดคล้องกับสภาพสังคมของประเทศอุรุกวัยที่มีความต้องการใช้กัญชามากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดนิติศาสตร์เชิงสภาพความเป็นจริง (Sociology of Law) ที่เห็นว่า สภาพการบังคับใช้กฎหมายกับข้อเท็จจริงว่าสอดคล้องกับสภาพบริบทของสังคมในขณะนั้นหรือไม่อย่างไร (คีนิงิจ ศรีบัวเอี่ยม, 2561) และแนวคิดกฎหมายสังคมวิทยา (The Sociological of Law) ที่เห็นว่า การจัดทำกฎหมายต้องตามให้ทันสังคม เพื่อสร้างโครงสร้างสังคมให้มีประสิทธิภาพในการตอบสนองความต้องการของประชาชน (Roscoe Pound, 1912)

6. การนำเข้าหรือส่งออกกัญชา กฎหมาย Ley No. 19.172 กำหนดให้ประชาชนสามารถนำเข้าหรือส่งออกกัญชาได้โดยต้องได้รับอนุญาต อันจะเห็นได้ว่า มาตรการดังกล่าวสอดคล้องกับสภาพสังคมของประเทศอุรุกวัยและสังคมโลกที่มีความต้องการใช้กัญชามากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดนิติศาสตร์เชิงสภาพความเป็นจริง (Sociology of Law) ที่เห็นว่า สภาพการบังคับใช้กฎหมายกับข้อเท็จจริงว่าสอดคล้องกับสภาพบริบทของสังคมในขณะนั้นหรือไม่อย่างไร (คีนิงิจ ศรีบัวเอี่ยม, 2561) และแนวคิดกฎหมายสังคมวิทยา (The Sociological of Law) ที่เห็นว่า การจัดทำกฎหมายต้องตามให้ทันสังคมเพื่อสร้างโครงสร้างสังคมให้มีประสิทธิภาพในการตอบสนองความต้องการของประชาชน (Roscoe Pound, 1912)

7. หน่วยงานควบคุมกัญชา กฎหมาย Ley No. 19.172 กำหนดให้ IRCCA (Instituto de Regulación y Control da Cannabis) เป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมกัญชา จะเห็นได้ว่า การกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบในการควบคุมกัญชาดังกล่าวมีความชัดเจน ส่งผลให้การควบคุมกัญชามีความเป็นเอกภาพไม่ซ้ำซ้อน ซึ่งสอดคล้องกับสภาพสังคมของประเทศอุรุกวัยและสอดคล้องกับแนวคิดกฎหมายสังคมวิทยา (The Sociological of Law) ที่เห็นว่า การจัดทำกฎหมายต้องตามให้ทันสังคม เพื่อสร้างโครงสร้างสังคมให้มีประสิทธิภาพในการตอบสนองความต้องการของประชาชน (Roscoe Pound, 1912)

8. มาตรการลงโทษความผิดเกี่ยวกับกัญชา กฎหมาย Ley No. 19.172 กำหนดมาตรการลงโทษผู้ซึ่งฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายในความผิดเกี่ยวกับกัญชา โดยกำหนดบทลงโทษทางอาญามีทั้งโทษจำคุกและปรับ ซึ่งมีระดับความรุนแรงแตกต่างกันไปตามลักษณะการกระทำความผิดแต่ละฐานความผิด ได้แก่ ความผิดฐานผลิต มีไว้ในครอบครอง

จำหน่าย นำเข้า หรือส่งออก เป็นต้น จะเห็นได้ว่า มีการใช้มาตรการทางอาญามีทั้งโทษจำคุก และปรับในการลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับกัญชา บนพื้นฐานแนวคิดที่ว่า กัญชาเพื่อยาเสพติดให้โทษร้ายแรงในระดับเดียวกับเฮโรอีน ซึ่งไม่สอดคล้องกับทฤษฎีการกำหนดความผิดทางอาญา (Criminalization) ที่เห็นว่า ไม่ควรกำหนดความผิดทางอาญาโดยที่ไม่ก่อประโยชน์ต่อสังคม ทฤษฎีการลดโทษของอาชญากรรมหรือความผิดทางอาญา (Depenalization) ที่เห็นว่า มาตรการที่มุ่งลดโทษของอาชญากรรมโดยหลีกเลี่ยงหรือกีดกันการลงโทษจำคุก แต่ให้นำวิธีการลงโทษแบบอื่นมาใช้แทน และทฤษฎีการลดทอนความเป็นอาชญากรรมหรือความผิดทางอาญา (Decriminalization) ที่เห็นว่า การลดทอนหรือถอดถอนการกระทำความผิดที่ไม่ร้ายแรงออกจากการเป็นความผิดในทางอาญา ไม่ต้องดำเนินคดีโดยกระบวนการยุติธรรม แต่ต้องรับโทษในทางปกครองหรือทางบริหาร (คณินิจ ศรีบัวเอี่ยม, 2561)

สรุป

จากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า ประเทศอุรุกวัยมีการกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการปลูกและการใช้กัญชาเป็นการเฉพาะ คือ กฎหมาย Ley No. 19.172 ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

1. การปลูกและการครอบครองกัญชา มีการอนุญาตให้ประชาชนปลูกกัญชาได้ครัวเรือนละ 6 ต้น ในสายพันธุ์ที่รัฐกำหนด โดยผู้ขออนุญาตปลูกได้ต้องมีอายุเกินกว่า 18 ปี บริบูรณ์ และจำกัดปริมาณการครอบครองเพื่อการเสพได้ไม่เกิน 40 กรัมต่อคน ส่วนการครอบครองเพื่อการบริโภคหรือเพื่อการรักษาโรคมิได้จำกัดจำนวนไว้ชัดเจน
2. การใช้กัญชาเพื่อบริโภค มิได้มีการห้ามมิให้ประชาชนใช้กัญชาเพื่อการบริโภค ประชาชนจึงสามารถใช้กัญชาเพื่อการบริโภคได้
3. การใช้กัญชาเพื่อรักษาโรค มีการอนุญาตให้ประชาชนใช้กัญชาเพื่อการรักษาโรคได้โดยไม่จำกัดเงื่อนไข
4. การใช้กัญชาเพื่อนันทนาการ มีการอนุญาตให้บุคคลอายุสิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไปสามารถใช้กัญชาเพื่อนันทนาการได้ โดยต้องขึ้นทะเบียนเป็นผู้เสพ
5. การขายหรือจำหน่ายกัญชา มีการอนุญาตให้ประชาชนขายหรือจำหน่ายกัญชาได้ โดยต้องที่ได้รับอนุญาตให้ขายหรือจำหน่าย และจะขายหรือจำหน่ายให้บุคคลที่ซื้อได้หนึ่งคน 10 กรัมต่อสัปดาห์ หรือ 40 กรัมต่อเดือน

6. การนำเข้าหรือส่งออกกัญชา มีการอนุญาตให้ประชาชนนำเข้าหรือส่งออกกัญชาได้ โดยต้องได้รับอนุญาต

7. หน่วยงานควบคุมกัญชา มีหน่วยงานซึ่งทำหน้าที่ในการควบคุมกัญชาโดยเฉพาะ คือ IRCCA (Instituto de Regulación y Control da Cannabis)

8. มาตรการลงโทษความผิดเกี่ยวกับกัญชา มีการมาตรการลงโทษผู้ซึ่งฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายในความผิดเกี่ยวกับกัญชาโดยกำหนดบทลงโทษทางอาญามีทั้งโทษจำคุกและปรับ ซึ่งมีระดับความรุนแรงแตกต่างกันไปตามลักษณะการกระทำความผิดแต่ละฐานความผิด ได้แก่ ความผิดฐานผลิต มีไว้ในครอบครอง จำหน่าย นำเข้า หรือส่งออก เป็นต้น

ในทัศนะผู้เขียนเห็นว่า มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการปลูกและการใช้กัญชาของประเทศอุรุกวัยเป็นอีกมาตรการหนึ่งที่น่าสนใจและควรที่จะมีการนำมาศึกษาวิเคราะห์และถอดบทเรียนจากผลการบังคับใช้กฎหมายของประเทศอุรุกวัยตลอดระยะเวลาเก้าปีที่ผ่านมา เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการปลูกและการใช้กัญชาของประเทศไทยให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพบริบทของสังคมไทยในปัจจุบันต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- คณินิจ ศรีบัวเอี่ยม. (2561). รายงานสรุปผลสัมมนาและระดมสมอง เรื่อง กัญชาทางการแพทย์ (Medical Cannabis) กับกฎหมาย จากยาเสพติดสู่ยารักษาโรค. เรียกใช้เมื่อ 9 มิถุนายน 2565 จาก องค์การเภสัชกรรมและจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย:
http://file:///C:/Users/lawdraft/Downloads/ReportMeeting2_Rev03.pdf
- ธนัทเทพ เขียรประสิทธิ์. (2562). กฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมพืชกัญชา: บทเรียนจากต่างแดน (Law regarding Cannabis: The Overseas Experience). วารสารนิติพัฒน์ นิต้า, 8(2), 45-62.
- สมยศ เชื้อไทย. (2559). นิติปรัชญาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- 154.

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. (5 ธันวาคม 2563). ยูเอ็น (UN) ไม่ได้ปลดกัญชาออกจากยาเสพติด แต่ให้ใช้ประโยชน์ทางการแพทย์เพิ่มขึ้น. เรียกใช้เมื่อ 9 June 2022 จาก <https://gnews.apps.go.th/news?news=73961>

Dicey, A.V. (1885). Introduction to the Study of the Law of the Constitution. Retrieved June 9, 2022, from LIBERTY FUND: https://files.libertyfund.org/files/1714/0125_Bk.pdf

Fuller, L. L. (1969). The Morality of Law: Revised Edition. Retrieved June 9, 2022, from JSTOR: <https://www.jstor.org/stable/j.ctt1cc2mds>

Presidencia. (2014). Uruguay Law “ley No. 19. 172” Chapter v. Violations and Penalties. Retrieved June 9, 2022, from https://medios.presidencia.gub.uy/jm_portal/2014/noticias/NO_M871/reglamentacion-ley19172.pdf

Roscoe Pound. (1912). The Scope and Purpose of Sociological Jurisprudence. United States of America: Harvard Law. 514-516.

Single Convention on Narcotic Drugs. (1961). Retrieved June 9, 2022, from UNITED NATIONS: https://www.unodc.org/pdf/convention_1961_en.pdf

The 1972 Protocol amending the Single Convention on Narcotic Drugs. (1961). Retrieved June 9, 2022, from World Health Organization: <https://www.who.int/data/gho/indicator-metadata-registry/imr-details/3383>

การแก้ไขพฤติกรรมผู้ต้องขังด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลในช่วงเวลา ที่อยู่ในเรือนนอน*

CHANGING THE BEHAVIOR OF INMATES WITH DIGITAL TECHNOLOGY DURING THEIR TIME IN THE PRISON DORMITORY

ธานี วรภัทร์

Thanee Vorapatr

มหาวิทยาลัยรังสิต

Rangsit University, Thailand

E-mail: thanee.vor@gmail.com

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการบังคับโทษจำคุกมีเป้าหมายหลักเพื่อให้ผู้ต้องโทษสามารถดำรงชีวิตในอนาคตได้ใหม่อีกครั้งโดยปราศจากการกระทำความผิดและมีความรับผิดชอบต่อสังคม นอกเหนือจากการลงโทษจำคุกเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทน ช่มชู้ ตัดโอกาสการกระทำความผิด ที่เป็นวัตถุประสงค์ของการลงโทษที่มีอยู่เดิม นอกจากนั้นการแก้ไขพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดก็เป็นตัวชี้วัดหลักของการบรรลุผลสัมฤทธิ์ของการลงโทษจำคุก กล่าวคือ ต้องยกระดับที่สามารถเปลี่ยนความคิดจิตใจและพฤติกรรม ของผู้ต้องโทษให้ได้ภายในระยะเวลาที่ต้องโทษ ทั้งนี้เพื่อคืนคนดีสู่สังคม และหยุดการกระทำความผิดซ้ำของเขาเหล่านั้นเป็นสำคัญ ข้อมูลจากการศึกษาวิจัยอย่างต่อเนื่องมาในประเทศไทยพบว่าการใช้เวลาในเรือนจำ 1 วัน มี 24 ชั่วโมง มักกำหนดให้ผู้ต้องโทษจำคุกต้องถูกจำกัดอยู่ในเรือนนอนเป็นระยะเวลาที่ค่อนข้างมาก จึงมีเวลาที่ออกมาสู่ภายนอกที่น้อยกว่า กิจกรรมการแก้ไขพฤติกรรมจึงทำได้ไม่มากนักและภายในเวลาจำกัด ซึ่งหากพิจารณาระยะเวลาในการที่ผู้ต้องโทษต้องอยู่ในเรือนนอน พบว่าเวลานอนจริงๆ ของบุคคลตามหลักวิชาการทางวิทยาศาสตร์ประมาณ 7-8 ชั่วโมง จึงยังมีช่วงเวลาก่อนนอนจริงเหลืออยู่อีกหลายชั่วโมง ซึ่งตามข้อเท็จจริงเมื่อผู้ต้องโทษขึ้นเรือนนอนแล้วก็จะทำกิจกรรมอะไรไม่ได้มาก แต่เขาเหล่านั้นต้องมาอยู่รวมกันในที่จำกัดซึ่งอาจก่อให้เกิดความขัดแย้ง วิวาทกัน การพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันได้ในเรื่องที่ไม่พึงประสงค์ แอบ

* Received 18 July 2022; Revised 15 August 2022; Accepted 21 August 2022

ลักตามเนื้อตัวร่างกาย หรือมีกิจกรรมอื่นที่ไม่พึงประสงค์ ในช่วงเวลาดังกล่าวนี้ ทั้งที่เวลาดังกล่าวสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการแก้ไขพฤติกรรมได้ โดยการจัดให้มีสื่อดิจิทัลต่างๆ ที่มีเป้าประสงค์ในเชิงตัวชี้วัดด้านจิตใจ ปัญญา พฤติกรรม ของผู้ต้องโทษกลุ่มต่างๆ แต่ละห้องของเรือนนอน

คำสำคัญ: การแก้ไขพฤติกรรม, ผู้ต้องขัง, เทคโนโลยีดิจิทัล

Abstract

The primary objective of the enforced prison sentence is to enable prisoners to live in the future again free from guilt and with social responsibility. In addition to imprisonment for revenge, intimidation, depriving the opportunity of committing crimes. that is the purpose of the existing punishment In addition, the correction of offenders' behavior is a key indicator of the attainment of a prison sentence, that is, it needs to be enhanced that can change thinking, mind and behavior. of the prisoner within the period of punishment This is to return good people to society. and to stop repeating those wrongdoings of them is important Data from ongoing research in Thailand shows that spending a day in a prison with 24 hours often requires prison inmates to be confined to a prison for a considerable amount of time. therefore, having less time to come out Behavior modification activities are therefore limited and within a limited time period. If considering the length of time the prisoner must stay in the bed found that it was really time to sleep of a person according to science, about 7-8 hours, so there are still many hours before bedtime. In fact, when the prisoners go to bed, they can't do much activity. But they must come together in a limited space that can cause conflicts, quarrels, discussions and exchanges of knowledge on unpleasant matters. secretly tattooed on the body or have other unwanted activities During this time Even though such time can be used to correct behavior. by providing various digital media with objectives in terms of indicators of mental,

intellectual, behavior of the various groups of inmates each room of the bedroom

Keywords: Changing the Behavior, Prisoner, Digital Technology

บทนำ

การพัฒนาของสังคมถึงจุดเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ยุคดิจิทัลแล้ว (Anup Maheshwari, 2019) แม้แต่เรื่องของการบังคับโทษจำคุกก็ยังเข้าสู่ระบบดิจิทัลด้วยเช่นกัน จากการศึกษาพบว่าการเริ่มใช้ในฟินแลนด์ (Pia Puolakka, 2021) สหราชอาณาจักร (Palmer, et al., 2020) เป็นต้น การใช้เทคโนโลยีในเรือนจำแบบใหม่ในเรื่องต่างๆ อาจได้แก่

1.การบริหารงานของเรือนจำ ได้แก่ การจัดเก็บข้อมูลประวัติผู้ต้องขัง การประเมินผลพฤติกรรม การคำนวณวันพัก-ลดโทษจำคุก การอภัยโทษ และการประสานงานในเรือนจำและกับกรมราชทัณฑ์ที่รวดเร็ว ซึ่งรวมทั้งกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอื่นๆ ด้วย

2.การบำบัดแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง การศึกษา ได้อย่างตอบสนองความต้องการของผู้ต้องโทษกับสถานศึกษาภายนอกได้ในระบบการเรียนทางไกล (Online) ตลอดทั้งการอบรมหลักสูตรต่างๆ ทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศได้ด้วยระบบดิจิทัล

3.บริการดูแลสุขภาพผู้ต้องขังในเรือนจำ ไม่ว่าชายหรือหญิงซึ่งเป็นประชากรในเรือนจำสามารถใช้ระบบติดต่อ คำขอ และวิดีโอคอลเพื่อติดต่อเจ้าหน้าที่ ในการติดต่อบริการดูแลสุขภาพในเรือนจำและหน่วยงานอื่นๆ ได้ทั้งภายในและภายนอกเรือนจำได้อย่างสะดวก รวดเร็ว เช่น แพทย์ในโรงพยาบาลจังหวัด หรือแพทย์เฉพาะทาง เป็นต้น ตลอดทั้งการรักษาทางไกลกับแพทย์ฉุกเฉิน (Tere-Confident)

4.การประสานงานกับหน่วยงานภายนอก กับหุ้นส่วนความร่วมมือกันกับเรือนจำเพื่อกิจกรรมต่างๆ กับเครือข่ายต่างๆ เช่น องค์กรพัฒนาเอกชน และการติดต่อกับบุคคลภายนอกผ่านวิดีโอเพื่อสื่อสารกับญาติและคนใกล้ชิด การเยี่ยมในระบบดิจิทัลได้ตลอดเวลา นักโทษอาจถูกย้ายไปยังภูมิภาคอื่นที่อยู่ห่างไกลจากครอบครัว ทำให้การเยี่ยมยากขึ้น ระบบดิจิทัลจะทำให้เสมือนอยู่ใกล้กันและเพิ่มเวลาการสื่อสารได้มากขึ้น ครอบครัวของนักโทษมักมีบทบาทสำคัญในชีวิตของเขาหรือเธอ การเยี่ยมเยียนของสมาชิกในครอบครัวสามารถช่วยกระตุ้นผู้ต้องขังในการฟื้นฟูสมรรถภาพ การวางตัวนักโทษให้ใกล้ชิดกับครอบครัวมากที่สุดจะช่วยทำให้การเปลี่ยนผ่านไปสู่โลกภายนอกเป็นไปอย่างราบรื่นไปพร้อมกับสังคมภายนอก

5.เป็นการสร้างฐานข้อมูล (Big data) เพื่อประโยชน์ในการบริหารกระบวนการยุติธรรมทางอาญาได้ทั้งระบบ ข้อมูลขนาดใหญ่สามารถช่วยผู้ตัดสินใจได้ ตัวอย่างเช่น ข้อมูลอาจแสดงให้เห็นว่าผู้กระทำความผิดบางประเภทมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดในเรือนจำหรือกระทำความผิดซ้ำหลังจากออกจากเรือนจำ ก็สามารถให้เห็นภาพทั้งในระดับรายบุคคลและในมหัพภาค

ดังนั้น ในยุคดิจิทัลการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตถือเป็น “สิทธิ” อย่างหนึ่งของผู้ต้องขัง ซึ่งศาลสิทธิมนุษยชนแห่งยุโรป (ECtHR) ได้เคยให้ความเห็นไว้ เทคโนโลยีดิจิทัลกำลังเปลี่ยนแปลงระบบเรือนจำอย่างเห็นได้ชัด เรือนจำในอนาคตอันใกล้จะตอบสนองความต้องการของผู้ต้องขังได้ดีขึ้น จะช่วยเตรียมพร้อมผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นสำหรับชีวิตที่ถูกจองจำ และจะดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดทั้งการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยที่เหมาะสมกับบุคคลได้มากยิ่งขึ้นมีการรับรู้ความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของสังคมภายนอกผ่านเครื่องมือสื่อสารไปพร้อมๆ กัน (The Centre for Social Justice, 2021)

สภาพความแออัดยัดเยียดกับการใช้เทคโนโลยีน่าจะเหมาะสมที่สุด จากสภาพผู้ต้องขังล้นเรือนจำเป็นปัญหาในประเทศไทยและอีกหลายประเทศในโลก สร้างความเครียดที่เพิ่มขึ้นในหมู่ผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่นำไปสู่ความเสี่ยงต่อความรุนแรง สิ่งอำนวยความสะดวกในเรือนจำมีจำกัดและบางที่เสื่อมโทรมไปบ้าง และในการดูแลด้านสุขภาพผู้ต้องขังยังไม่เพียงพอและเข้าถึงมากนัก ในการแพร่กระจายของโรคต่างๆ มากยิ่งขึ้น การจัดการศึกษาอบรมต่างๆ ทำได้ยากและเป็นการยากที่จะจัดให้เหมาะสมกับผู้ต้องขังเป็นรายบุคคล การติดต่อกับสังคมภายนอกก็เช่นกัน จึงเป็นอุปสรรคสำคัญในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังและการพัฒนาผู้ต้องขังให้ตรงความต้องการของเขาเหล่านั้น ทำให้เข้าถึงองค์ความรู้หรือสิ่งที่ต้องการได้ง่ายและรวดเร็ว การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้จะช่วยแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่มีอยู่เดิมให้คลายตัวลงได้มาก ทั้งนี้ภายใต้การควบคุมการใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหาสำคัญอีกเรื่องหนึ่งคือเรือนจำมีค่าใช้จ่ายสูง เป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าเรือนจำมีค่าใช้จ่ายสูง นอกจากค่าสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เงินเดือนเจ้าพนักงาน ค่าน้ำ ค่าไฟ ตลอดทั้งค่าใช้จ่ายบริหารจัดการต่างๆ ยังมีจากค่าใช้จ่ายด้านการบริโภคอาหาร 3 มื้อ ของผู้ต้องขัง โดยเฉพาะที่มีจำนวนมากจากสภาพผู้ต้องขังล้นเรือนจำ ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคลของผู้ต้องขัง การจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาพฤตินิสัย และอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อการมีชีวิตในเรือนจำ การศึกษา การประกอบกิจทางศาสนา ฯลฯ ล้วนแล้วแต่ต้องใช้ค่าใช้จ่ายจำนวนมาก และที่สำคัญรัฐเท่านั้นที่เป็นผู้จ่ายเงินโดยการจัดสรรจากภาษีที่จัดเก็บจากคนในสังคมภายนอก ดิจิทัล

เทคโนโลยีสมัยใหม่จะเข้ามาช่วยลดการดำเนินการ ลดเวลา ลดบุคลากร ลดค่าใช้จ่ายในเรือนจำได้ส่วนหนึ่งเลยทีเดียว

ปัญหาอีกเรื่องที่น่าสนใจคือ การกระทำความผิดซ้ำประสิทธิผลของการจำคุกอาจมีตัวชี้วัดที่จำนวนของนักโทษที่กระทำความผิดซ้ำ การกระทำความผิดซ้ำยังปรากฏในประเทศไทยอยู่ในจำนวนพอสมควร และมีการซ้ำจำนวนหลายครั้ง เช่น ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นต้น ไม่ใช่เฉพาะเรือนจำเท่านั้นที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำผิดซ้ำ กระบวนการยุติธรรมทางอาญายังต้องทำงานหนักขึ้น ได้แก่ ตำรวจ อัยการ ศาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ กับการดำเนินการกับผู้กระทำความผิดซ้ำซากเหล่านี้คือ เป็นการเสียมูลค่าทางเศรษฐกิจและกำลังข้าราชการมาก ตัวเลขการกระทำผิดซ้ำเผยให้เห็นเป็นข้อบกพร่องในการเตรียมนักโทษให้พร้อมสำหรับความสำเร็จหลังจากออกจากคุก เทคโนโลยีสมัยใหม่จะมาช่วยในการพัฒนาผู้ต้องขังในมิติต่างๆ ได้อย่างรอบด้าน อันยังให้เกิดการลดการกระทำความผิดซ้ำได้ เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการจัดการช่วยให้ผู้คนออกจากเรือนจำมากขึ้น กำหนดประสบการณ์ในเรือนจำใหม่ และมอบเครื่องมือในการบริหารเรือนจำให้กับเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์

การลดจำนวนประชากรในเรือนจำหมายถึงการกันคนออกจากเรือนในบางส่วน ไม่ว่าจะเป็นผู้กระทำความผิดครั้งแรกหรือผู้กระทำความผิดซ้ำ ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและระบบคลาวด์ที่เพิ่มขึ้น ผู้นำด้านการแก้ไขจึงมีวิธีใหม่ในการป้องกันพฤติกรรมทางอาญา เทคโนโลยียังช่วยให้ผู้พิพากษามีทางเลือกอื่นนอกเหนือจากเรือนจำแบบเดิมๆ ซึ่งเป็นการบริหารมาตการบังคับทางอาญาอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยข้อมูลอาจเปิดเผยว่าผู้กระทำความผิดบางคนที่มีลักษณะเฉพาะมีแนวโน้มที่จะก่ออาชญากรรมอีกครั้ง ในกรณีเหล่านี้ ตำรวจสามารถให้คำปรึกษาแก่บุคคลที่มีความเสี่ยงในเชิงรุกและเตือนพวกเขาว่าการกระทำความผิดครั้งต่อไปอาจส่งผลให้ต้องถูกจองจำ ด้วยวิธีการจัดการความเสี่ยงนี้ ตำรวจสามารถช่วยคัดแยกผู้คนให้พ้นจากอาชญากรรมและอาจติดคุกได้อีกด้วย

ในหลายประเทศใช้การติดแท็กอิเล็กทรอนิกส์ เป็นการใช้นโยบายในการเบี่ยงเบนการใช้เรือนจำด้วยอุปกรณ์ตรวจสอบผู้กระทำความผิดที่ก่ออาชญากรรมและหรือที่รอการพิจารณาคดี หรือผู้กระทำความผิดที่ไม่รุนแรงสามารถหลีกเลี่ยงห้องขังและใช้ชีวิตในชุมชนได้โดยใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ติดตาม ในเขตอำนาจศาล ตามที่กำหนดระยะเวลาและยังเป็นการอนุญาตให้ผู้ต้องหาซึ่งอาจเป็นผู้บริสุทธิ์กลับไปทำงานได้โดยสวมอุปกรณ์ติดตามตัวดิจิทัล อันเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระในระบบเรือนจำและครอบครัวของผู้ต้องหา วิธีนี้ช่วยการเฝ้าติดตาม

ของเจ้าหน้าที่ทัณฑ์ได้มากแบบเรียลไทม์เกี่ยวกับตำแหน่งของผู้กระทำความผิดที่อยู่ในความดูแลได้

เทคโนโลยีช่วยบำบัดและการเชื่อมต่อกับสังคมภายนอก

เรื่องง่ายๆ เรื่องหนึ่งแต่เป็นเรื่องใหญ่ๆ ของงานราชทัณฑ์โดยเฉพาะของประเทศไทย คือ การใช้โทรศัพท์มือถือของนักโทษ ตามกฎหมายไทย โทรศัพท์มือถือเป็นสิ่งของต้องห้าม แต่ถ้าผู้ต้องขังสามารถใช้โทรศัพท์มือถือ มีแอปพลิเคชันมือถือยังสามารถมีบทบาทสำคัญในการช่วยให้ประสบความสำเร็จในการบำบัดและการเชื่อมต่อกับสังคมภายนอกได้ในช่วงเวลาที่ว่างจากภารกิจต่างๆ ในเรือนจำ ภายใต้ระบบที่มีการควบคุมกำกับ อุปกรณ์มือถือจะช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถติดตามและแทรกแซงหากจำเป็นในกรณีที่มีพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงสูงจากการใช้โทรศัพท์ของผู้ต้องขังได้ ประโยชน์ที่สำคัญอีกประการคือ การติดต่อกับบิดา มารดา บุตร ธิดา ญาติพี่น้อง ฯลฯ ได้มากขึ้น ทำให้ไม่ตัดขาดจากสังคม ความเป็นครอบครัวยังใกล้ชิด กรณีอาจใช้การสื่อสารที่ดีการเข้าถึง Skype ผู้ต้องขังสามารถเรียนอาชีวศึกษาแบบโต้ตอบและพูดคุยกับสมาชิกในครอบครัวได้ ด้วยการติดต่อกับครอบครัว ผู้ต้องขังสามารถติดตามกิจกรรมประจำวันของครอบครัวและรักษาความสัมพันธ์ที่พวกเขาอาจต้องพึ่งพาหลังจากถูกคุมขัง

การจัดให้มีแท็บเล็ตสำหรับนักโทษ เรือนจำบางประเทศในยุโรปจัดหาแท็บเล็ตให้กับผู้ต้องขังเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ E-Learning และการบริโภคข่าวสาร แต่ยังคงอยู่ในพื้นที่ดิจิทัลที่มีการควบคุม ผู้ต้องขังสามารถเลือกอาหาร ควบคุมการเงิน หรือดูภาพที่ได้รับอนุมัติที่ส่งมาจากเพื่อนหรือครอบครัว สำหรับการซื้ออาหารของในเรือนจำเป็นอีกวิธีหนึ่งในการปรับปรุง ช่วยให้ผู้ต้องขังรู้สึกสะดวกสบายมากขึ้นในการใช้เทคโนโลยีที่พวกเขาอาจเจอจากภายนอก ผู้ต้องขังที่มีสุขภาพดีมักจะได้รับการฟื้นฟูให้สมบูรณ์ เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมงาน และปรับตัวให้เข้ากับชีวิตประจำวันได้รวดเร็วขึ้นหลังเรือนจำ การดูแลให้ผู้ต้องขังได้รับการดูแลสุขภาพร่างกายและจิตใจอย่างเพียงพอ รวมทั้งการบำบัดด้วยยา ควรเป็นแนวปฏิบัติมาตรฐานในเรือนจำในอนาคต ในการฟื้นฟูส่วนบุคคลของผู้ต้องขังด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นการสนับสนุนการฟื้นฟูผู้ต้องขัง เช่น การให้คำปรึกษา คำแนะนำส่วนบุคคล การดูแลสุขภาพ และการฝึกอบรมให้ตรงกับความต้องการและเป้าหมายของนักโทษแต่ละคน ผู้ต้องขังมีความพร้อมมากขึ้นที่จะสร้างชีวิตใหม่เมื่อออกจากเรือนจำ มีโอกาสเข้าสู่โปรแกรมฟื้นฟูบำบัดได้แม้ในขณะที่ขึ้นเรือนนอนก็สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา (Sajith Karikkandathi, 2016)

การดำเนินงานที่คล่องตัวกว่าเดิม การทำงานที่เปลี่ยนจากการใช้กระดาษ การเสนอข้อมูลผู้บริหาร ถูกแทนที่โดยระบบดิจิทัลออนไลน์ ทำให้เกิดกระบวนการทำงานเป็นแบบดิจิทัล เรือ่นจำสามารถปรับปรุงการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็วมาก ส่งผลให้ความถูกต้องของข้อมูลดีขึ้น และมีที่จัดเก็บเป็นระบบระเบียบในระบบดิจิทัล การแปลงเป็นดิจิทัลยังช่วยให้เรือ่นจำสามารถจัดการประโยคได้ดีขึ้น ลดความเสี่ยงของการทุจริตและลดต้นทุน เรือ่นจำสามารถได้รับประโยชน์จากความหลากหลายสำหรับงานทรัพยากรบุคคล การเงิน การจัดซื้อ ร้านค้าและอุปกรณ์ และการบำรุงรักษา (Sajith Karikkandathi, 2016)

จะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีดิจิทัล สามารถนำมาใช้ในกิจการงานราชทัณฑ์ได้อย่างรวดเร็ว ประหยัด และละเอียดรอบคอบ นอกจากนั้นในเรือนนอน ในช่วงเวลา 16.00 น. เป็นต้นไป เราสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในช่วงเวลานี้ได้โดยการสื่อสารผ่านหน้าจอต่างๆ ที่มีในเรือนนอน หรือผ่านสื่อเสียงต่างๆ และหากมีการพัฒนาอนุญาตให้ผู้ต้องโทษสามารถใช้เครื่องมือต่างๆ ได้ ก็จะสื่อสาร แลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้เข้าถึงตัวบุคคลในทุกๆคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ยังเป็นการสร้างความรู้ความบันเทิงไปพร้อมๆกันด้วย อันเป็นกิจกรรมที่ลดความเสี่ยงของเจ้าพนักงาน ควบคุมในช่วงเย็นและค่ำ ที่ส่งผลต่ออารมณ์ การเยียวยา ความรู้สึกดีๆ ความสุข การเปลี่ยนแปลงที่เริ่มรับได้ในเรือนจำ ตลอดจนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้วย

การทำงานร่วมกันข้ามหน่วยงานและการแบ่งปันข้อมูล

การประสานงานของหน่วยงานสามารถพูดคุยและแบ่งปันข้อมูลได้แบบเรียลไทม์ และด้วยเหตุนี้จึงทำให้ประสิทธิภาพข้ามหน่วยงานดีขึ้น ตัวอย่างเช่น ในระหว่างการศึกษา พิพากษา ศาลสามารถแจ้งเรือ่นจำทางอิเล็กทรอนิกส์ถึงการย้ายตัวผู้ต้องขังในการนัดพิจารณาได้ ข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำนักโทษจากเรือ่นจำไปที่ศาลเพื่อให้การเป็นพยานหรือฐานะอื่นๆ ด้วยเครื่องมือสื่อสารเช่น Skype ผู้ต้องขังสามารถให้การเป็นพยานจากระยะไกลได้ เช่นเดียวกับการพูดคุยกับทนายความของพวกเขาทางไกล นอกจากนี้ยังมีการรักษาความปลอดภัยสำหรับการสื่อสารทางไกลด้วย เรือ่นจำสามารถบริหารจัดการผู้ต้องขัง อันเป็นหน้าที่สำคัญของเจ้าหน้าที่เรือ่นจำ การจัดการผู้ต้องขังครอบคลุมบุคคลตั้งแต่เริ่มขังจนถึงเวลาที่ปล่อยกลับคืนสู่สังคม เมื่อผู้ต้องขังถูกตรวจสอบในเรือ่นจำและจัดสรรห้องขัง ระบบจะสร้างโปรไฟล์ส่วนบุคคลเพื่อให้พวกเขาได้รับเสื้อผ้า อาหาร ยารักษาโรค และการฝึกอบรมที่เหมาะสม โปรไฟล์นี้จะกลายเป็นแฟ้มคดีรวมของผู้ต้องขังตลอดเวลาที่เขาหรือเธออยู่ใน

เรือนจำส่งผลให้ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเรือนจำดีขึ้นอย่างมาก (Sajith Karikkandathi, 2016)

ระบบสร้างความปลอดภัยทางกายภาพ การรักษาความปลอดภัยและการป้องกันไม่ให้ผู้ต้องขังหลบหนี หยุดการนำสินค้าผิดกฎหมายเข้ามาในเรือนจำ ปกป้องผู้ต้องขังจากกันและกัน และปกป้องเจ้าหน้าที่และเจ้าหน้าที่เรือนจำตลอดจนผู้เยี่ยมชมสถานที่ มีการใช้กล้องวงจรปิด เซ็นเซอร์ และระบบเฝ้าระวังมากขึ้นเพื่อตรวจสอบพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูง เช่น บริเวณเรือนจำ ปริมณฑล และห้องขัง นอกเหนือจากพื้นที่ชุมชน เช่น พื้นที่ผู้เยี่ยมชม ห้องออกกำลังกาย และโรงอาหารเพื่อตรวจสอบพื้นที่รอบเรือนจำทั้งกลางวันและกลางคืนแทนคนได้

ความคิดในช่วงเปลี่ยนผ่าน จากการตัดโอกาสการสื่อสารของผู้ต้องขังกับภายนอกด้วยโทรศัพท์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ตามกฎหมายของงานราชทัณฑ์ การใช้ Internet และอุปกรณ์อื่นๆ ซึ่งปัจจุบันยังเป็นเรื่องต้องห้าม จะเปลี่ยนผ่านไปสู่การให้ใช้ได้ภายใต้การควบคุมอย่างเคร่งครัดได้อย่างไร ประเด็นนี้ยังคงเป็นปัญหาที่ท้าทายมากๆ ที่ยังจะต้องมีการศึกษาวิจัยและการตัดสินใจของผู้บริหารระดับสูงต่อไป

กิจกรรมผู้ต้องขังในเรือนนอน

เป็นที่ทราบกันว่าในอดีต “เรือนจำและทัณฑสถาน” เป็นสถานที่ในการลงโทษจำคุกตามกฎหมายก็จริง แต่แท้จริงแล้วตามวัตถุประสงค์ของการบังคับโทษสมัยใหม่ ได้กลายเป็นสถานที่ในการพัฒนาพลเมืองที่สำคัญของประเทศ กล่าวคือ “มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้กระทำความผิดสามารถดำรงชีวิตใหม่ของเขาได้โดยปราศจากการกระทำผิดอีกและมีความรับผิดชอบต่อสังคม” (ธานี วรภัทร์, 2558) เรือนจำจึงเปลี่ยนบทบาทมาเป็น “สถานที่พัฒนาทุนมนุษย์” ระยะเวลาในเรือนจำจึงเป็น “เวลาทอง” ของผู้กระทำความผิดและสังคม ในการพัฒนาทุนมนุษย์ของเขาให้เพิ่มขึ้น ทั้งทางสุขภาพร่างกาย จิตใจ ความรู้ความสามารถ หลักธรรม และพฤติกรรม (ธานี วรภัทร์, 2560) สำหรับเวลาที่บุคคลต้องถูกบังคับโทษจำคุกจึงเป็นเวลาที่มอบคุณค่าต่อการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์อย่างยั่งยืน

เรื่องของ “เวลา” ในการดำรงชีวิตในเรือนจำ 1 วัน มี 24 ชั่วโมง โดยปกติคนทั่วไปมักจะนอนประมาณ 7 ชั่วโมง เป็นการหลับที่มีความสุข เป็นสภาวะทางร่างกายที่แข็งแรงเป็นปกติสุข และส่งเสริมกับสุขภาพจิตที่ดีด้วย เช่นเดียวกันกับผู้ต้องขัง ในด้านสภาวะของจิตจี้ร่างกาย ปัญญา จะถูกปลูกฝังและพัฒนาให้ดีขึ้นย่อมต้องอยู่ภายใต้การบังคับโทษที่ผู้ต้องขังมี

สุขภาพอนามัยที่แข็งแรงสมบูรณ์ด้วยเช่นกัน การที่ต้องขังมีสุขภาพจิตที่ดีสภาพร่างกายที่แข็งแรงย่อมนำไปสู่การพัฒนาสติปัญญา ความรู้ คุณธรรมจริยธรรมที่ดีได้ตามเป้าหมาย

สำหรับเวลาชีวิตผู้ต้องขัง 16 ชั่วโมงในเรือนนอนลูกกรง กับ 8 ชั่วโมงในกำแพงลวดหนาม หากพิจารณาจากกิจวัตรประจำวันดังกล่าวนี้ซึ่งเป็นเวลาที่ใกล้เคียงกันเกือบทุกแห่ง เว้นแต่บางแดนที่มีกิจกรรมพิเศษ หากอ่านผ่านๆ ก็จะไม่คิดติดใจอะไร แต่ถ้าตั้งข้อสังเกตจะพบว่าผู้ต้องขังต้องลงจากเรือนนอน เวลา 6.30 น. และถูกส่งขึ้นเรือนนอน ในเวลา 16.00 น. แสดงว่าใน 1 วัน มี 24 ชั่วโมง อยู่ภายนอกเรือนนอนเพียงประมาณ 8 ชั่วโมง ในที่กว้างๆ หรือได้ดูเรือนนอน ภายในกำแพงลวดหนาม และต้องใช้ชีวิตอยู่ในเรือนนอนลูกกรงเหล็กล้านถึงประมาณ 16 ชั่วโมง อย่างนี้แทบจะทุกวัน

สภาพ “เรือนนอน” คือ ห้องลูกกรงเหล็ก มีที่ขยับถ่าย ที่ขยับถ่ายนั้นไม่มีฝากั้นส่วนบน ปิดกั้นเฉพาะส่วนล่าง ทุกคนในห้องนอนเดียวกันก็ต้องดมกลิ่นเพื่อนกันไปทั่วทั้งห้องนอนทุกคน การนอนเป็นแบบนอนรวม เรียงแถวต่อกัน โดยเฉพาะสภาพของการหลับนอนในเรือนจำของประเทศไทยที่อยู่ในสภาพเกินความจุ ผู้ต้องขังล้นเรือนจำ จึงมีลักษณะแออัดยัดเยียดกันในการนอนอย่างปฏิเสธไม่ได้

เมื่อพิจารณา “เวลาในการพัฒนาผู้ต้องขัง” ตามกิจวัตรประจำวัน จะเห็นว่ามีในช่วงเช้าเวลา 9.00-11.45 น. ในการทำงานและฝึกวิชาชีพในโรงงาน ให้เวลาจำนวน 2.45 ชั่วโมง ช่วงบ่ายเวลา 13.00-14.30 น. ทำงานและฝึกอาชีพในโรงงาน ให้เวลา 1.30 ชั่วโมง ซึ่งทั้ง 2 ช่วงเวลาแสดงให้เห็นว่าเราให้เวลากับการพัฒนาผู้ต้องขังน้อยมาก เมื่อเทียบกับระยะเวลา 16 ชั่วโมง ที่ผู้ต้องขังถูกส่งขึ้นในเรือนนอนลูกกรงเหล็ก

อะไรบ้างที่น่าจะเกิดขึ้นในเวลา 16 ชั่วโมง ในเรือนนอนลูกกรงเหล็ก คงต้องพิจารณาเรื่องของสุขภาพอนามัย พบว่า การเอาคนไปขังไว้ในเรือนนอนลูกกรงเหล็ก ตั้งแต่ 16.00 น. นาฬิกาเป็นการทำลายสุขภาพอนามัยส่วนบุคคลอย่างมาก โดยเฉพาะในช่วงหน้าร้อน เนื่องจากประเทศไทยมีปัญหาผู้ต้องขังล้นเรือนจำ (ธานี วรภัทร์, 2560) ความแออัดยัดเยียดย่อมส่งผลต่อ สุขภาพจิต และสุขภาพกาย โอกาสของการแพร่ระบาดของโรคติดต่อต่างๆ เกิดขึ้นได้ง่ายมาก

สุขภาพอนามัยในการนอนหลับ ย่อมไม่เป็นไปตามแบบของสภาพของคนภายนอกทั่วไป และถูกทำลายสิทธิในความเป็นส่วนตัวไปโดยสิ้นเชิง จนกว่าจะพ้นโทษ ความปกติของมนุษย์ทั่วไปในการหลับนอนอย่างดีย่อมสูญเสียไป

การขึ้นเรือนนอนเร็วเช่นนี้ ยังกระทบต่อระบบการกินอาหารของบุคคลด้วย กล่าวคือ ตามตารางเวลากิจวัตรประจำวันของผู้ต้องขังจะรับประทานอาหาร 3 มื้อ ตามเวลาดังต่อไปนี้

08.30 รับประทานอาหารเช้า

12.00 รับประทานอาหารกลางวัน

15.00 รับประทานอาหารเย็น

จะเห็นได้ว่าผู้ต้องขังรับประทานอาหารเช้าเร็วมากและเป็นช่วงใกล้เวลากับมื้อเที่ยงวัน คือ เวลา 15.00 น. ผู้ต้องขังจะได้ทานอาหารอีกครั้งคือ 8.30 น. ทั้งระยะห่างกันถึง 17 ชั่วโมงย่อมมีผลกระทบต่อสุขภาพทางร่างกาย ภาวะอาหาร ลำไส้ และทางโภชนาการอย่างแน่นอน

กรณีเรือนจำหญิงที่มีเด็กติดมากับผู้ต้องขัง แม้ก็ต้องเอาลูกมานอนด้วยในเรือนนอน ลูกกรงเหล็ก เด็กเล็กๆเกิดมาใหม่ๆต้องมาติดคุกอยู่ด้วยทั้งๆ ที่เขาเป็นผู้บริสุทธิ์ ซ้ำยังเป็นพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมกับการเลี้ยงดูเด็กๆ ไม่มีความปลอดภัยเกี่ยวกับโรคติดต่อ คุณภาพของอากาศ การถ่ายเท และบรรยากาศการนอนรวมกันอย่างแออัดยัดเยียดด้วย

โรคติดต่อที่มักจะพบในเรือนจำ เช่น ระบบทางเดินอาหาร วัณโรค ภูมิคุ้มกันบกพร่อง (HIV) โรคผิวหนัง ระบบทางเดินหายใจ ฯลฯ

กิจกรรมในวัฒนธรรมคุก จากการที่กำหนดให้ผู้ต้องขังขึ้นเรือนนอนเร็วมีผลต่อการสร้างปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้ต้องขังที่นอนในห้องเดียวกัน เมื่อมีเวลามากก็จะมีกิจกรรมในเรือนนอนเกิดขึ้นมากมาย เช่น การสีกตามผิวหนัง การพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน การเล่นการพนัน และอาจเกิดการคุกคามและล่วงละเมิดทางเพศ แม้ว่าการจำคุกจะแยกเพศก็ตาม

ความขัดแย้ง ในเวลา 16 ชั่วโมง อาจเกิดขึ้นได้แน่นอน โดยเฉพาะพื้นที่นอนที่จำกัด พฤติกรรมการนอนที่แตกต่างกัน บางคนหลับง่าย บางคนหลับยากบางคนนอนกรนเสียงดัง

โอกาสของการทะเลาะวิวาทกันย่อมเกิดขึ้นได้เสมอในช่วงเวลาที่ยาวนาน ในพื้นที่จำกัด และบรรยากาศที่กดดัน

การเปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาสในการเรียนรู้และปรับพฤติกรรม เมื่อเวลาในเรือนนอนมียาวนานถึง 16 ชั่วโมง เวลานอนจริงๆ อยู่ประมาณ 7-8 ชั่วโมง ถ้าเราเอาเวลาที่เหลืออีกประมาณ 7-8 ชั่วโมง มาทำกิจกรรมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและเพิ่มพูนความรู้ใดๆ เพื่อการบ่มเพาะผู้ต้องขังให้พูดดี คิดดี ทำดีได้ ก็จะได้ประโยชน์ในเชิงพัฒนาผู้ต้องโทษได้อีกมากมาย โดยเฉพาะการดำเนินการสื่อสารเรียนรู้ผ่านระบบดิจิทัลออนไลน์เข้าไปในเรือนนอน

ในเรือนจำที่สามารถจำแนกผู้ต้องขังออกแต่ละเรือนนอนเป็นกลุ่มๆ ได้ก็จะเป็นระบบที่ดี เช่น กลุ่มเรียนหนังสือ ฝึกอาชีพ กลุ่มฝึกทักษะทางธุรกิจ การวางแผนธุรกิจ ตลอดทั้งกลุ่มสูงวัยที่ต้องการความบันเทิงและเรียนรู้เรื่องสุขภาพ เป็นต้น

พอทราบมาว่าเหตุผลที่ขึ้นเรือนนอนเร็วเพราะให้ความสำคัญกับความมั่นคงและความปลอดภัย โดยเฉพาะการป้องกันการหลบหนี คำมีดแล้วดูเลยาก เมื่อเรายังคิดและทำตามวิธีการอย่างนี้อยู่ การพัฒนาผู้ต้องขังจึงต้องทำให้เกิดขึ้นในเรือนนอนได้ด้วย

กล่าวได้ว่าเวลาในการติดคุกเป็นเวลาทองของการ Start up ชีวิตใหม่ ด้วยเหตุการดำรงชีวิตแบบเดิมๆ ต้องถูกหยุดลง และต้องมารับโทษจำคุก หลายคนคิดว่าทุกสิ่งทุกอย่างจบสิ้นกันแล้วชีวิตคนติดคุก แต่ในความเป็นจริงหาเป็นเช่นนั้นไม่ กลับเป็นเวลาที่มีประโยชน์มากของคนๆ นั้น ที่ต้องมานั่งทบทวนพฤติกรรม การดำรงชีวิตของตนเอง ความรู้ผิดชอบชั่วดีของตนเองที่ผ่านมา ชีวิตยังคงต้องเดินต่อไปในเรือนจำทัณฑสถาน จะต้องทำอะไร พัฒนาอะไร เพื่อเป้าหมายภายหลังการพ้นโทษ เวลาติดคุกจึงถือเป็น “เวลาแห่งการซ่อมใหญ่ให้กับชีวิต” ก่อนการออกไปเผชิญกับโลกแห่งชีวิตจริงอีกครั้ง ทำให้ผู้ต้องขังได้ตระหนักถึงการเตรียมพร้อมจึงต้องทำอะไรหลายๆ อย่าง เพื่อการมีชีวิตใหม่อีกครั้ง เช่น ทักษะพื้นฐานต่างๆ ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ การคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ ความรู้ทางเทคโนโลยีดิจิทัลที่สำคัญกับชีวิต เช่น การทำระบบการขายสินค้าออนไลน์ เป็นต้น รวมตลอดถึงการเรียนในหลักสูตรต่างๆ ที่สนใจและนำไปใช้ได้ภายหลังการพ้นโทษ

มีคำกล่าวว่า “คุณมาจากไหนไม่สำคัญ สำคัญว่าคุณจะไปไหน” ยังเป็นแรงบันดาลใจให้หลายๆ คนที่ต้องโทษจำคุกอยู่ การกำหนดเป้าหมายในอนาคตจึงสำคัญ การเพิ่มทักษะรอบด้านให้ผู้ต้องขังจึงต้องทำให้เกิดขึ้นให้สอดคล้องกัน “รูปแบบการดำรงชีวิตในเรือนจำทัณฑสถาน” ที่ฝึกฝนผู้ต้องขังได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคุ้มค่ากับเวลาที่ต้องมาติดคุก และเงินภาครัฐที่ต้องใช้จ่ายมาดูแลผู้ต้องขัง ซึ่งเป็นเงินจากเงินภาษีของคนทั้งประเทศ ยกตัวอย่างกิจกรรมในเรือนนอน

1.ดนตรีบำบัด เสียงดนตรีเป็นสุนทรียที่ทำให้นักขมีสมาธิและมีจิตใจที่ดีมีผลในทางสุขภาพจิต สุขภาพกาย วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเปิดเพลงบรรเลง หรือแบบมีผู้ร้องในเรือนนอนในช่วงที่ไม่มีกิจกรรมใดๆ ย่อมเกิดประโยชน์มาก หรือช่วงก่อนหลับ ประสาทการฟังทางหูในเรื่องของวิทยาศาสตร์การฟังนั้น เมื่อมีเสียงผ่านเข้าไปและผู้ฟังมีความสุนทรีย์ สบายใจ ย่อมสร้างระบบคิดในทางบวกได้ง่าย หล่อหลอมให้เกิดบุคลิกนิสัยที่ละเอียดอ่อน ผู้ต้องขังจะติดคุกอย่างมีความสุข

2.เกมส์เพิ่มทักษะการดำรงชีวิต บุคลากรในเรือนจำสามารถจัดเกมส์ผ่านสื่อโทรทัศน์ วงจรปิดในเรือนจำได้ เช่นเกมส์แข่งขันต่างๆ อาทิ ด้านภาษา ศัพท์ภาษาอังกฤษ ภาษาอื่นๆ การคำนวณ การตอบคำถามจากความรู้ประสบการณ์ของแต่ละบุคคล เกมส์แข่งขันตอบปัญหา ธรรมะ หรือการแข่งขันอื่นๆ เพื่อการสันติภาพ

3.การกระตุ้นบำบัดและพัฒนาความคิด ในเรือนจำบางแห่งได้เคยนำการตื่นในการบำบัดและพัฒนาความคิดเชิงบวกไปเปิดให้ผู้ต้องขังดูในเรือนนอน ซึ่งเนื้อหาสอดแทรกความคิด ความเห็น เหตุผล และธรรมะ เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้สูงมาก ผู้ต้องขังจะได้องค์ความรู้ใหม่ๆ เพิ่มขึ้นทุกวัน ยกตัวอย่างเช่น “การตื่นจิตตนคร” ผู้ดูแล้วเห็นภาพเคลื่อนไหว หูได้ยิน จึงเกิดการเรียนรู้ การรับรู้เข้าสู่ระบบสมองส่วนความจำ ส่วนความคิดวิเคราะห์ และถูกบันทึก ข้อมูลไว้ในสมองส่วนความจำ

4.การรับรู้เรื่องราวสถานการณ์ปัจจุบัน เป็นการใช้ดูให้ฟังสื่อสารคดีที่เป็นประโยชน์ ต่างๆ สารคดีที่ให้ตระหนักถึงการดำรงชีวิตที่ต้องอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องชอบธรรม ความรับผิดชอบต่อคนอื่นและสังคม หรือเรื่องราวของการพัฒนาความก้าวหน้าต่างๆ ใน ประเทศและต่างประเทศ เป็นต้น

5.การพัฒนาจิตใจ การปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาผ่านเครือข่ายต่างๆ ตามเวลาที่ เหมาะสม

6.กิจกรรมบันเทิง เพื่อความสนุกสนานและการผ่อนคลายผู้ต้องขังในเรือนจำ

ในการสร้างระบบสื่อในรูปแบบต่างๆ กรมราชทัณฑ์ควรมีการจัดทำสื่อเผยแพร่ใน ระบบดิจิทัล เพื่อการประสานงานกับผู้ต้องขังทั่วประเทศ และจัดรายการต่างๆ ตามที่ได้กล่าว มาแล้ว ให้ความรู้ในเรื่องกฎหมายต่างๆ ของเรือนจำทัณฑสถาน การอธิบายสิทธิและประโยชน์ ต่างๆ ของผู้ต้องขัง ให้คำแนะนำในเรื่องต่างๆ ตลอดทั้งสื่อสารในเรื่องที่สำคัญเพื่อให้ผู้ต้องขังได้ ทราบสถานการณ์ที่เป็นปัจจุบันและความเปลี่ยนแปลงของโลกภายนอกได้ ตลอดทั้งการจัดการ อบรมระยะสั้นในเรื่องต่างๆ ตามความต้องการของผู้ต้องขังเป็นกลุ่มๆ

ในแต่ละเรือนจำอาจจัดให้มีการจัดทำสื่อเรื่องต่างๆ เพื่อเปิดให้ผู้ต้องขังได้ดูและเรียนรู้ ผ่านสื่อดิจิทัลเหล่านี้ ในเวลาที่ต้องขึ้นเรือนนอนแต่ยังไม่หลับสลบกับการปฏิบัติจริงในช่วง กลางวันที่มีเวลาฝึกปฏิบัติได้ไม่มากนัก อย่างนี้ น่าจะเกิดผลดีในการเรียนรู้และการพัฒนาได้ มาก

การเพิ่มทุนมนุษย์ให้ผู้ต้องโทษคือการพัฒนาพลเมืองเพื่อความยั่งยืน การพัฒนาอย่าง ยั่งยืน (Sustainable Development Gold) จะเกิดขึ้นและบรรลุเป้าหมายต้องเริ่มจากการ

พัฒนา “ทุนมนุษย์” รัฐจะเพิ่มคุณค่าเพิ่มให้กับ “พลเมือง” อย่างไร สำหรับความเป็นพลเมืองดีของชาตินั้น คำว่า “พลเมือง” หมายความว่า กำลังของเมือง กำลังของเมืองใดดี ก็เพราะเมืองนั้นมีคนดี เมืองใดมีคนดี เมืองนั้นต้องมีการศึกษาดีมาก่อน (ไสว สุทธิพิทักษ์, 2552) จึงเกิดการพัฒนาก็ได้ “คนดีเมืองก็เจริญรุ่งเรือง”

การสร้างสำนึกพลเมือง จึงต้องสร้างจาก 3 ฐาน คือ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และเจตคติ (Dispositions) ของคนในชาติในด้านการพัฒนาคุณภาพของ “ทุนมนุษย์” ที่ดี

การเพิ่มทุนมนุษย์กระทำโดยการทำให้พลเมืองมี สุขภาพกาย สุขภาพจิต และความรู้ความสามารถ ตลอดทั้งมี “หลักธรรม” ในการดำเนินชีวิตอย่างสมบูรณ์

การนำมาใช้ในประเทศไทยนั้น ถ้าจะให้เกิดความเป็นจริงอย่างเป็นรูปธรรมต้องมีการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ เป้าหมายเรื่องนี้ที่ชัดเจน และการปรับแก้ไขกฎหมาย ได้แก่ พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2560 และกฎระเบียบต่างๆที่เกี่ยวข้อง ตลอดทั้งการสร้างสื่อดิจิทัลและนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ งบประมาณจึงเป็นอีกส่วนหนึ่งที่สำคัญในการทำให้กิจกรรมนี้มีผลสำเร็จได้จริง

สรุป

การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้กับเรือนจำ ช่วยแก้ปัญหาของความแออัดยัดเยียด ค่าใช้จ่ายสูง และอัตราการกระทำผิดซ้ำได้ ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลใหม่ๆ ด้วยการสนับสนุนจากเทคโนโลยีดิจิทัล เรือนจำมิได้มีบทบาทหน้าที่เพียงแค่การไม่ใช้แค่ลงโทษผู้กระทำความผิดเท่านั้น แต่ยังต้องให้การฝึกอบรมและการสนับสนุนสิ่งที่จำเป็นแก่พวกเขาเพื่อสร้างชีวิตที่ดีขึ้นเมื่อพ้นโทษ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ทำให้เกิดการเรียนรู้มากขึ้นให้กับเจ้าหน้าที่ และสถานที่สำหรับการเรียนรู้และการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ต้องขังที่ดีขึ้น elli ต่อสังคมที่ปลอดภัยยิ่งขึ้น และน่าจะทำให้ผู้ต้องขังรู้สึกสะดวกในการดำรงชีวิตในเรือนจำได้มากขึ้นและมีความรู้ในการใช้เทคโนโลยีได้เท่าๆกันกับในโลกภายนอก การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลกับระบบเรือนจำเป็นการปฏิบัติความคิดและการบริหารจัดการเรือนจำที่สำคัญในการบริหารจัดการที่เหมาะสมไม่เพียงแต่เทคโนโลยีจะช่วยให้ผู้กระทำผิดออกจากเรือนจำได้มากขึ้น แต่ยังกำหนดรูปแบบใหม่ของเรือนจำอีกด้วย ตามสภาพความจริงหนึ่งก็คือ นักโทษส่วนใหญ่จะกลับเข้าสู่สังคม การฟื้นฟูไม่ใช่แค่การลงโทษ ต้องเป็นเป้าหมายหลักของการจำคุก เมื่อ

คำนึงถึงสิ่งนี้ เรือนจำสามารถทำอะไรได้บ้างเพื่อเพิ่มโอกาสในการติดต่อสื่อสารหรือเรียนรู้นอกกำแพงเรือนจำของผู้ต้องขังให้เกิดขึ้นได้ ได้ใกล้ชิดกับครอบครัวและคนรักได้มากขึ้นอย่างมี “ความเป็นมนุษย์” ที่มีมนุษยธรรมตามหลักสิทธิมนุษยชน ในเวลาที่ต้องขังขึ้นเรือนนอนแล้ว และเป็นช่วงก่อนนอนจริง ควรมีการจัดกิจกรรมในหลากหลายรูปแบบเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง จะทำให้เกิดการเรียนรู้ ความรู้ความเข้าใจ และพัฒนาจิตใจ และพฤติกรรม โดยการใช้เวลาอย่างคุ้มค่า ลดโอกาสการซึมซับความคิดและพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของผู้ต้องขัง ด้วยกันเองได้ด้วย ด้วยวิธีการต่างๆ โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลรูปแบบต่างๆ ที่ทันสมัย อันเป็นการส่งเสริมสุขภาพจิตสุขภาพกายและการแนะนำแนะแนวในเรื่องต่างๆ ให้ผู้ต้องขัง อย่างเป็นระบบต่อเนื่องด้วย อันสามารถประเมินผลการรับรู้ของผู้ต้องขังและทดสอบความรู้ และความเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมได้

ข้อเสนอแนะ

การแก้ไขพฤติกรรมผู้ต้องขังด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลในช่วงเวลาที่อยู่ในเรือนนอน มีข้อเสนอแนะในการนำมาใช้ในประเทศไทย กล่าวคือ

- 1.การบริการจัดการ ระดับกระทรวงหรือระดับกรม ต้องมีการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ เป้าหมายแผนปฏิบัติการเฉพาะเรื่องนี้ที่ชัดเจน
- 2.กฎหมาย ต้องมีการปรับแก้ไขกฎหมาย ได้แก่ พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2560 และกฎระเบียบต่างๆที่เกี่ยวข้อง
3. การผลิตสื่อดิจิทัลที่เหมาะสมในช่วงเวลาผู้ต้องขังขึ้นเรือนนอน ตลอดทั้งการสร้างสื่อดิจิทัลและนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพตามชนิด ประเภท และปริมาณที่เหมาะสม
- 4.จัดสรรงบประมาณจึงเป็นอีกส่วนหนึ่งที่สำคัญในการทำให้กิจกรรมนี้มีผลสำเร็จได้จริง

เอกสารอ้างอิง

- ไสว สุทธิพิทักษ์. (2552). การเมืองกับการศึกษา. บันทึกรายการระดับบัณฑิตศึกษา, 2.
- ธานี วรภัทร์. (2558). กฎหมายว่าด้วยการบังคับโทษจำคุก. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: วิทยุชน.

ธานี วรภัทร์. (2560). ผู้ต้องขังเป็นศูนย์กลาง. วารสารกำลังใจ สำนักกิจการในพระตำริพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา, 5(4), 32-37.

Anup Maheshwari. (2019). Digital Transformation. New Jersey, USA: Wiley.

Palmer, et al. (2020). Evaluation of digital Technology in Prisons. London: Ministry of Justice.

Pia Puolakka. (2021, July 6). Towards digitalisation of prisons: Finland's Smart Prison Project. Retrieved from Penal Reform International (PRI): <https://www.penalreform.org/blog/towards-digitalisation-of-prisons-finlands-smart-prison-project/>

Sajith Karikkandathi. (2016, October 30). Digital Technology and the Prison of the Future. Retrieved from Microsoft New Center Middle East & Africa: <https://news.microsoft.com/en-xm/2016/10/30/digital-technology-and-the-prison-of-the-future/>

The Centre for Social Justice. (2021). DIGITAL TECHNOLOGY IN PRISONS
Unlocking relationships. learning and skills in UK prisons.

การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวผู้ต้องโทษยาเสพติด ของประเทศญี่ปุ่น*

PREPARATIONS FOR THE RELEASE OF DRUG CONVICTS IN JAPAN

พลอยลดา เพชรศิริ

Ploylada Petsiri

สำนักงานกฎหมายบีไอจี ลอว์ แอนด์ พาร์ทเนอร์ส

B.I.G. LAW AND PARTNERS, Thailand

E-mail: Ployladapetsiri1@gmail.com

บทคัดย่อ

ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นพฤติกรรมการกระทำผิดที่มีโอกาสกระทำผิดซ้ำได้ง่าย เพราะการเสพติด พฤติกรรมหรือการเสพติดตัวสารเสพติดเป็นปัจจัยสำคัญ นอกจากนั้นสำหรับผู้ผลิตผู้ค้า ไม่ว่ารายใหญ่หรือรายย่อย เมื่อพ้นโทษก็มักจะหวนกลับมากระทำความผิดซ้ำอีก เพราะรายได้จากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดค่อนข้างสูงมาก จึงส่งผลต่อการกระทำ ความผิดซ้ำหลายครั้ง ข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นปัญหาของประเทศต่างๆ โดยเฉพาะประเทศไทยที่กำลังประสบปัญหานี้อยู่ การกระทำความผิดซ้ำมากขึ้นส่งผลต่อสภาพความเป็นอยู่ในเรือนจำของผู้ต้องขัง นอกจากนั้นด้วยลักษณะของความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเองและรายได้ที่สูง ทำให้เกิดผู้เสพ ผู้ผลิต ผู้ค้ารายย่อย รายใหญ่ คนใหม่ๆ เกิดขึ้นเพิ่มจำนวนมากขึ้นเป็นปรากฏการณ์เชิงประจักษ์ตามมาอีกมากเช่นกัน การเพิ่มขึ้นของผู้กระทำความผิดที่ถูกจับกุมและดำเนินคดี โดยในที่สุดก็มักจะพิพากษาให้ลงโทษจำคุก โทษจำคุกจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญต่อการลงโทษ และการพัฒนาผู้ต้องโทษเพื่อเตรียมการพร้อมก่อนปล่อย กล่าวคือ การแก้ไขจิตใจ ความคิด ภูมิคุ้มกันยาเสพติด พฤติกรรม เพื่อการคืนคนดีออกสู่สังคม และการลดการกระทำความผิดซ้ำ การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวผู้ต้องโทษยาเสพติดจึงเป็นภารกิจสำคัญของการบังคับโทษ จำคุก จากการศึกษาการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวผู้ต้องโทษยาเสพติดของประเทศญี่ปุ่น พบว่า มีลักษณะพิเศษน่าสนใจกล่าวคือ ศาลนอกจากการลงโทษแล้วจะมีบทบาทในการ กำหนดประเภทเรือนจำ ในกระบวนการต่างๆ ในเรือนจำจะมีโปรแกรมพัฒนาผู้ต้องขังที่กระทำ

* Received 01 August 2022; Revised 17 August 2022; Accepted 21 August 2022

ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหลากหลาย เช่น การให้การศึกษา การอบรมพิเศษ การฝึกอาชีพ การบำบัดรักษาอาการเสพติด อันเป็นสิ่งบ่งชี้ถึงการที่น่าจะลดการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซ้ำอีกได้ในระดับน่าพึงพอใจ

คำสำคัญ: การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย, ผู้ต้องโทษ, ยาเสพติด

Abstract

Drug offenses It is an offending behavior that has the potential to repeat the same offense easily. because of addiction Behavior or drug addiction is an important factor. In addition, for manufacturers, traders whether large or small When they are released from punishment, they often come back to commit the same offense again. Because the income from drug-related offenses is quite high. affecting the repeat offenses many times. Such facts are a problem of many countries. especially Thailand that is facing this problem. More repeat offences affect inmates' living conditions in prisons. In addition, due to the nature of drug offenses and high income resulting in the emergence of new addicts, producers, small traders, large numbers of empirical phenomena as well rise of offenders who are eventually arrested and prosecuted are often sentenced to imprisonment. Imprisonment is therefore an important tool for punishment and development of prisoners to prepare for release, namely, mental correction, thought, drug immunity, and behavior for the return of good people to society. and reducing recidivism Preparation before the release of drug convicts Therefore, it is an important task of enforcing prison sentences from education and preparation before the release of drug offenders. of Japan found There is a special feature that is interesting. The court, in addition to the punishment, plays a role in determining the type of prison. in various processes prisons there are various drug-related development programs for inmates, such as education, special training, vocational training, addiction treatment. This indicates that the recidivism of drug-related offenses is likely to be reduced to a satisfactory level.

Keywords: Preparation Before Release, Prisoners, Drugs

บทนำ

กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศญี่ปุ่น เคยประสบปัญหาเกี่ยวกับการบังคับโทษในอดีตเช่นเดียวกับหลายๆ ประเทศในภูมิภาคเอเชีย (UNAFEI, 1982) แต่ต่อมาญี่ปุ่นกลับเป็นประเทศหนึ่งที่สามารถประสบความสำเร็จในการดำเนินการจัดการเกี่ยวกับปัญหายาเสพติด การจัดการได้เป็นอย่างดีเกี่ยวกับการบังคับโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งหมายถึงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดด้วยเป็นสำคัญ เช่นเดียวกับอีกหลายประเทศที่สามารถสำเร็จในเรื่องนี้ (Cheryl J. and Francis T., 2015) ซึ่งหมายถึงประเทศต่างๆ ในภาคพื้นยุโรปด้วย (EMCDDA, 2022)ซึ่งบทความนี้จะได้นำเสนอเกี่ยวกับนโยบายการจัดการกับปัญหายาเสพติด และกระบวนการยุติธรรมทางอาญา การแก้ไขฟื้นฟูช่วยเหลือผู้กระทำความผิดกฎหมายให้คืนสู่สภาพปกติของประเทศญี่ปุ่น (Ministry of Justice Japan, 1998) ที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ตามลำดับต่อไปนี้

นโยบายในการจัดการกับปัญหายาเสพติด

การจัดการเกี่ยวกับปัญหายาเสพติด ประเทศญี่ปุ่น ประสบปัญหายาเสพติดที่เพิ่มขึ้น การใช้ฝิ่น กัญชา แอมเฟตามีน โคเคน วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท เป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น แนวนโยบายเกี่ยวกับยาเสพติดจึงแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

ภาพที่ 1 แสดงนโยบายการจัดการกับปัญหายาเสพติดของประเทศญี่ปุ่น

1.การป้องกัน (Prevention) โดยความร่วมมือของภาครัฐและภาคสังคม (NGO) สร้างความเข้มแข็งในการป้องกันปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด โดยมีศูนย์ป้องกันยาเสพติด (Drug Abuse Prevention Center) มีมาตรการเชิงป้องกันอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน การให้การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด และส่งเสริมสวัสดิการการดำรงชีวิตให้กับบุคคลกลุ่มนี้ มีการผลิตสื่อในรูปแบบต่างๆ เพื่อรณรงค์ให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องกับนักเรียน นักศึกษา และประชาชน เกี่ยวกับอันตรายของยาเสพติดที่มีต่อร่างกาย ผลกระทบความเสียหายที่มีต่อสังคม นอกจากนั้นยังจัดให้มีเจ้าหน้าที่และอาสาสมัครป้องกันยาเสพติด ช่วยเผยแพร่ข้อมูลที่ต้องการผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ตลอดทั้งการใช้สื่อมวลชนร่วมประชาสัมพันธ์ และความร่วมมือในระหว่างประเทศด้วย

2.การบำบัดรักษา แยกเป็น 2 ลักษณะคือ

2.1 การบังคับบำบัดรักษา เป็นไปตามกฎหมายควบคุมยาเสพติด (Narcotic Control Law)

2.2 การบำบัดรักษาด้วยความสมัครใจ ตามกฎหมายควบคุมสารกระตุ้น (The Stimulant Control) กฎหมายวัตถุมีพิษและให้โทษ (The Poisonous and Deleterious Substance Laws) สารเสพติดประเภท ยาบ้าและสารระเหย โดยผู้ติดยาต้องแสดงตนและประวัติของตนต่อแพทย์

3.การดำเนินคดี เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยเฉพาะผู้ผลิต ผู้ค้า นำเข้าส่งออก รับขน เป็นต้น

กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดที่สำคัญ ได้แก่ 1.กฎหมายควบคุมยาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท (The Narcotics and Psychotropic Control Law) 2.กฎหมายควบคุมกัญชา (Cannabis Control Law) 3.กฎหมายฝิ่น (Opium Law) 4.กฎหมายควบคุมสารกระตุ้น (Stimulants Control Law) 5.กฎหมายพิเศษควบคุมยาเสพติด (Narcotics Special Law) 6. Law concerning Special Provisions for the Narcotics and Psychotropic Control Law etc. and Other Matters for the Prevention of Activities Encouraging Illicit Conducts and Other Activities Involving Controlled Substances through International Cooperationเป็นกฎหมายกลางเพื่อประสานกฎหมาย 6 ฉบับในการประสานงานระหว่างประเทศ

จากกฎหมายดังกล่าวเพื่อให้เกิดการควบคุมการนำเข้า ส่งออก ผลิต ยาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ตำรวจมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดียาเสพติด การบังคับใช้กฎหมายอย่างเด็ดขาดและรุนแรง

จากการศึกษาในส่วนนี้พบว่า ญี่ปุ่นนำมาตรการการบำบัดรักษามาใช้กับผู้เสพ เป็นมาตรการทางปกครองเพื่อการควบคุม บำบัดฟื้นฟูสุขภาพอนามัยของผู้เสพยา แทนการดำเนินคดีโดยกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ข้อมูลบุคคลจากกระบวนการยุติธรรมต้นทาง

พนักงานอัยการในประเทศญี่ปุ่นปฏิบัติภารกิจหลัก 4 ประการคือการสืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดคดีอาญา โดยสอบผู้ต้องหา สอบคำพยาน และพิจารณาพยานเอกสารและพยานวัตถุที่รวบรวมมาโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ การพิจารณาวินิจฉัยสั่งคดีว่าควรฟ้องผู้ต้องหาหรือไม่ การฟ้องคดีและการควบคุมตรวจสอบการบังคับตามคำพิพากษาของศาล (คณิต อนุสร และคณะ, 2553) และเป็นเจ้าพนักงานบังคับคดีอาญา

พนักงานอัยการมีคำสั่งในคดีทุกคดีที่รับมา และพิจารณาสั่งฟ้องคดีเป็นส่วนใหญ่ โดยสั่งไม่ฟ้องเป็นปริมาณคดีที่น้อยมาก จึงทำให้เห็นว่าตำรวจทำสำนวนการสอบสวนได้ดี เพราะมีพยานและหลักฐานที่เพียงพอที่ทำให้อัยการเห็นว่าคดีมีมูล และ สั่งฟ้องคดีในที่สุด

การทำงานของตำรวจในการแสวงหาข้อเท็จจริงของการกระทำความผิดอาญา และข้อมูลบุคคลของผู้กระทำความผิดมีความละเอียดรอบคอบมาก ทำให้ความผิดพลาดในการสั่งคดีของพนักงานอัยการแทบจะไม่มีผิดพลาดเลย ประวัติบุคคลจากแฟ้มประวัติในคดีของตำรวจจะถูกส่งผ่านไปสู่การพิจารณาพิพากษาคดี และส่งไปยังงานราชทัณฑ์เพื่อเป็นพื้นฐานในการแก้ไขฟื้นฟูและบำบัด ตลอดทั้งการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยที่มีประสิทธิภาพ

การจัดการกับผู้ต้องขังคดียาเสพติด

เมื่อศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว ในชั้นงานบังคับโทษจะจำแนกลักษณะผู้ต้องขังจากฐานข้อมูลที่ได้รับมาจากกระบวนการยุติธรรมต้นทาง เกี่ยวกับยาเสพติดจะแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

3.1 พวกเสพ ครอบครองเพื่อเสพ ซื้อขายเพื่อเสพ ซึ่งเป็นความผิดอาญา ตลอดทั้งความผิดอื่นๆ ที่เกี่ยวกับยาเสพติด เช่น ผู้ผลิต ผู้จำหน่าย แต่เสพติดด้วย และข้อมูลทางการแพทย์ระบุว่า เป็นผู้ใช้ยาเสพติดหรือเป็นผู้ติดยาเสพติด กลุ่มนี้จะถูกนำไปบำบัดรักษาก่อนด้วย

วิทยาการทางแพทย์ที่ถูกต้อง จึงจะนำไปสู่การทำแผนบังคับโทษเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวกลับสู่สังคม

3.1 กลุ่มผลิต จำหน่าย นำเข้า ส่งออก ขนส่ง ฯลฯ ที่ไม่มีการเสพติดยาใดๆ เลย จะถูกนำไปสู่มาตรการการออกแบบทำแผนบังคับโทษรายบุคคล กลุ่มนี้เข้าสู่กระบวนการแก้ไขฟื้นฟูปรับเปลี่ยนนิสัยได้ทันที

การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว

ในญี่ปุ่นมีแนวคิดในการฟื้นฟูแก้ไขพฤติกรรมผู้ต้องขัง มีการริเริ่มในยุคแรกๆ ก่อน 100 ปี ที่ผ่าน มา หน่วยงานทางอาญาได้ริเริ่มนำการการปรับปรุงพฤติกรรมของผู้ต้องขัง โดยมีการทำแผน ปรับพฤติกรรมผู้ต้องขัง ต่อมาในช่วงก่อน ค.ศ.1930 ได้ริเริ่มและส่งเสริมระบบการฟื้นฟูแก้ไข พฤติกรรมอย่างเป็นระบบ ในปัจจุบันได้พัฒนาจนเป็นที่ยอมรับว่าประสบความสำเร็จอย่างมาก ในวิธีการรวมทั้งหลักการพื้นฐานในวิธีการจำแนกหรือการจัดชั้นผู้ต้องขัง ในปี ค.ศ.1949 ประเทศญี่ปุ่นได้สร้างกลไกทางกฎหมายเป็นพิเศษขึ้นมาเพื่อใช้ในเรื่องนี้ กล่าวคือ มีการออก กฎหมายการแก้ไขฟื้นฟูนักโทษโดยเฉพาะ (The Offenders Rehabilitation Law 1949) ซึ่ง ต่อมา มีการแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมถูกต้องและมีประสิทธิภาพในทางปฏิบัติมากยิ่งขึ้น (UNAFEI, 2019) การจัดแบ่งประเภทเรือนจำ จะแยกเพศชายและเพศหญิง (Article 3 The Prison Law) ตามกฎหมายแบ่งเป็น 4 ประเภทคือ (Article 1 The Prison Law)

1. เรือนจำสำหรับนักโทษเด็ดขาดที่ศาลพิพากษามีเงื่อนไขให้ต้องทำงาน
2. เรือนจำสำหรับนักโทษเด็ดขาดที่ศาลพิพากษาไม่มีเงื่อนไขให้ต้องทำงาน
3. สถานที่กักขัง สำหรับผู้ที่ต้องคำพิพากษาให้ลงโทษกักขัง
4. สถานที่กักกัน สำหรับผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด ได้รับอนุญาตให้กักกัน

กักตัวไว้ตามอำนาจการจับกุมและผู้พิพากษาให้ลงโทษประหารชีวิต

การเอาตัวบุคคลเข้าเรือนจำและการใช้ชีวิตในเรือนจำ การที่จะนำบุคคลใดเข้ารับโทษจำคุกในเรือนจำ ต้องมีการตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องในการส่งบุคคลนั้นสู่เรือนจำ และเมื่อ มีการตรวจสอบและยืนยันเอกสารนั้นจากศาล ตลอดทั้งข้อกำหนดต่างๆ ที่ให้ดำเนินการ รวมทั้งเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จึงจะนำบุคคลนั้นสู่เรือนจำ (Article 11 The Prison Law) ผู้ต้องขังต้องผ่านการตรวจร่างกายและต้องไม่มีโรคติดต่อ ถ้าพบว่ามีโรคติดต่อจะถูกส่งไปสถานที่อื่นเพื่อทำการรักษา ก่อน (Article 13,14 The Prison Law) เรือนจำจะจัดการ

ปฐมนิเทศผู้ต้องขังใหม่เพื่อแนะนำการใช้ชีวิตในเรือนจำ ระเบียบข้อบังคับและระบบของเรือนจำ

ผู้ต้องขังเป็นผู้หญิงอาจได้รับอนุญาตให้เลี้ยงลูกภายในเรือนจำได้ ในกรณีที่พิจารณาแล้วเห็นว่ามีความจำเป็น จนกระทั่งเด็กมีอายุครบ 1 ปี ซึ่งหมายถึงเด็กที่เกิดในเรือนจำด้วย (Article 11 The Prison Law)

ผู้ต้องขังอาจจะถูกขังเดี่ยวได้ เว้นแต่พิจารณาแล้วเห็นว่าไม่เหมาะสมในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเพราะสภาพจิตใจหรือสภาพร่างกาย

การอยู่ร่วมกันในเรือนจำของผู้ต้องโทษ พิจารณาจากลักษณะของการกระทำผิด ตลอดจนบุคลิกลักษณะของแต่ละบุคคล ประวัติการกระทำความผิด อายุของผู้ต้องขังที่อยู่ร่วมกัน เป็นสิ่งที่นำมาพิจารณาเพื่อจัดให้ผู้ต้องขังอยู่ในแดนต่างๆ ที่เหมาะสมภายในเรือนจำ (Article 16 The Prison Law) ผู้ต้องขังทุกคนจะได้รับการดูแลในเรื่องสุขอนามัย การรักษาพยาบาล การปฏิบัติกิจทางศาสนา (Article 18 The Prison Law)

การควบคุมและการรักษาความปลอดภัย กฎหมายได้กำหนดวิธีการยับยั้งและการระวังป้องกันผู้ต้องขังหลบหนี ซึ่งต้องเป็นไปตามวิธีการที่กฎหมายกำหนดให้เท่านั้น (Article 20 The Prison Law)

สิ่งจำเป็นได้แก่เครื่องนุ่งห่มที่นอนหมอนมุ้ง รัฐจะจัดสรรให้ในบางกรณี อาจอนุญาตให้จัดหาเองได้โดยใช้เงินส่วนตัวของผู้ต้องขัง ซึ่งจะมีคำสั่งประกาศโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม (Article 32, 33 The Prison Law)

มีการจัดหาอาหารและน้ำดื่มให้ผู้ต้องขังตามความต้องการของสุขภาพ อายุ ชนิดของงานที่ผู้ต้องขังทำ เป็นปัจจัยที่ใช้พิจารณาจัดทำให้ อาจมีการอนุญาตให้ผู้ต้องขังหาอาหารกินเองโดยค่าใช้จ่ายของผู้ต้องขังเอง นอกจากนั้นกฎหมายยังบัญญัติดูแลถึงการตัดผม หนวดเครา ความสะอาดของสถานที่ทำงาน ห้องขัง การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ มีการกำหนดมาตรการในการป้องกันโรคติดต่อของผู้ต้องขัง เช่น การฉีดวัคซีน การแยกผู้ต้องขังที่ป่วยเป็นโรคติดต่อออกจากหาก การรักษาพยาบาลจากแพทย์ผู้ต้องขังที่ป่วยอาจขออนุญาตแพทย์มารักษา โดยเฉพาะได้โดยค่าใช้จ่ายของผู้ต้องขัง การอนุญาตขึ้นอยู่กับแต่ละสถานการณ์ ผู้ต้องขังตั้งครรภ์ ผู้ต้องขังเป็นเด็ก ผู้ต้องขังที่อายุมาก ตลอดทั้งการดูแลรักษาในโรงพยาบาลเมื่อจำเป็น (Article 34-44 The Prison Law) ในแต่ละเรือนจำจะมีแผนกแพทย์ กรณีป่วยหนักจะถูกส่งตัวไปรักษาในเรือนจำพยาบาล

เรือนจำทุกแห่งต้องมีแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ประจำอยู่ทุกเรือนจำ และยังมีเรือนจำสำหรับผู้ต้องขังที่ป่วยซึ่งจะได้รับการดูแลรักษาพยาบาลเป็นพิเศษ นอกจากนั้นยังมีศูนย์การแพทย์ในเรือนจำขนาดใหญ่ให้บริการผู้ต้องขัง กรณีมีเหตุฉุกเฉินจำเป็นก็สามารถส่งตัวไปรักษาในโรงพยาบาลภายนอกเรือนจำ

ความก้าวหน้าในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังและระบบการจำแนก (UNAFEI, 2019) ใน ค.ศ.1934 มีการเริ่มใช้แผนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังอย่างเป็นรูปธรรม เป้าหมายต้องการกระตุ้นให้ผู้ต้องขังมีความพยายามในการฟื้นฟูแก้ไขพฤติกรรมร้ายด้วยตนเอง เป็นการปรับปรุงตัวด้วยตัวเองเพื่อใช้ชีวิตปกติในสังคมเมื่อพ้นโทษต่อไปได้ ความก้าวหน้าในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังจากการจำแนกตั้งแต่ระยะเวลาเริ่มแรกที่จำคุก ไปจนถึงระยะเวลาลิ้นสุดการจำคุก พิจารณาจากพื้นฐานความประพฤติที่ค่อยๆ เปลี่ยนแปลงดีขึ้น ซึ่งอาจขึ้นอยู่กับระดับชั้นโทษ ผู้ต้องขังจะมีจุดดีที่ค่อยๆ เกิดขึ้นจากการปรับตัวโดยปราศจากการบังคับ ตั้งอยู่บนหลักความอิสระ ทำให้ผู้ต้องขังปรับเปลี่ยนชีวิตเพื่ออยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคมได้ มีคุณค่าและมีความรับผิดชอบต่อการดำเนินชีวิตในสังคมต่อไปได้ด้วยตนเอง

การกระทำดังกล่าวมันเป็นสิ่งที่ยากแต่อย่างไรก็ตามแต่ละหน่วยงานจะไม่ได้ดำเนินการโดยลำพัง โดยระบบของการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังและต้องเลือกแผนการบังคับโทษที่เห็นว่าเหมาะสมสำหรับผู้ต้องขังแต่ละคน ในคุณสมบัติของ เพศ ชาย หญิง อุบัติสั ปัญหาตลอดทั้งการที่ผู้ต้องขังต้องมีส่วนร่วมหรือต้องให้ความร่วมมือในแผนการบังคับโทษนั้น พื้นฐานการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังโดยระบบการจำแนกเป็นหนึ่งในวิธีการที่ทำให้เจ้าหน้าที่เรือนจำสามารถออกแบบในการวางแผนบังคับโทษ เพื่อปฏิบัติต่อผู้ต้องขังแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม แผนการจำแนกผู้ต้องขังจะออกแบบโดยการหาเอกลักษณ์ของผู้กระทำความผิดจัดสรรไว้เฉพาะเพื่อวัตถุประสงค์ของหลายๆ แผนในการนำมาใช้กับผู้ต้องขังคนนั้นๆ โดยจะมีการเลือกใช้แผนที่เหมาะสมและดีที่สุดในการนำมาใช้ปฏิบัติต่อผู้ต้องขังแต่ละคน บนพื้นฐานที่มีการตรวจสอบประวัติผู้ต้องขัง กับเป้าหมายที่จะกระตุ้นให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อการกลับเข้าสู่สังคม

ในระหว่างปี ค.ศ.1948-1949 ได้มีแผนการจำแนกผู้ต้องขังที่นับว่ามีประสิทธิภาพฉบับแรกของญี่ปุ่นและนำมาใช้ทั่วประเทศ ซึ่งสามารถนำมาพัฒนาปรับใช้ได้จนถึงปัจจุบัน ในปี ค.ศ.1972 มีการออกข้อบังคับว่าด้วยการจำแนกผู้ต้องขัง (Prisoners' Classification Rules in 1972) เพื่อให้เกิดมาตรฐานการใช้แผนเหมือนกัน

ระบบการจำแนกผู้ต้องขัง เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นความพยายามในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ต้องขังรายบุคคลที่เป็นระบบของญี่ปุ่น ที่ทำให้สร้างจิตสำนึกที่ดีที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองที่จะพัฒนาและประสบความสำเร็จของผู้ต้องขังแต่ละรายและของประเทศ

มีการจัดตั้งศูนย์จำแนกลักษณะผู้ต้องขังประจำภาคต่างๆ รวม 8 แห่ง และดำเนินการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังใน 2 ขั้นตอน คือ

1.การจัดกลุ่มแยกประเภทผู้ต้องขังออกเป็นชั้นๆ พิจารณาจากลักษณะทางร่างกาย จิตใจ และสังคม เช่น เพศ อายุ กำหนดโทษ ประเภทคดี เป็นต้น

2.การให้การปฏิบัติแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังตามความเหมาะสม มีระบบการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเข้าใหม่ทุกคนและมีการจำแนกซ้ำเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อประเมินความก้าวหน้าของผู้ต้องขัง นอกจากนี้ในการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังได้มีการทดสอบทางจิตวิทยาด้วย เช่น การทดสอบความพร้อม การทดสอบบุคลิกภาพ การทดสอบทัศนคติและสติปัญญา ซึ่งจะทำให้สามารถเข้าใจบุคลิกภาพของผู้ต้องขังแต่ละคนได้ดียิ่งขึ้น

ระบบการแบ่งชั้นผู้ต้องขัง (Progressive Grade System) มีจุดมุ่งหมายให้ผู้ต้องขังได้รู้จักแก้ไขปรับปรุงตนเอง จะกำหนดจากพฤติกรรมของผู้ต้องขังแต่ละคน เช่น การทำงาน ความประพฤติ ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้าทางการศึกษา โดยระดับชั้นต่ำสุด คือ เกรด 4 เกรด 3 เกรด 2 และสูงสุดคือเกรด 1 ตามลำดับ หากผู้ต้องขังมีความประพฤติดีก็จะได้รับการเลื่อนชั้นในระดับที่สูงขึ้น แต่ถ้าหากผู้ต้องขังคนใดที่ได้รับการเลื่อนชั้นไปแล้ว กระทำผิดกฎระเบียบ ก็จะถูกพิจารณาโทษให้ลดชั้นได้โดยมีการตั้งคณะกรรมการและมีการดูแลให้คะแนนที่เข้มงวด สำหรับสิทธิประโยชน์ที่ผู้ต้องขังจะได้รับจากการเลื่อนชั้น คือ การให้โอกาสแก่ผู้ต้องขังได้ดำเนินชีวิตอย่างอิสระ การได้รับสิทธิในด้านการติดต่อกับสังคมภายนอก และการซื้อสิ่งของเครื่องใช้ส่วนตัวมากขึ้นจัดการอำนวยความสะดวกในเรื่องของใช้ส่วนตัวให้เป็นต้น

อุตสาหกรรมเรือนจำ การฝึกวิชาชีพ และการทำงาน (Article 24-28 The Prison Law) จุดเด่นอีกประการหนึ่งของงานราชทัณฑ์ญี่ปุ่นคือการจัดอุตสาหกรรมในเรือนจำและการอบรมและฝึกอาชีพให้กับผู้ต้องขังวัยหนุ่ม ซึ่งกฎหมายจะบัญญัติเป็นแนวทางไว้ โดยแสดงในคำพิพากษาของศาลให้ต้องทำงานด้วยหรือไม่ ซึ่งมักเป็นผู้ต้องขังส่วนใหญ่ การทำงานหนักจะช่วยให้ผู้ต้องขังมีจิตใจที่รักษาระเบียบ ได้รับความรู้และประสบการณ์ ซึ่งผู้ต้องขังจะได้รับประกาศนียบัตรหรือใบอนุญาตในการประกอบอาชีพต่อไปด้วย ผู้ต้องขังทำงานสัปดาห์ละ 5

วัน วันละ 8 ชั่วโมง หรือ 40 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ มีวันหยุด 2 วัน กำไรที่ได้จากการทำงานเป็นของรัฐ ผู้ต้องขังจะได้เป็นเงินรางวัลตอบแทน ไม่มีค่าจ้าง

อุตสาหกรรมในเรือนจำ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ การผลิต (Production) การฝึกวิชาชีพ (Vocational Training) และงานบำรุงรักษา (maintenance work) การผลิตและการฝึกวิชาชีพมี ๒ รูปแบบ คือ รัฐเป็นผู้จัดหาวัตถุดิบและสิ่งจำเป็นต่างๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน และจัดการเรื่องการตลาดให้ ส่วนอีกรูปแบบคือ รัฐให้เอกชนเข้าทำสัญญา เป็นผู้จัดหาวัตถุดิบและสิ่งจำเป็นในการผลิต การจ่ายค่าแรงงานต้องจ่ายให้รัฐ

องค์กรภายใต้การกำกับดูแลของรัฐคือ Japanese Correctional Association (JCA) ทำหน้าที่สนับสนุนให้ความช่วยเหลือในการจัดหาหน่วยผลิตภัณฑ์ผู้ต้องขัง มีการทำเครื่องหมายการค้าราชทัณฑ์ “CAPIC” จัดทะเบียนอย่างเป็นทางการ ในการฝึกอาชีพ Vocational Training ดำเนินการภายในเรือนจำ 3 รูปแบบ ได้แก่

1. การฝึกพื้นฐานทางวิชาชีพแบบเร่งรัด โดยศูนย์ฝึกวิชาชีพทั่วไป General Vocational Training Center ทำการฝึกพื้นฐานทางวิชาชีพแบบเร่งรัดให้กับนักโทษที่เข้าเรือนจำใหม่

2. การฝึกอบรมวิชาชีพเฉพาะด้าน โดยสถาบันฝึกวิชาชีพ Concentrated Vocational Training Institute โดยคัดเลือกผู้ต้องขังของแต่ละเรือนจำในส่วนภูมิภาคเข้ามาฝึกวิชาชีพเฉพาะด้าน

3. การฝึกอบรมตามงบประมาณของรัฐ จะมีการกระทำเป็นครั้งคราวตามนโยบายและงบประมาณ โดยการคัดเลือกผู้ต้องขังเข้ารับการอบรม

การศึกษาของผู้ต้องขัง (Article 29-31 The Prison Law) จัดให้มีการศึกษาทั้งในและนอกเรือนจำ ผู้ต้องขังที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาภาคบังคับก็ถูกบังคับให้เรียนและได้รับการรับรองผลการศึกษาไม่ว่าในระดับพื้นฐาน ระดับสูง ในวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้สอนจะเป็นเจ้าหน้าที่และอาสาสมัครจากภายนอกเรือนจำมาสอนให้ กรณีในการศึกษาภายนอกเรือนจำ มีหลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อบริการและสร้างสรรค์สังคม การศึกษาดูงานในโรงงานต่างๆ เป็นต้น

นอกจากนั้นยังมีการจัดกลุ่มอบรมเป็นพิเศษ การอบรมเข้มในเรื่องต่างๆ การเรียนรู้จาก audio-visual education การจัดกลุ่มถกเถียงกันหรือและเปลี่ยนปรึกษาหารือ การแสดง จิตบำบัด การทำบันทึกประจำวัน การให้คำปรึกษาในการดำเนินชีวิต ซึ่งมีการจัดกันอย่างกว้างขวาง (UNAFEI, 2019)

การติดต่อกับภายนอกเรือนจำ สามารถทำได้โดย จดหมายและการเยี่ยม การได้โอกาสมาน้อยพิจารณาจากชั้นของผู้ต้องขัง หรือการติดต่อกับชุมชน ผู้ที่มาเยี่ยมจากภายนอกเรือนจำเมื่อต้องการความช่วยเหลือ ปรีกษาให้คำแนะนำทางศาสนา โดยมีอาสาสมัครสังคมสงเคราะห์และอาสาสมัครคุมประพฤติมาช่วยในเรื่องนี้

การรักษาระเบียบวินัยภายในเรือนจำ ในส่วนนี้มีความสัมพันธ์กับแนวคิดในการแก้ไขฟื้นฟูเพื่อกลับสู่สังคมของผู้ต้องขัง ซึ่งจะบรรลุวัตถุประสงค์ได้ ต้องอาศัยความมีระเบียบวินัยในหน้าที่ที่เคร่งครัดและการปกครองภายในเรือนจำ การอบรมเรื่องระเบียบวินัย พยายามที่จะสร้างทัศนคติให้ผู้ต้องขัง แนะนำและกระทำให้ผู้ต้องขังได้ปรับตัว เข้าใจ และยึดถือปฏิบัติระเบียบข้อบังคับ เพราะเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยของชีวิตในเรือนจำ ในปี ค.ศ.1998 มีความบกพร่องในการรักษาความสงบเรียบร้อยจึงเกิดเหตุการณ์ที่ผู้ต้องขัง 19 คน โดย 10 คนฆ่าตัวตาย 9 คน ชกต่อยทำร้ายร่างกายกันจนเกิดอันตราย การป้องกันและขัดขวางเหตุดังกล่าวต้องทำให้ผู้ต้องขังมีการรักษาคำสั่ง กฎ ระเบียบ วินัย ต่อมาได้มีการนำอุปกรณ์สมัยใหม่มาใช้ ได้แก่ กล้องโทรทัศน์วงจรปิด วิทยุ เครื่องมือสื่อสารต่างๆ และการตรวจตราตรวจสอบในเวลากลางคืนในจุดหรือสถานที่สำคัญในพื้นที่ต่างๆ

บทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมของงานเรือนจำ งานบังคับโทษจำคุกจะได้รับความร่วมมือจากชุมชนเป็นอย่างมากซึ่งมีพัฒนาการและวิวัฒนาการที่ยาวนานและต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการแก้ไขฟื้นฟูปรับพฤติกรรมนิสัยหรือการคุมประพฤติ ในระหว่างผู้ต้องขังได้รับโทษและภายหลังการปล่อยตัวแล้ว เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ผู้ต้องขังไม่ล้นเรือนจำ จากการปรับพฤติกรรมนิสัยที่ได้ผลและมีประสิทธิภาพกับทั้งยังเป็นการตรวจสอบการทำงานของเรือนจำไปโดยระบบของตัวมันเองด้วย หน่วยงานขอรัฐบาลญี่ปุ่นตระหนักถึงข้อดีของการมีส่วนร่วมของชุมชนอันเป็นภาคประชาสังคม ในปี ค.ศ. 1992 สำนักงานคุมประพฤติมีการออกนโยบายชื่อว่า Community Participation Program ระบบการปรับพฤติกรรมนิสัยของผู้กระทำความผิดจะมีลักษณะเป็นกระบวนการยุติธรรมแบบประชาชนมีส่วนร่วม (Participatory justice) โดยมีลักษณะ 4 ประการ (Kenji Teramura, 2000) คือ

- 1.มีประเภทของกิจกรรมหลากหลาย ทั้งนี้เพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมตามที่แต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มสนใจอาสาสมัครเข้ามาช่วยเหลือและมีความถนัด

- 2.การสร้างระบบการติดต่อประสานงานในการอำนวยความสะดวก เพื่อให้เกิดความร่วมมือที่ระหว่างองค์กรอาสาสมัครต่างๆ กับเรือนจำ

3. ให้ภาคประชาสังคมคิดริเริ่มสร้างสรรค์เองโดยภาครัฐจะเป็นฝ่ายที่จะให้การสนับสนุนช่วยเหลือตลอดทั้งการพัฒนา

4. มุ่งเน้นนโยบายระดับรากหญ้า และต้องสามารถควบคุมป้องกันอาชญากรรมไม่ให้มีอิทธิพลเหนือชุมชน

ในประเทศญี่ปุ่นมีอาสาสมัครในกิจการราชทัณฑ์ ซึ่งมีบทบาทค่อนข้างมากทั้งในการคุมประพฤติและกิจการราชทัณฑ์ โดยจะเข้ามามีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ในการให้การศึกษาด้านวิชาการและศาสนาแก่ผู้ถูกคุมขัง รวมทั้งแก้ไขปัญหาส่วนตัว ปัญหาทางบ้าน และการเตรียมตัววางแผนชีวิตภายหลังการถูกปล่อยตัว นอกจากนั้นยังมีระบบอาสาสมัครเป็นเพื่อนคนคุก (Volunteer Prison Visitor System) ซึ่งอาสาสมัครจะเข้าเยี่ยมผู้ต้องขังและให้ความช่วยเหลือด้านกำลังใจ ให้คำแนะนำ ให้ความบันเทิง รวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมกับผู้ถูกคุมขัง

สรุป

กระบวนการยุติธรรมทางอาญาและการบังคับโทษจำคุกของญี่ปุ่น เน้นความเปลี่ยนแปลงแก้ไขผู้ต้องโทษเป็นรายบุคคลที่มีหลากหลายรูปแบบ และให้ความสำคัญกับการศึกษา การทำงาน ในระหว่างการต้องโทษจำคุก อันเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่สำคัญมากจึงได้มีการทบทวนอย่างเต็มที่ และยังมีการเชื่อมโยงกับภาคสังคมต่างๆ ภายนอกเรือนจำ ชุมชนภาคเอกชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดผลโดยตรงกับผู้ต้องโทษจำคุกในญี่ปุ่นเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด อันน่าจะนำมาประยุกต์ใช้ในประเทศไทยได้อย่างเหมาะสมได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ประเทศไทยควรนำแนวคิดและแนวทางของญี่ปุ่นมาประยุกต์ใช้ได้แก่เรื่องนโยบายในการจัดการกับปัญหาเสพติด 1. การป้องกัน (Prevention) 2. การบำบัดรักษา แยกเป็น 2 ลักษณะคือ การบังคับบำบัดรักษา เป็นไปตามกฎหมายควบคุมยาเสพติด (Narcotic Control Law) และการบำบัดรักษาด้วยความสมัครใจ 3. การดำเนินคดี มีการจัดการกับปัญหาเสพติดที่อยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้องแท้จริง และในชั้นบังคับโทษจำคุกต้องมีกระบวนการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยที่มีลักษณะของการบูรณาการทุกภาคส่วนร่วมมือกันทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

คณิต ฅ นคร และคณะ. (2553). การบูรณาการสถิติกระบวนการยุติธรรมทางอาญา.

กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม.

Cheryl J. and Francis T. (2015). Prisoner Reentry Programs. Retrieved from

Chicago Journals: <https://www.jstor.org/stable/10.1086/681554>

EMCDDA. (2022). Prison and Drugs in Europe. Retrieved from European

Monitoring Centre for drugs and drugs Addition:

https://www.emcdda.europa.eu/publications/insights/prison-and-drugs-in-europe/corrigendum-2022_en

Kenji Teramura. (2000). Community Involvement in the Rehabilitation and

Treatment of Criminal Offenders. Retrieved from UNITED NATIONS ASIA AND FAR EAST INSTITUTE:

https://www.unafei.or.jp/activities/pdf/joint_philippines/topic4.pdf

Ministry of Justice Japan. (1998). Offenders Rehabilitation of Japan. Retrieved

from <https://www.ojp.gov/ncjrs/virtual-library/abstracts/japanese-offender-rehabilitation-viable-alternative>

UNAFEI. (1982). Criminal Justice In Asia. Tokyo: Harumicho.

UNAFEI. (2019). Criminal Justice In Japan. Retrieved from UNITED NATIONS ASIA

AND FAR EAST INSTITUTE FOR THE PREVENTION OF CRIME AND THE TREATMENT OF OFFENDERS:

https://www.unafei.or.jp/english/publications/CJSJ_2019.html

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

1. นโยบายการตีพิมพ์ในวารสารกฎหมายและสังคมรังสิต

วารสารกฎหมายและสังคมรังสิตเป็นวารสารวิชาการของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าทางด้านกฎหมายและสังคมและเผยแพร่บทความวิจัยและบทความวิชาการแก่นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์และนักศึกษา เพื่อสนับสนุนการศึกษา การสอน การวิจัยและงานวิชาการในมหาวิทยาลัยรังสิต และจากสถาบันและภายนอก รวมทั้งนักวิชาการและผู้สนใจ โดยเน้นสาขานิติศาสตร์ และสาขาสังคมศาสตร์ เปิดรับบทความภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ บทความที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารได้ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อย 2 ท่าน บทความที่เสนอมจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อพิมพ์ลงในวารสารอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะระบบการอ้างอิงและรูปแบบการนำเสนอ

ผลงานที่ส่งมาจะต้องไม่เคยตีพิมพ์หรืออยู่ระหว่างการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอื่น ผู้เขียนบทความจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์ในวารสารอย่างเคร่งครัด รวมทั้งระบบการอ้างอิงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของวารสาร ทศนะและข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความวารสาร ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนบทความนั้น มิใช่ความคิดของคณะผู้จัดทำ และไม่ถือเป็นทศนะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ ทั้งนี้กองบรรณาธิการไม่สงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแสดงที่มาให้ถูกต้อง กำหนดออกวารสารปีละ 3 ฉบับ (ราย 4 เดือน)

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – เมษายน

ฉบับที่ 2 เดือน พฤษภาคม – สิงหาคม

ฉบับที่ 3 เดือน กันยายน – ธันวาคม

2. ประเภทของผลงานที่ตีพิมพ์ในวารสารกฎหมายและสังคมรังสิต

1) บทความวิจัย (Research Article) เป็นบทความที่นำเสนอการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับกฎหมาย สังคมศาสตร์ สังคมศาสตร์ทั่วไป

2) บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นบทความวิเคราะห์ วิจารณ์หรือเสนอแนวคิดใหม่

3. รูปแบบของการจัดเตรียมต้นฉบับ

1) ต้นฉบับบทความต้องมีความยาว 9 - 15 หน้ากระดาษ A4 หรือ B5 (รวมเอกสารอ้างอิง) พิมพ์บนกระดาษหน้าเดียว ใช้ตัวอักษรแบบ THSarabunPSK เท่านั้น ตั้งค่าหน้ากระดาษโดยเว้นขอบบน ขอบซ้าย 1 นิ้ว และขอบขวา ขอบล่าง 1 นิ้ว กำหนดระยะห่างระหว่างบรรทัดเท่ากับ 1 และเว้นบรรทัดระหว่างแต่ละย่อหน้า การนำเสนอรูปภาพและตารางต้องนำเสนอรูปภาพและตารางที่มีความคมชัดพร้อมระบุหมายเลขกำกับรูปภาพไว้ด้านล่าง พิมพ์เป็นตัวหนาเช่นตาราง 1 หรือ Table 1 และ รูป 1 หรือ Figure 1 รูปภาพที่นำเสนอต้องมีรายละเอียดของข้อมูลครบถ้วนและเข้าใจได้โดยไม่ต้องกลับไปอ่านที่เนื้อความอีก ระบุลำดับของรูปภาพทุกรูปให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่อยู่ในต้นฉบับ โดยคำอธิบายต้องกระชับและสอดคล้องกับรูปภาพที่นำเสนอ

2) ชื่อเรื่องต้องมีภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พิมพ์ไว้หน้าแรกตรงกลาง

3) ชื่อผู้เขียน ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พร้อมระบุชื่อสังกัดหรือหน่วยงาน และ Email.

4) มีบทคัดย่อภาษาไทย จำนวนคำอยู่ที่ประมาณ 300-350 คำ

5) กำหนดคำสำคัญ (Keywords) 3-5 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

6) การเรียงหัวข้อ หัวข้อใหญ่สุด ให้พิมพ์ชิดขอบด้านซ้าย หัวข้อย่อยเว้นห่างจากหัวข้อใหญ่ 3-5 ตัวอักษร พิมพ์ตัวที่ 6 และหัวข้อย่อยขนาดเดียวกัน ต้องพิมพ์ให้ตรงกัน เมื่อขึ้นหัวข้อใหญ่ ให้เว้นระยะห่าง 1 บรรทัด

7) การใช้ตัวเลขคำย่อ และวงเล็บ ควรใช้ตัวเลขอารบิกทั้งหมด ใช้คำย่อที่เป็นสากลเท่านั้น(ระบุคำเต็มไว้ในครั้งแรก) การวงเล็บภาษาอังกฤษ ควรใช้ดังนี้ (Student centred learning

บทความวิจัย ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

1) บทคัดย่อ (Abstract) เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยและผลการวิจัยโดยสรุปมีความกะทัดรัด และสั้น

2) บทนำ (Introduction) ระบุความสำคัญของปัญหาการวิจัยกรอบแนวคิด และวัตถุประสงค์การวิจัย

3) ระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology) ระบุแบบแผนการวิจัยการ ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างและการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

4) ผลการวิจัย/ผลการทดลอง (Results) เสนอผลที่พบตามวัตถุประสงค์การ วิจัยตามลำดับอย่างชัดเจน ควรเสนอในรูปตารางหรือแผนภูมิ

5) อภิปรายผล/วิจารณ์ (Discussion) เสนอเป็นความเรียง ชี้ให้เห็นถึงความ เชื่อมโยงของผลการวิจัยกับกรอบแนวคิด และงานวิจัยที่ผ่านมา ไม่ควรอภิปรายเป็นข้อ ๆ แต่ ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงของตัวแปรที่ศึกษาทั้งหมด

6) องค์ความรู้ใหม่ (ถ้ามี) (Originality and Body of Knowledge) ระบุองค์ ความรู้ใหม่เป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สังเคราะห์ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบาย รูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย

7) สรุป (Conclusion) /ข้อเสนอแนะ (Recommendation) ระบุข้อสรุปที่ สำคัญและข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และประเด็นสำหรับการวิจัยต่อไป

8) เอกสารอ้างอิง (References) ต้องเป็นรายการที่มีการอ้างอิงไว้ในเชิงอรรถ เท่านั้น

บทความวิชาการ ให้เรียงลำดับสาระ ดังนี้

- 1) บทคัดย่อ (Abstract)
- 2) บทนำ (Introduction)
- 3) เนื้อเรื่อง (Content) แสดงสาระสำคัญที่ต้องการนำเสนอตามลำดับ
- 4) สรุป (Conclusion)
- 5) เอกสารอ้างอิง (Reference) การอ้างอิงในเนื้อเรื่องใช้ระบบ APA

4. ระบบการอ้างอิงและเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ

เอกสารที่นำมาอ้างอิงควรได้มาจากแหล่งที่มีการตีพิมพ์ชัดเจน อาจเป็นวารสาร หนังสือหรือข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตทั้งนี้ผู้เขียนบทความต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อความถูกต้อง ของเอกสารอ้างอิงทั้งหมดก่อนส่งต้นฉบับผู้เขียนบทความควรตรวจสอบถึงความถูกต้อง ของ การอ้างอิงเอกสาร เพื่อป้องกันความล่าช้าในการตีพิมพ์บทความ เนื่องจากบทความที่มีการ

อ้างอิงไม่ถูกต้องจะไม่ได้รับการส่งต่อเพื่อพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจนกว่าการอ้างอิงเอกสารจะได้รับการแก้ไขให้สมบูรณ์

การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ

รูปแบบการอ้างอิงในเนื้อเรื่องและท้ายเล่มใช้วิธีการอ้างอิงระบบนาม – ปี ตามรูปแบบของ American Psychological Association (APA) ให้ใช้ระบบตัวอักษรโดยใช้วงเล็บ เปิด-ปิด แล้วระบุชื่อ-นามสกุลของผู้เขียนและปีที่ตีพิมพ์ กำกับท้ายเนื้อความที่ได้อ้างอิง ตัวอย่างเช่น การปฏิวัติทางอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 (Industry 4.0) ภาครัฐและภาคอุตสาหกรรมจะต้องเตรียมพร้อมในหลาย ๆ ด้านและสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ การเตรียมพร้อมด้านทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับอุตสาหกรรมใหม่และเศรษฐกิจยุคใหม่ เป็นการพัฒนาคมนวัตกรรมอนาคต เชื่อมโยงทรัพยากรบุคคล ความรอบรู้ นวัตกรรมทางความคิด และเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นหนึ่งเดียวกับการขับเคลื่อนอุตสาหกรรม (ธนิต โสรัตน์, 2559) โดยเอกสารอ้างอิงที่ใช้ในการอ้างอิงในบทความ จะต้องปรากฏในเอกสารอ้างอิงท้ายบทความทุกรายการ โดยรูปแบบของเอกสารอ้างอิง มีดังนี้

อ้างอิงจากเอกสารภาษาไทย

1) พระไตรปิฎกและอรรถกถาให้อ้างชื่อคัมภีร์ / เล่มที่/ข้อที่/เลขหน้า แล้วตามด้วยชื่อหน่วยงานผู้จัดทำ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) พร้อมปีที่ตีพิมพ์ ตัวอย่าง เช่น “ภิกษุทั้งหลาย รูปเวทนา สัญญา สังขาร และวิญญาณ เป็นอนัตตา ภิกษุทั้งหลาย ถ้ารูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้จักเป็นอนัตตาแล้วไซ้รูปเวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณนี้ไม่พึงเป็นไปเพื่ออาพาธ” (วิ.ม. 4/20/27) (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539)

2) ผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างชื่อ-นามสกุลผู้แต่ง แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่ตีพิมพ์ เช่น (ธานี วรภัทร์, 2557)

3) ผู้แต่งสองราย ให้อ้างชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งทั้งสองรายโดยใช้คำว่า “และ” ในการเชื่อมผู้เขียนทั้งสองแล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่ตีพิมพ์ เช่น (ธานี วรภัทร์ และ อิงคริต ดลเจิม, 2561)

4) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างชื่อ-นามสกุลของผู้แต่งรายแรก แล้วเพิ่มคำว่า “และคณะ” แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และตามด้วยปีที่ตีพิมพ์ เช่น (ธานี วรภัทร์ และ คณะ, 2563)

5) กรณีที่เนื้อความเป็นเรื่องเดียวกัน หรือผลการวิจัยเหมือนกัน แต่มีผู้อ้างอิงหลายคน ให้ใช้รายการอ้างอิงที่ใกล้เคียงกับปีปัจจุบันมากที่สุด (ค้นพบล่าสุด) หรือหากเป็นแนวคิดทฤษฎี ก็ควรอ้างอิงเจ้าของแนวคิดทฤษฎี หรือบุคคลผู้เป็นที่ยอมรับของวงการวิชาการส่วนใหญ่เป็นสำคัญ

อ้างอิงจากเอกสารภาษาอังกฤษ

1) ถ้ามีผู้แต่งหนึ่งราย ให้อ้างนามสกุลของผู้แต่ง ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Kiarash, A., 2007)

2) ถ้ามีผู้แต่งสองราย ให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษ ตามด้วยเครื่องหมายแอนด์ (&) คั่นกลาง ตามด้วยนามสกุลของผู้แต่งรายที่สอง และตามด้วยอักษรย่อของชื่อภาษาอังกฤษ แล้วตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Werker, J. F. & Desjardins, R. N, 2004)

3) ถ้ามีผู้แต่งมากกว่า 2 รายให้อ้างนามสกุลของผู้แต่งรายแรก ตามด้วยอักษรตัวย่อของชื่อภาษาอังกฤษตามด้วย et al. ตามด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และปีที่พิมพ์ เช่น (Bloom, B. S., et al.)

เอกสารอ้างอิงท้ายเล่ม

(1) พระไตรปิฎก อรรถกถา

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อพระไตรปิฎก อรรถกถา.// สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

(2) หนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.// (ครั้งที่พิมพ์).// สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ธานี วรภัทร์. (2558). หลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.

(3) บทความในหนังสือ

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ).// ชื่อเรื่อง// (เลขหน้าที่อ้าง).// สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

พระสุริยา คงคาไหว. (2560). การสร้างความคิดนามธรรมในวัฒนธรรมไทย ใน ปวีตร ว่องวีระ. *ทฤษฎี และวิวิธยาของการวิจัยวัฒนธรรม*. (หน้า112). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์.

(4) บทความจากวารสาร

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อวารสาร.// ปีที่/ (ฉบับที่), /เลขหน้าแรก ที่ตีพิมพ์-เลขหน้าสุดท้ายที่ตีพิมพ์.

ตัวอย่าง :

ธานี วรภัทร์. (2563). มาตรการทางกฎหมายในการลดอันตรายจากการใช้กัญชาทางการแพทย์. *วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม*, 5(2), 35-49.

(5) บทความในสารานุกรม

รูปแบบ : ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ใน ชื่อสารานุกรม, / (เล่มที่อ้าง, หน้า เลขหน้าที่อ้าง). สถานที่พิมพ์: /สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์.

ตัวอย่าง :

สนิท อาจพันธ์. (2560). หม้อคอคควาย. ใน สารานุกรมของใช้พื้นบ้านไทยในอดีตเขต หัวเมืองฝ่ายเหนือ, (หน้า 274-275). กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

Sturgeon, T. (2010). Sciencefiction. In *The encyclopaedia America*, (Vol. 24, pp.390-392). Danbury, CT: GrolierPress.

(6) หนังสือพิมพ์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (วันที่ เดือน ปีที่พิมพ์).// ชื่อบทความ.// ชื่อหนังสือพิมพ์, /เลขหน้า.

ตัวอย่าง :

สุชาติ เผือกสกนธ์. (9 มิถุนายน 2560). ประชาชนเศรษฐกิจพอเพียง. *ผู้จัดการรายวัน*, น.13.

(7) วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง รายงานการวิจัย

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์.// ใน/ ระดับวิทยานิพนธ์/ชื่อมหาวิทยาลัยที่พิมพ์

ตัวอย่าง :

ธานี วรภัทร์. (2552). กฎหมายบังคับโทษในประเทศไทย: การบังคับโทษจำคุก. ใน ดุษฎี นิพนธ์นิติศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

ธานี วรภัทร์. (2564). ห้องบริโภคนยาเสพติด. ใน รายงานการวิจัย. กองพัฒนานวัตกรรมการ ยุติธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม.

(8) สัมภาษณ์

รูปแบบ:

ชื่อผู้ที่ได้รับการสัมภาษณ์.// (วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์).// ชื่อเรื่องที่สัมภาษณ์.// (ชื่อผู้ สัมภาษณ์)

ตัวอย่าง :

คณิต ณ นคร. (31 ต.ค. 2560). กระบวนการยุติธรรมกับระบบทุนนิยม. (ธานี วรภัทร์, ผู้ สัมภาษณ์)

(9) สื่อออนไลน์

รูปแบบ :

ผู้แต่ง.// (ปีที่เผยแพร่).// ชื่อเรื่อง.// เรียกใช้เมื่อ/ จาก แหล่งที่มาของข้อมูล (URL)

ตัวอย่าง :

ฤทัยชนก จริ่งจิตร. (2555). กลยุทธ์ข้าวไทยบนฐาน AEC เพื่อก้าวสู่การเป็น Trading Nation เรียกใช้เมื่อ 1 สิงหาคม 2563 จาก <http://www.tpsoc.moc.go.th/sites/default/files/862-img.pdf>

สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2561). เลื่อนข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับชำนาญงาน คำสั่งสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่ 593/2562 . เรียกใช้

เมื่อ 15 มกราคม 2562 จาก <http://www.onab.go.th/category/news/คำสั่ง-ประกาศ/>

(10) ราชกิจจานุเบกษา

รูปแบบ:

ชื่อกฎหมาย/(ปีที่พิมพ์)/(ชื่อเรื่อง(ถ้ามี))/(ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่/ตอนที่/หน้า/(วันเดือนปี).

ตัวอย่าง:

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก หน้า 1 (6 เมษายน 2560).

ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 129 ตอนพิเศษ 97 ง หน้า 1 (20 มิถุนายน 2555).

ตัวอย่างเอกสารอ้างอิง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงสาธารณสุข. (2558). คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย Developmental Surveillance and Promotion Manual (DSPM) Promotion Manual (DSPM). เชียงใหม่: สยามพิมพ์นานาชาติ.

ธานี วรภัทร์ และอิงครัต ดลเจิม. (2562). กระบวนการยุติธรรมกับระบบทุนนิยม. ใน รายงานการวิจัย. สำนักพระตำริในพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา.

พระสุตกรักษ์ วิสุทโธ และเดชชาติ ตริทรัพย์. (2561). บทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชนในตำบลทรายขาว อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม, 2(2), 8-13.

พระราชบัญญัติราชทัณฑ์. (2560). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 21 ก หน้า 1 (18 กุมภาพันธ์ 2560).

วิชา มหาคุณ. (2549). การใช้เหตุผลทางกฎหมาย. กรุงเทพมหานคร: นิติบรรณาการ.

สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพัทลุง. (2563). ศิลปะการแห่งโนราห์. เรียกใช้เมื่อ 9 กุมภาพันธ์ 2563 จาก https://www.m-culture.go.th/phatthalung/ewt_news.php?nid=508&filename=index.

Dunst, C. J. & Triette, C. M. (1996). Empowerment, effective helping practices and family-Centered care. *Pediatr Nurs*, 22(2), 334-337.

Elizabet, B. (1990). *Ecotourism: The Potentials and Pitfalls*. Vol.1 and 2. World Wildlife Fund. Washington, D.C.

Sandel, Michael J. (2010). *Justice*. U.S.A.:Penguin Books.

5. หลักเกณฑ์การส่งต้นฉบับบทความเพื่อได้รับการตีพิมพ์

การส่งในระบบ (Online Submission) สามารถส่งเข้าระบบออนไลน์ได้เว็บไซต์ ของวารสารกฎหมายและสังคมรังสิต ได้ที่ www.rsu.ac.th/law เมื่อส่งเข้าระบบสำเร็จให้แจ้งข้อมูลเพิ่มเติมทาง Email : RJLS@rsu.ac.th

6. ขั้นตอนการนำบทความลงตีพิมพ์ลงในวารสารกฎหมายและสังคมรังสิต

ต้นฉบับบทความที่เสนอเพื่อพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารให้อยู่ในรูปแบบของไฟล์เอกสาร *.docx ของ Microsoft Word Version 2010 หรือมากกว่า หากต้นฉบับประกอบด้วยภาพ ตาราง หรือสมการ ให้ส่งแยกจากไฟล์เอกสาร ในรูปแบบไฟล์ภาพ สกุล *.PDF*.JPG*.GIF หรือ *.bmp ความยาวของต้นฉบับต้องไม่เกิน 15 หน้า (ไม่รวมเอกสารอ้างอิง) กองบรรณาธิการจะพิจารณาบทความเบื้องต้น เกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าไม่ผ่านการพิจารณาจะส่งกลับไปแก้ไข ถ้าผ่านจะเข้าสู่การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิเมื่อผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไข จะแจ้งผลให้ผู้เขียนทราบ โดยการพิจารณาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ได้จะคำนึงถึงความหลากหลายและความเหมาะสม

7. สิทธิของบรรณาธิการ

ในกรณีที่กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้รับเชิญให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินบทความมีความเห็นว่าควรแก้ไข กองบรรณาธิการจะส่งคืนเพื่อให้เจ้าของบทความแก้ไข โดยจะยึดถือข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจประเมินเป็นเกณฑ์หลัก และหรือขอสงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาไม่ตีพิมพ์ ในกรณีที่รายงานการวิจัย บทความทางวิชาการหรือบทความ

วิจัยไม่ตรงกับแนวทางของวารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม หรือไม่ผ่านการพิจารณาของ กองบรรณาธิการหรือผู้เชี่ยวชาญเมื่อบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ผู้เขียนจะได้รับวารสาร ลิงค์ ฉบับที่นำบทความลงตีพิมพ์ พร้อมกับหนังสือรับรองการตีพิมพ์บทความในวารสารกฎหมาย และสังคมรังสิต

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิจัย

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 คำ)

(16 pt)วัตถุประสงค์ของการวิจัย ระบุประเภทของวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัย ที่พบ (เลือกนำเสนอเฉพาะผลการวิจัยที่มีความน่าสนใจมากที่สุด).....

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

(16 pt) ให้ตรงตามบทคัดย่อภาษาไทย

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words

บทนำ (18 pt) (ไม่ควรเกิน 4 ย่อหน้า)

...(16 pt) 1. กล่าวถึงความเป็นมาแล้วความสำคัญของปัญหา โดยกว้าง ๆ (อ้าง
นโยบาย กฎหมาย หรือแนวคิดทฤษฎีมารองรับ).....

2. กล่าวถึงสภาพปัญหาปัจจุบันที่เกิดขึ้น (อ้างอิงงานวิจัยหรือทฤษฎีมารองรับ).....

3. กล่าวถึงสภาพปัญหาของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา.....

4.สรุปความเป็นมาทั้งหมดชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (16 pt)

1..... (16 pt)

2..... (16 pt)

3..... (16 pt)

วิธีดำเนินการวิจัย (18 pt)

(16 pt)..... ระบุรูปแบบของการวิจัย, ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง, วิธีการได้มาซึ่ง
กลุ่มตัวอย่าง, การสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ, การเก็บรวบรวมข้อมูล,
การวิเคราะห์ข้อมูล.....

ผลการวิจัย (18 pt)

(16 pt).....ผลการวิจัยต้องตอบวัตถุประสงค์ทุกข้อ

ภาพที่ 1 (ชื่อภาพ) (ถ้ามี)

[illegible]

ตารางที่ 1 (ชื่อตาราง) (ถ้ามี)

อภิปรายผล (18 pt)

(16 pt) อภิปรายผลการวิจัยที่พบตามวัตถุประสงค์ ผลการวิจัยสอดคล้องหรือไม่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของใคร สามารถนำมาอภิปรายได้ทั้งหมด

This image shows a blank sheet of white paper with ten horizontal dashed lines, typical of primary-ruled notebook paper. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There is no handwriting or other markings on the paper.

องค์ความรู้ใหม่ (18 pt) (ถ้ามี)

(16 pt)ระบอบองค์ความรู้อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากการวิจัย สักระยะที่ออกมาในรูปแบบโมเดล พร้อมคำอธิบายรูปแบบ/โครงสร้างของโมเดลอย่างกระชับ เข้าใจง่าย.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

สรุป/ข้อเสนอแนะ (18 pt)

(16 pt) สรุปผลการวิจัยทั้งหมด สั้น ๆ กระชับรัดกุมได้ใจความ พร้อมข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย และการนำผลการวิจัยไปใช้ รวมถึงเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิตติกรรมประกาศ (18 pt) (ถ้ามี) (ให้ใส่เฉพาะกรณีที่ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย หรือกรณีซื้อบทความมีชื่อเรื่องไม่ตรงกับงานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์)

...(16 pt) ตัวอย่าง เช่น ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ปีงบประมาณ 2559 และข้อมูลจากโครงการวิจัยย่อย เรื่องสภาพปัญหาและความต้องการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุในบริบทภาคใต้ตอนล่าง

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt)

ตัวอย่างการเตรียมต้นฉบับบทความวิชาการ

ชื่อบทความ (ไทย) (20 pt)

ชื่อบทความ (อังกฤษ) (18 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (ไทย) (14 pt)

ชื่อ-นามสกุลผู้เขียน (อังกฤษ) (12 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (ไทย) (14 pt)

หน่วยงานต้นสังกัด (อังกฤษ) (12 pt)

E-mail: (12 pt)

บทคัดย่อ (18 pt) (300 คำ)

(16 pt)

.....

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ: 3-5 คำ

Abstract (18 pt)

..... (16 pt)

.....

.....

.....

.....

Keywords: 3-5 words

.....(16 pt).....

110 p.

.....(16 pt).....

(This area contains horizontal dashed lines for writing.)

.....
(16 pt).

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

เอกสารอ้างอิง (18 pt)

(16 pt).

[illegible]